

THE THIRTY BEST SPEECHES OF HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III

President of the Philippines

VOLUME 2

June 2012 - June 2014

**THE THIRTY BEST SPEECHES OF
HIS EXCELLENCY
BENIGNO S. AQUINO III
PRESIDENT OF THE PHILIPPINES**

Volume 2 | *June 2012 to June 2014*

*Thirty Best Speeches of
His Excellency President Benigno S. Aquino III*

Presidential Communications Development and Strategic Planning Office

www.gov.ph

ISBN 978-971-95551-2-4

All rights reserved.

The content of this publication may be copied, adapted, and redistributed provided that the material is not used for commercial purposes and that proper attribution be made.

Published by

The Presidential Communications
Development and Strategic Planning Office
Office of the President of the Philippines
3/F New Executive Building,
Malacañan Palace, San Miguel, Manila
Tel.: 736-0719, 736-0718
Fax no.: 736-6167
Website: www.pcdspo.gov.ph

Book design by the Presidential Communications
Development and Strategic Planning Office

Published in the Philippines.

The Republic of the Philippines

BENIGNO S. AQUINO III
President of the Philippines

RAMON A. CARANDANG
Secretary of Presidential Communications
Development and Strategic Planning
(2010-2013)

MANUEL L. QUEZON III
Undersecretary of Presidential Communications
Development and Strategic Planning
Officer in Charge
(2013-present)

MA. CARMEN G. MISLANG
Assistant Secretary and Chief of Staff
Presidential Communications
Development and Strategic Planning Office
(2010-2013)

POCHOLO GOITIA
Assistant Secretary
Presidential Communications
Development and Strategic Planning Office
(2014-present)

SPEECH WRITERS GROUP

JAN MIKAEL dL. CO
Assistant Executive Secretary

YOLANDO B. JAMENDANG, JR.
Head, Message Crafting Division
(2013-present)

CHARLES B. TUVILLA
Head, Message Crafting Division
(2010-2013)

GIAN PAOLO SIMEON T. LAO

ALLISON T. SANGALANG

HERMUND M. ROSALES

**CHRISTINA MAE G. DEL
ROSARIO**

**JOSEPH IMMANUEL G.
CASIMIRO**

**MARIA EMANUELLE
TAGUDIÑA**

**The Thirty Best Speeches of
His Excellency Benigno S. Aquino III
President of the Philippines**

June 2012-June 2014

PUBLICATIONS DIVISION
Presidential Communications
Development and Strategic Planning Office

MANUEL L. QUEZON III
Editor in Chief

POCHOLO GOITIA
Managing Editor

MIKE L. MENDOZA
Creative Director

JONATHAN F. CUEVAS
Technical Director

MARIA EMANUELLE TAGUDIÑA
Project Manager

CAMILLE ROSE DUFOURT
Project Coordinator

Speech writers
JAN MIKAEL dL. CO
YOLANDO B. JAMENDANG, JR.
CHARLES B. TUILLA
GIAN PAOLO SIMEON T. LAO
ALLISON T. SANGALANG
HERMUND M. ROSALES
CHRISTINA MAE G. DEL ROSARIO
JOSEPH IMMANUEL G. CASIMIRO
MARIA EMANUELLE TAGUDIÑA

Editor
RAYMOND C. MAYMAY

Graphic Designers
JOI MARIE ANGELICA M. INDIAS
CAMILLE O. DEL ROSARIO
CHERIE LYNN B. TAN

The Presidential Communications Development and Strategic Planning Office would like to thank the following for their invaluable assistance in this project: Presidential Spokesperson Edwin Lacierda, Deputy Presidential Spokesperson Abigail Valte, Office of the Presidential Spokesperson, and the Presidential Management Staff.

CONTENTS

PAUNANG SALITA	9
INTRODUCTION	12
1 Talumpati sa paglulunsad ng PROJECT NOAH (Nationwide Operational Assessment of Hazards) (July 6, 2012)	15
2 Talumpati sa pagpapasinaya ng Angat Water Utilization and Aqueduct Improvement Phase II (July 17, 2012)	22
3 Papuring Binigkas para sa yumaong Kalihim ng Interyor at Lokal na Pamahalaan Jesse Robredo (August 28, 2012)	28
4 Talumpati sa ika-40 anibersaryo ng deklarasyon ng Batas Militar (September 21, 2012)	36
5 Message during the Eid'l Adha dinner celebration (November 8, 2012)	45
6 Talumpati sa paglagda ng bagong Armed Forces Modernization Act (December 11, 2012)	47
7 Talumpati sa paglagda ng 2013 General Appropriations Act (December 19, 2012)	51
8 Talumpati sa paglagda sa Sin Tax Reform Act (December 20, 2012)	58

9	Talumpati sa ika-71 pagunita ng Araw ng Kagitingan (April 9, 2013)	63
10	Eulogy for William “Billy” Esposo (April 11, 2013)	68
11	Talumpati sa diyalogo ukol sa paggawa (April 30, 2013)	78
12	Talumpati sa pagdiriwang ng anibersaryo ng Araw ng Kalayaan (June 12, 2013)	87
13	Talumpati sa ika-115 anibersaryo ng Kagawaran ng Pagawaing Bayan at Lansangan (June 20, 2013)	92
14	Talumpati sa ika-50 anibersaryo ng National Irrigation Administration (June 25, 2013)	98
15	Talumpati sa Ignatian Festival 2013: Lahing Loyola, Para sa Kapwa (July 20, 2013)	106
16	Talumpati sa Pambansang Kongreso sa Wika (August 19, 2013)	112
17	Talumpati sa pagpapalit-atas ng Presidential Security Group at pagpaparangal kay Brigadier General Ramon Mateo U. Dizon (August 30, 2013)	119
18	Statement for the 23rd ASEAN Summit (October 9, 2013)	126
19	Pahayag sa pagdating mula sa Republika ng Korea (October 18, 2013)	131
20	Speech at the annual Presidential Forum of the Foreign Correspondents Association of the Philippines (October 23, 2013)	137

21	Talumpati sa ika-150 anibersaryo ng kapanganakan ni Gat Andres Bonifacio (November 30, 2013)	145
22	Speech on the conferment of his Honorary Doctor of Laws Degree by Sophia University (December 13, 2013)	150
23	Talumpati sa paglagda ng 2014 General Appropriations Act (December 20, 2013)	159
24	Toast during the Vin D'Honneur in celebration of the New Year 2014 (January 10, 2014)	167
25	Talumpati sa pagkakaloob ng 66,813 silid-aranan (February 3, 2014)	171
26	Talumpati sa pagtatapos ng Philippine Military Academy "Siklab Diwa" 2014 (March 16, 2014)	179
27	Speech at the signing of the Comprehensive Agreement on the Bangsamoro (March 27, 2014)	184
28	Toast during the state dinner in honor of Honorable Barack Obama, President of the United States of America (April 28, 2014)	196
29	Speech at the opening plenary of the 23rd World Economic Forum on East Asia (May 22, 2014)	200
30	Toast during the state dinner in honor of His Excellency Susilo Bambang Yudhoyono, President of the Republic of Indonesia (May 23, 2014)	213
	INDEX	216

PAUNANG SALITA

Inilabas ng PCDSPO ang unang volume ng 30 Best Speeches of His Excellency Benigno S. Aquino III noong Pebrero ng 2013. Laman noon ang napili naming 30 talumpating pinakasumasalamin sa estilo't pilosopiya ng Pangulo sa unang dalawang taon ng kanyang pamamahala. Ang plano: Isang volume sa bawat dalawang taon, tatlong volume sa kabuohan. Marso na ngayon ng 2016; maghahalalan na sa Mayo. Patapos na ang termino, at heto, nasa ikalawang volume pa lang tayo. Sa madali't sabi: Hindi naging madali ang pagbuo ng koleksyong ito.

Ang totoo: Hindi madaling maging bahagi ng Communications staff ng Pangulo. Laging kulang ang 24 oras sa isang araw, at ang pitong araw sa isang linggo. Nakasabay kami sa balita habang nangyayari ito, at sa reaksyon ng publiko sa bawat isyu. Sa mismong proseso naman ng pagsulat sa talumpati: Bago pa simulan ang mga burador, halos maubos na ang phone credits namin sa pakikipag-usap sa iba't ibang sangay ng gobyerno upang kumuha ng datos, alamin ang buong konteksto, at siguruhing nagawa ang complete staff work sa bawat pagkakataong haharap sa publiko ang Pangulo. Sa pakikipagpulong sa kanya, tangan namin ang dangal at responsibilidad ng wastong pagtatala ng kanyang mga ideya. Sa maraming pagkakataon, paulit-ulit ang ginagawa naming pagrerebisa upang makuha

ang eksaktong timpla. Paminsan-minsan, nabibigo kami; paminsan-minsan din, napapaalalahanan kami kung bakit kami narrito: Para iangat ang antas ng pampublikong diskurso. Para isulong, sa munti naming paraan bilang mga hamak na manunulat, ang positibong transpormasyon ng lipunan. Para magsabi ng totoo.

Kinakatawan ng aklat na ito ang mga pagkakataong iyon. Lalo na ngayon, sa panahon ng pagkalito at kabi-kabilang pagpostura, mahalagang paalahanan ang madla na, halimbawa, noong 2012, inilunsad ang Project NOAH, pinasinayaan ang Angat Water Utilization and Aqueduct Improvement Project Phase II, at nilagdaan ang Revised AFP Modernization Act at ang Sin Tax Reform Act. Noong 2014, nilagdaan ang Comprehensive Agreement on the Bangsamoro, at napunan ang backlog sa mga classroom na minana pa mula sa mga nakalipas na administrasyon. Sa gitnang mga taon ng panunungkulan ng Pangulo—na tila ba napakalayo nang alaala ngayon, sa harap ng napipintong halalan—humarap tayo sa mga pinuno at dignitaryo ng iba’t ibang bansa, taas-noo nating ipinakilala ang Pilipinas, at nagpamalas din sila ng kanilang paghanga.

Gayundin, makikita natin sa mga talumpating nakapaloob dito ang ilang halimbawa ng pagtagas ng damdamin ng Pangulo. Dalawa sa pinakamalalapit niyang kaibigan ang pumanaw sa mga taong saklaw ng volume na ito: Si DILG Secretary Jesse Robredo noong 2012, at ang kolumnistang si Billy Esposo noong 2013. Sa mga pagkakataong iyon, at sa marami pang ibang

mga talumpati, makikita ninyo ang Pangulong kumakausap sa kanyang mga Boss—sa paraang totoo, bilang kaibigan at kapantay, bilang tao.

Gusto rin naming idiin: Bagamat puno't dulo ng bawat niyang talumpati ang mismong mga salita ng Pangulo, isang mahaba at masalimuot na proseso ang pagbuo nito. Nagpapasalamat ang Speechwriters Group sa iba pang mga unit ng PCDSPO—sa mga historian, researcher at media monitor, sa feedback group na nagtitimbre sa amin ng pulso ng publiko, sa creatives team na gumagawa ng mga visual aid kung kinakailangan, sa Official Gazette na nagpapaskil sa Internet ng mga talumpati matapos lamang ang ilang minuto ng pagkakabigkas nito, sa aming mga administrative officers na sinisigurong plantsado ang preparasyon sa bawat naming pagbiyahe bilang staff ng Pangulo, pati na rin sa ibang mga executive assistant at staff na nakikipagpuyatan sa amin habang pumapanday ng mabibigat na talumpati. Salamat din sa Office of the Presidential Spokesperson, na nagsilbing katuwang namin sa paghahatid ng mensahe ng Pangulo sa publiko.

Nagpapasalamat din kami sa Presidential Management Staff, na bumubuo ng mga briefer na pinagkukunan namin ng impormasyon, at sinisigurong hindi sasablay ang datos na lalabas sa mga talumpati; pati na rin sa bawat ahensyang kinulit nila para sa impormasyong ito—mula sa antas ng Kalihim hanggang sa mga staff sa mga lalawigan—hindi na namin kayo maiisa-isa. Sapat na sanang maging pasasalamat sa pakikiambag ninyo ang munting aklat na ito.

Marahil, hindi na nga kami ang magsasabi kung paanong maaalala ng mga susunod na salinlahi ang administrasyong Aquino. Gayumpaman, nilikha ang aklat na ito bilang ambag namin sa pambansang kamalayan—sa pambansang alaala—ng yugtong ito ng Daang Matuwid. Kapulutan sana ng dalumat.

MIKAEL DE LARA CO
Assistant Executive Secretary
Presidential Communications
Development and Strategic Planning Office
15 March 2016

INTRODUCTION

The anthology you are about to read is the second in a projected-three volume series presented by the Presidential Communications Development and Strategic Planning Office, with the purpose of documenting the best speeches of President Benigno S. Aquino III. This volume covers the middle two years of his term, from June 2012 to June 2014, and continues the narrative arc of a man who has recast—even revolutionized—presidential communications.

Recalling his 2010 campaign for the presidency will show us that his unique rhetorical style and preferences were clear even in the basic promise he made to the country: Kung walang corrupt, walang mahirap. Simple words and a plain message, bolstered by an unmistakable honesty, would propel him to the highest office in the land, just as they would later come to characterize his speeches.

Throughout his time in office, the President's insistence on utilizing our national language has given it new strength, vigor, and dynamism—while his frequent attempts to converse, no matter how briefly or clumsily, in local dialects have likewise endeared him to local communities. His patent aversion to highbrow speech, and overly complex ideas and philosophies has revolutionized the kind of rhetoric the public has grown to expect from their national leaders.

Why not, after all? The President has repeated, throughout the past few years, in many different iterations, that the end-all and be-all of government is the people. We hear this whenever he narrates how the trust of so many Filipinos compelled him to run for the presidency in 2010; we hear this each time he refers to them as “my Bosses”. For President Aquino, if each project and program under his administration must be in service of the Filipino, then his words must be the same.

During meetings with the President to discuss his speeches, he has never failed to emphasize that he must be understood by all. Economic policies must be grounded in their real-life benefits to the common citizen; social protection programs must be brought to life through concrete images and true stories. Inclusivity has been a hallmark of his governance agenda; it should be no different for his communication style. For he knows well that words have no power if they are incomprehensible—that the true power of speeches lies in their ability to communicate the stories of solidarity, hope, and success that abound under his administration. When he is able to do so, then he is able to inspire the same in all who listen. Thus, whenever the President speaks in front of an audience, he is really speaking to all 100 million Filipinos—from the jeepney driver catching snippets of his speeches on the radio, to the student asked to reflect on his policies, to the businessmen and executives in our central business districts.

A caveat: By no means do the thirty speeches compiled in this anthology represent completely the day-to-day affairs of governance within the given time period—the long nights spent debating policy; the challenges overcome before reaching consensus; the frustrations, both large and small, that characterize public service.

These speeches do, however, represent the ways in which the Aquino administration sought to fulfill the promise they made in 2010. They narrate the policy milestones that redounded to the benefit of so many Filipinos. They celebrate the men and women both in and out of government who walk the straight path and work to uplift their fellowmen. They reveal the character of a President whose principles were forged at a time of personal hardship; a President comfortable enough to inject humor into his dialogue with other heads of state; a President who calls it as he sees it, heaping praise and censure alike wherever they are deserved. Perhaps, most of all, the speeches of President Aquino tell us the plain and simple truth that, thanks to our solidarity, positive transformation continues to take place across the Philippines.

MANUEL L. QUEZON III
Undersecretary
Presidential Communications
Development and Strategic Planning Office
13 March 2016

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGLULUNSAD NG PROJECT NOAH
(NATIONWIDE OPERATIONAL ASSESSMENT OF
HAZARDS)**

*[Inihayag sa Barangay Nangka, Lungsod ng Marikina
noong ika-6 ng Hulyo 2012]*

Magandang umaga po. Maupo po tayong lahat.

Secretary Mario Montejo; Secretary Sonny Coloma; siyempre, iyong “tatay” po ng Marikina, Tatay Del de Guzman [laughter]; ating pong ginagalang na kinatawan—Frederico ka pala, Miro [laughter]; Congressman Biazon; Mayor Karen Villanueva; Dr. Cesar Saloma; Dr. Alfredo Lagmay; Dr. Nathaniel Servando; of course, former Representative Risa Hontiveros-Baraquel; proponents of Project NOAH; other local government officials present; fellow workers in government; honored guests; mga minamahal ko pong kababayan:

Magandang umaga po sa inyong lahat. [Applause]

Bago ho ang lahat, talagang gusto kong magpasalamat, talagang

napakainit po ng salubong ng mga taga-Marikina. Napakarami pong taong nasa labas na sumalubong sa ‘tin; [applause] at pinaalala po sa atin, na noong Martial Law—1978 to be precise—tatay ko po nandoon sa grupo ang ngalan ay LABAN o Lakas ng Bayan. At kung naaalala po n’yo, sa buong Metro Manila, tatatlo lang ang lugar pinanalunan po ng aking ama sampa ng kanyang kakampi dahil uso po noong araw iyong “block voting” o “bulok” voting, ‘di ho ba? Marikina po ang isa diyan. Kaya naman dapat ‘di na tayo magtaka kung talagang bakit hanggang sa ngayon ay talagang magkasangga pa ho tayo. [Applause]

Tatandaan ko na po ‘yan, ‘pag ako po’y nalulungkot, dadalaw na lang po ako dito kay Tatay Del. [Laughter] At siguro’y maaayos na po ang araw natin.

Noon po, noong tuwing panahon ng tag-ulán, hindi po ba’t karaniwan na kung ating marinig kay Juan de la Cruz ang mga linyang “Bahala na si Batman,” “Handa akong makipagsapalaran,” o “Ipagpasa-Diyos na lang natin ang lahat?”

Sa mga nagdaang taon, tila ba ito na ang nakasanayan ng mga Pilipinong malapit sa peligro ng bagyo: Kapag kumulimlim na ang kalangitan, magsimula ka nang kabahan; kapag dumagundong na ang kulog, huwag ka nang umasa pang magiging mahimbing ang iyong pagtulog.

Sa haba sa kasaysayan natin sa bagyo, hindi ba dapat sanay na tayong mga Pilipino? Ayon nga po sa National Disaster Risk Reduction

and Management Council, nasa dalawampung bagyo ang dumadaan sa Pilipinas taon-taon. Mantakin po ninyo: sa limandaang insidente ng bahang naitala noong taong 2000 hanggang 2011, umabot na sa halos isang milyon at pitongdaang pamilyang Pilipino ang naapektuhan nito. Ang danyos-perhuwisyong naman, pumalo na sa lampas isandaan at animnapung bilyong piso. Malinaw po: ang pinsalang dulot ng baha sa buhay, bahay, at kabuhayan ng mga Pilipino ay hindi po biro.

Nang magsimula po tayong manungkuluan, pinagtuongan po natin ng pansiñ ang mga suliranin hatid ng bagyo. Isa po sa mga isinulong natin: pagbutihin at dagdagan ang ating mga kasangkapan. Ang apat na locally-assembled na water level monitoring sensors na dinatnan natin noong 2010, nadagdagan natin ng siyam nitong 2011 at labindalawa na ngayong 2012, at hindi pa ho tapos ang 2012. Isandaang automated rain gauges naman po ang nai-assemble natin noong nakaraang taon, at ngayon, suma-total walumpu't anim na dito ang nai-deploy sa iba't ibang rehiyon sa bansa. Simula noong 2010, operational na rin ang anim na Doppler radar stations natin sa Baguio, Subic, Tagaytay, Virac, Mactan, at Hinatuan. Tatlong karagdagang Doppler weather radars naman ang inaasahan nating maging operational sa Tampakan, Aparri, at Baler bago matapos ang 2012.

Sa kabilang ng mga tagumpay na ito, mulat tayo na ang malawakang pagbabago ay hindi magaganap sa isang idlip lang.

Sa araw pong ito, nagtitipon-tipon tayo upang ilunsad ang Project

NOAH, o ang Nationwide Operational Assessment of Hazards ng Department of Science and Technology. Sama-sama po tayong umuusad sa kolektibo nating layon: ang magkaroon ng mas tiyak at mas maaasahang sistema para mailayo sa peligro ang ating mga kababayan, at maiwasan o mabawasan ang pinsalang dulot ng kalamidad sa atin pong bansa.

Ang Project NOAH po ang magsisilbing arko ng mga Pilipino laban sa delubyo. Tutuldukan na natin ang nakasanayang pagtitiis tuwing tag-ulang. Hindi na puwede ang “bahala na,” sawa na tayo sa kaba. Sa tama at sapat na kaalaman, sasanayin natin ang mga Pilipino sa puspusang kahandaan.

Layon ng proyektong ito na makapaglaan ng sapat na oras sa pagbibigay-babala sa baha, lalo na sa mga komunidad na malapit sa labingwalo nating major river basins. Gamit ang lokal na teknolohiya at makabagong kasangkapan, bibigyang-lakas at kakayahan natin ang mga lokal at pambansang pamahalaan upang higit pang mapabuti ang kanilang operasyon at pagkilos tuwing darating ang malakas na pag-ulang.

At ngayon pong nailunsad na ang Project NOAH, tiwala tayong madadagdagan pa at mapapabuti ang ating mga kasangkapan at kagamitan. Ang target po ng DOST: animnaraang locally-produced automated rain gauges at apatnaraang water level monitoring sensors ang maipakabit sa mga piling lokasyon sa iba’t ibang bahagi ng bansa bago matapos ang 2013 (Mario, 2013 ha?). [Applause] Ibig sabihin niyan next year na ‘yon, Mario. [Laughter] At ang lahat po ng mga ito, dito mismo sa Pilipinas gagawin;

gawang Pilipino, para sa Pilipino. Sa sigasig po ni Secretary Mario Montejo, tiwala po tayong maaabot ito. Baka sa 2012, halos matapos 'to, hindi ho ako magagalit kung matapos ng 2012. [Laughter] Pero puwede na ho iyong 2013. [Laughter]

Kung masilip nga po ninyo ang website ng Project NOAH sa (dito po iyong mga hindi nag-aryl ng computer na nag-aaral, dadahan-dahanin ko na ho't baka magkamali ng address) website ng Project NOAH sa noah. dost.gov.ph, (tama na ba 'yon?). [Laughter] Mabibilib kayo sa ginhawang hatid ng ginagamit nating teknolohiya. I-type mo lang ang iyong lokasyon, at gamit ang ating Doppler radars at iba pang kagamitan, malalaman mo na ang kondisyon ng panahon, at kung gaano kalakas ang magiging pagbagsak ng ulan sa inyong lugar. 'Di na ho tayo makikiusap. Hindi na tayo maghihintay ng balita; anytime po puwede na raw pasukan 'yan at malaman.

Sa dami po ng binanggit nating makabagong kagamitan, ang tanong po: anong pagbabago ba ang hatid nito sa karaniwang Pilipino?

Ngayon po, hindi na palad ang panukat sa lakas ng ulan. Tiyak ang datos na makakalap natin sa ating rain gauges. Hindi na po tuhod, baywang, at ulo ang panukat natin sa nibel ng tubig-ulang; eksaktong sukat na ang hatid sa atin ng water level sensors. Hindi na rin po padadaanin sa hula ang lagay ng panahon at kung saan babagsak ang ulan; real time na datos at impormasyon na rin ang hatid sa atin ng Doppler radars.

Sa ilalim po ng Project NOAH, mapapabuti at mapagsasama-sama na natin ang lahat ng akma at napapanahong impormasyong kailangan sa kalamidad. Ang lahat po ng ito, magbibigay-lakas sa operasyon ng ating mga ahensiya tuwing nagbabadya ang malakas na ulan at pagbaha. Ngayon po, wala nang kanya-kanya, at pinagsanib-pwersa at pinag-isa na ang ating mga inisyatiba para mapaghandaan ang sakuna.

Hindi po milagro ang nangyari sa proyektong ito; bunga ito ng pagbabayanihan ng Department of Science and Technology sa pangunguna nga ni Secretary Mario Montejo, kasama na si Dr. Nathaniel Servando ng PAGASA, ng Unibersidad ng Pilipinas, at ng iba pang katuwang na ahensiya. Kayo ang nagpapatunay: hindi totoong “ang buhay ay weather-weather lang” [laughter and applause]—nasa kamay natin kung sisikat ang magandang araw ng kinabukasan, at nasa atin rin kung habang panahon tayong kukublihan ng bagabag. Gamit ang agham at teknolohiya, katambal ang sigasig at wagas na serbisyo, kaya nating mapangalagaan ang kapakanan ng sambayanang Pilipino.

Sa bibliya, si Noah ang bumuo ng arkong nagsilbing kanlungan laban sa sakuna. Ang Project NOAH naman po ang tugon ng ating panahon sa delubyong dulot ng pangamba at kapahamakan, at siyang magtitimon sa mga Pilipino sa direksyon ng kahandaan at kapanatagan. Ito po ang magsasagwan sa atin tungo sa kaligtasan.

Tandaan po natin palagi na nasa iisang bangka lang tayong mga

Pilipino. Ipagpatuloy lang po natin ang pagkakapit-bisig at pagkakaisa, at pihado po akong maaabot natin ang ating minimithing destinasyon: isang Pilipinas na mas ligtas, mas maaliwalas, at may mas malawak na pagkakataon sa kaunlaran para ho sa lahat.

Magandang araw po. Maraming salamat sa lahat.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGPAPASINAYA NG ANGAT WATER
UTILIZATION AND AQUEDUCT
IMPROVEMENT PHASE II**

[Inihayag sa Lagro, Lungsod ng Quezon noong ika-17 ng Hulyo 2012]

Secretary Babes Singson; Secretary Neric Acosta; Ambassador Ma; Mr. Dondie Alikpala; Gerry Equivel; Mr. Motoo Konishi; Mayor Herbert Bautista; Governor Willy Sy-Alvarado; Congressman Winnie Castelo; Congressman Pedro Pancho; Congresswoman Bernadette Herrera-Dy; Mr. Chito Cruz of the NHA; Mr. Rene Villa; Ms. Gina Lopez; Mr. Fernando Zobel de Ayala; Fr. Jett Villarin; members of the MWSS Board of Trustees; fellow workers in government; honored guests; mga minamahal ko pong mga kababayan:

Magandang umaga po sa inyong lahat.

Sa mga pagtitipong tulad nito, lagi ko pong naaalala ang karanasan

namin sa Tarlac noong araw. Kapag tag-araw, maladisyerto ang ilog namin. Pero pagpatak ng tag-ulang, rumaragasa ang tubig na pumpipinsala sa mga embankment protection. Kung sala sa init, sala sa lamig po ang panahon, siya namang daling kausap ng ilang mga opisyal doon. Ang instant solution po nila: Wala nang pag-asa; ipagpasa-Diyos na lang ang resulta.

Tila ganito rin ang prinsipyo ng mga ahensya ng tubig na ating dinatnan. Mayroon tayong mahigit tatlumpung ahensyang nangangasiwa sa tubig, pero hindi pa rin po matugunan ang kakulangan sa supply at polusyon sa tubig dahil sa kawalan nila ng maayos na pag-uusap at ugnayan. Dahil kanya-kanya sila ng diskarte, ang ginagawa ng isa ay nagpapahirap sa ibang ahensya.

Linawin ko lang po: walang masama sa pagdarasal, pero 'di hamak na mas maganda kung tinutumbasan ito ng pagsisikap. Kaya naman hindi na tayo nag-aksaya ng panahon, pagod, at pera; agad nating itinalaga si Secretary Singson, na nag-volunteer—maski pilit [applause]—upang mamuno sa pagbibigkis sa mga ahensya ng tubig. Binuo natin ang Inter-Agency Committee on the Water Sector, upang lumikha ng isang master plan para sa mas epektibo at maayos na pangangasiwa sa ating tubig.

Bahagi nga po ng master plan na ito ang inilulunsad natin ngayong bagong pasilidad ng Angat Dam. Sa pagpapagawa at pagpapatibay ng mga estrukturang ito na hindi basta-basta guguho sa ihip ng hangin o ampiyas ng ambon, sinisiguro natin ang maayos na supply ng tubig para sa

labinlimang milyong Pilipino sa Metro Manila, Rizal, at doon raw sa Cavite. Sa pagtapal ng mga tagas sa ating mga aqueduct, mapapakinabangan natin ang 394 million liters ng tubig kada araw na dati'y 'di nakakaabot sa mga kabahayan. Bukod pa rito, maseserbisyuhan din nito ang karagdagang anim na milyong Pilipino sa Rizal, Cavite, at, siyempre, Bulacan. Sana'y mangiti na si Congressman Pedro Pancho. [Applause]

Nagpapasalamat po tayo sa pondong ipinagkaloob ng bansang Tsina upang maisakatuparan ang mahalagang proyektong ito. Tunay nga pong sa maigting na ugnayan ng magkakaratig na bayan, mas mabilis nating natutugunan ang mga problema at mas napaglilingkuran ang ating mga mamamayan. Kaisa natin ang buong mundo sa isang adhikain: isang daigdig kung saan ang bawat indibidwal, bawat komunidad, at bawat bansa ay iginagalang at kinikilalang may likas na dignidad.

Balita ko po, sa Marso 2013 pa naka-schedule ang pagtatapos ng proyektong ito, pero eight months ahead of schedule po tayo. 'Di po ito naganap sa isang iglap. [Applause] Bunga ito ng maigting na pagpaplanu at mabuting pamamahala. Kaya naman saludo tayo sa pamumuno nina Chairman Dondie Alikpala at Administrator Gerry Esquivel [applause]; sa puspusang pagsusulong ng reforma sa sektor ng tubig. Hindi lang ninyo pinapaunlad ang kapasidad ng MWSS, ibinalik din ninyo ang integridad sa inyong tanggapan. [Applause] Kung dati, halos ipang-mumog lamang ng mga taga-MWSS ang sandamakmak at 'di-makatwirang bonus, ngayon,

tinatapalan na po natin ang tagas sa pondo ng tanggapan,[applause] upang ang ating mga Boss talaga—ang taumbayan—ang siyang makinabang.

Anlaking diperensya po talaga ng nagawa ng isang taon ng mabuting pamamahala. Mantakin po ninyo: Noong 2010, 34 million pesos ang nalugi sa inyong tanggapan, pero dahil sa maigting na pagpapatupad ng mga reforma, umabot ng 330 million pesos ang kita ng MWSS nitong 2011. [Applause] Tila kulang pa raw ho ‘yan, kaya maliban dito, nabayaran na rin po ninyo ng kabuuang 236 million pesos, ang mahigit isanlibong MWSS retirees noong nakaraang taon. [Applause] Mula nga po sa inyong kita, 150 million pesos ang ibinahagi ninyong dibidendo sa gobyerno na magsisilbing pondo sa ating serbisyo-publiko. Tatal naman po ang dami n’yong ginawang achievement, sa susunod na may ipapakitang proposal sa akin, babawasan ko ng eight months ‘yung timetable ninyo. [Laughter] Pero may kapalit naman po ‘yan. Inilapit sa atin ng GCG ang kanilang denial ng inyong request ng umento. Ibinalik ko po sa kanila. Sabi ko’y “Dapat naman yatang magantimpalaan ang mga taong mahusay ang trabaho.” [Applause] Hinihintay ko po ‘yung kanilang pagbabago ng kanilang rekomendasyon para mapirmahan na’t maaprubahan na po.

Taumbayan na nga po ang nakatanggap ng bonus mula sa MWSS at DPWH sa mga proyekto nilang walang tagas, tapat, at patas. Kung dati, kikilos lang ang inyong gobyerno kapag nandian na ang problema, ngayon, bago pa dumating ang mga hamon, nakahanda na ang ating solusyon.

Mulat po tayong marami pang trabahong dapat gawin. Sa kasalukuyan, 41 billion cubic meters lang po ng tubig ang nagagamit natin, gayong kung susumahin, 146 billion cubic meters ang kaya nating i-supply kada taon sa agrikultura, mga industriya, at kabahayan kung maisasaayos lamang ang ating mga watershed at aquifer. Mahalaga po rito ang pagkakaisa ng pribadong sektor at ng pamahalaan upang maabot ang buong potensyal ng ating sistemang patubig.

Marahil po, dahil araw-araw nating ginagamit, marami sa ating bumabalewala sa papel ng tubig sa ating buhay. Sa bawat nasasayang na patak, isipin po sana natin ang mga Pilipinong wala man lang maipanghugas sa mga pinggan at katawan; isipin natin ang mga batang kilo-kilometro ang nilalakad, makapag-igib lang ng maiinom sa pinakaliblib na balon; isipin natin ang mga magsasakang nawawalan ng kabuhayan dahil sa tuyot na saahan.

Narito ang inyong gobyerno upang siguruhing hindi nila ito pagdusahan pa. Tinitiyak po nating ang pondong mula sa taumbayan ay bumabalik at napapakinabangan ng taumbayan. Ang hangad natin: sa bawat sulok ng Pilipinas, mayaman man o mahirap, ay may tubig na papatid sa kanilang uhaw, aagos sa mga gripo, at didilig sa mga pananim. [Applause]

Mahiwaga nga po ang katangian ng tubig. Minsan, isa itong patak na nagbibigay lakas; minsan nama'y ragasa itong nagdudulot ng pinsala. Sa pangunguna ng MWSS, DPWH, mga katuwang na ahensya, gayundin sa

nagkakaisa nating pagbubuhos ng dedikasyon, tiwala, at pananagutan sa tuwid na daan, pihadong aagos ang kasaganahan at kaunlaran sa ating pong bayan.

Magandang araw po. Maraming salamat sa lahat.

**PAPURING BINIGKAS NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
PARA SA YUMAONG KALIHIM NG INTERYOR
AT LOKAL NA PAMAHALAAN JESSE ROBREDO**

[Inihayag sa Basilica Minore de Nuestra Señora de Peñafrancia, Lungsod ng Naga noong ika-28 ng Agosto 2012]

Salamat po, maupo ho tayong lahat. Tinuruan po tayo ni Kasamang Jess ng kaunting Bicol: Marhay ba udto sa indo gabos ... Mali na naman ho yata. [Applause]

Atty. Leni Robredo, Aika, Tricia, Jillian; Mr. Butch Robredo; Dr. Jocelyn Austria; Mr. Penny Bondoc; Ms. Jeanne Tang; relatives and friends of Secretary Robredo; Fr. Ambrose; members of the Clergy; members of the Cabinet; members of the Senate and the House of Representatives; officials and staff of the Department of the Interior and Local Government and its attached agencies; fellow workers in government; mga minamahal ko pong kababayan:

Bilang kawani ng gobyerno, tanggap na po dapat natin: Darating ang araw na bababa rin tayo sa puwesto—sa madaling salita, magreretiro. Ngayon pa lang po, nai-imagine ko nang magkikita-kita kami, ng ating Gabinete at iba pang mga kasamahan, sa isang restaurant, ‘pag nagretiro na, nang may kani-kaniyang senior citizen card na nakasilid sa pitaka. Magkakainan kami, magtatawanan, at pagkukuwentuhan kung ano ang mga pinagdaanan namin. Kung ano ang mga nagawa namin.

Hindi na po makakasama si Jesse sa mga kuwentuhang iyon. Hindi na po natin makakabiruan si Jesse tungkol sa pagkilatis sa mga manliligaw ng anak niya, at sa mga susunod pong taon, wala na rin siya para makipaglaro sa magiging apo niya.

Hindi madaling tanggapin ang biglaang pagkawala ni Jesse. Hindi po natin inasahan ang pangyayaring ito, ngunit sa kabilang ating kaba at pagkabigla nang unang marinig ang balita, ginawa natin ang lahat ng ating magagawa upang mailigtas siya kung papalarin, at kung hindi man, upang mabigyan ng angkop at marangal na pagwawakas ang trahedyang sinapit natin. Habang humahaba po ang panahon, umasa tayo na isang minuto ay darating siya at sasabihing, “Pasensya na kayo, naabala ko kayong lahat sa tagal ng pagdating ko.”

Ngayon po, kaisa ako sa pagluluksa ng sambayanang napagkaitan ng isang tunay na lingkod-bayan. Kung mayroon pong Diyos na nagmamahal sa atin at bukal ng katarungan, sigurado akong kapiling na niya ngayon

si Kalihim Jesse Robredo. Nawalan po ng asawa at ama ang kanyang pamilya; nawalan po ang bayan ng isang tapat at mahusay na pinuno. Nawalan po ako ng isang kapatid sa opisyal na pamilya sa Gabinete, ng kasangga sa mga ipinaglalaban, at ng kapartido. Nawalan po ako ng isang mabuting kaibigan.

Sino po ba si Jesse Robredo? Talaga pong huwarang lingkod-bayan si Jesse: nakatuon palagi sa kapwa at handang magsakripisyo. Sa lahat ng mga nakakausap ko, siya ang taong walang kapase-pasensya sa bola. Kay Jesse, what you see is what you get. Tahimik at masipag siyang nagtatrabaho. Hindi siya nagpapadala sa kapangyarihan. Sa kabilang naabot niya, nanatiling simple ang kanyang pamumuhay, hindi nalalayo sa karaniwang taong napakalapit sa kanyang puso.

Si Jesse po ang tipo ng tao na batid ang kanyang mga kakayahang at limitasyon. Halimbawa po: sa kantahan. Kadalaan, kung may kasiyahan, kami-kami lang din ang nag-e-entertain sa sarili namin para makatipid. Si Jesse po, hahanap ng mga kasangga para may kasabay siyang kakanta ng chorus, at hindi na siya mag-i-individual performance. Pinakabuo ang kanyang ngiti kapag pasampa na siya sa entablado; tawa po siya nang tawa. Sa dami po ng mga talentadong nagkukumpol-kumpol, nakakapagtaka na halos wala kaming marinig sa mga boses nila bagama't may mikroponong tangan at kinakantahan.

Dalawa raw po sa paborito niyang kanta ay "My Way" at "Impossible

Dream.” Tatak nga po siguro ito ng mga paniniwala niya. Hindi siya naging kuntento sa status quo; pinatunayan niya sa Naga na posible ang pagbabago. Posibleng madaig ang sistemang matagal nang nangingibabaw; posibleng madaig ang mga pulitikong napakatagal namayagpag at kinasangkapan ang pusisyon para sa pansariling interes. Trailblazer po si Jesse sa tuwid na daan. Pinatunayan niyang puwede palang magtagumpay sa pulitika nang hindi nagiging trapo.

Hindi po madali ang pagtahak sa landas na ito, lalo na noong nagsisimula pa lamang siya sa serbisyong pampubliko. Malawak at malalim ang mga pagbabagong inasam niya, at sinimulan niya ito ng hindi nakakatiyak kung may patutunguhan nga bang tagumpay. Katambal ng kanyang mga pangarap ang napakaraming mga praktikal na konsiderasyon, ngunit pinili niyang lumihis sa mga nakasanayang formula sa pulitika. Alam po ito ng mga taong malapit sa kanya. Mas pipiliin pa niyang makulong kaysa bumitaw sa mga causa na aming pinaniniwalaan. Nang nasa oposisyon po kami, hindi naman puwedeng suspendihin ganoon lang ang mga nasa lehislatura, pero sa katulad niyang mayor, laging nakabinbin ang banta ng pang-aapi o dineretso ngang inapi na. Mas marami at mas mabigat ang pagtatayang ginawa niya sa kanyang buhay pulitika. Ito pong isyu ukol sa kanyang citizenship, alam naman natin ang motibasyon. Pero hindi siya nagtanim ng galit sa mga nagsampa ng mga paulit-ulit na walang katuturan kasong ito.

Alam po natin ang katotohanan sa pulitika; may ibang nakangiti kapag kaharap mo, pero kung tumalikod ka, pakiramdam mo sasaksakin ka. Napahanga talaga ako ni Jesse, dahil miski ang nagpakita sa kanya ng di-kagandahang ugali, kaya niyang harapin nang walang bahid ng galit at pagkayamot.

Bukod sa mabait, matino, at mahusay si Jesse, mabilis din siyang umaksyon. Lahat, ASAP sa kanya; hindi niya ugaling patagalin sa mesa ang mga magagawa naman ngayon. Kung kayang simulan, sinisimulan agad niya. Naalala ko nga po, minsan may mga informal settler na kailangang ilipat dahil nakatira sa danger zone sila kapag bumabaha. Nag-text po sa atin na humihingi ng tulong at saklolo; kinakabahan sila sa paglilipat, at nagtatanong kung may kabuhayan ba silang daratnan. Kinausap po sila ni Jesse. Matapos ang dalawang oras na meeting, ang mga SOS text, naging thank you text na po. Salamat muli Jesse!

Iba po talaga si Jesse. Kapag mayroon tayong matinding problemang kinakaharap, palagi naman pong nandiyan ang mga taong sumusuporta at magsasabing, “Nasa likod mo kami.” Pero si Jesse po, kabilang sa mga bibihirang tao na ang sasabihin, “Sir, ako na lang ang haharap, ako na lang po ang pu-pronta.” Hindi po nasa likod; handang-handa pong nasa harapan. Talagang kasama sa pilosopiya niya sa buhay ang hindi maging pabigat sa kapwa; ang palaging mag-ambag ng pinakamalaki niyang maiaambag, o lagpas pa, para makahanap ng solusyon.

Kay Leni at kina Aika, Tricia, at Jillian: Sa totoo lang, medyo nahihiya ako sa inyo. Kayo ang pamilya; sigurado akong pinakamabigat ang kalungkutang nararamdaman ninyo ngayon. Pero talagang pinapahanga n'yo kami, dahil kayo pa ang nagbibigay ng lakas sa amin, kayo pa ang nagbibitbit sa amin.

Leni, alam mo naman, hindi tayo masyadong nagkakakilala, dahil na rin pinilit ni Jesse na magkaroon siya palagi ng private time kasama ang kanyang pamilya. Alam ng Gabinete ito: Sa hirap ng aming mga pinagdadaanan, ang pinakagantimpala ko po sa kanila ay paminsan-minsan magpakain ng isang kaaya-ayang hapunan. Pero ‘pag weekend ako nagyaya ng kainan, siguradong magpapaumanhin na si Jesse. Sagrado sa kanya ang oras kasama ang pamilya. Palagi siyang nagmamadaling makauwi sa Naga.

Hindi lang ang mag-anak na Robredo ang nawalan ng Padre de Familia. Pati ang buong DILG, ang mga nagtatrabaho sa field, ang lahat ng natulungan niya, ang buong Naga, parang nawalan ng ama. Kaya nga po bukod sa kalungkutan, matinding panghihinayang din ang nararamdaman ko ngayon. Ang dami niyang mga plano, at talagang kitang-kita na po ang direksyon ng mga reforma. Namuno siya sa pagpapa-totoo ng mga teorya sa pamamahala na pinag-uusapan lang sa mga libro. Ginawa po niya iyan sa Naga, at iyan din po ang nasimulan na niyang gawin sa pambansang antas. Kayo na po ang mamili—sa Bureau of Fire Protection, kung saan

nakakuha siya ng mga fire trucks na mas mura pero mas maganda ang kaledad at mas marami ang kakayahan; o sa BJMP; sa PNP; pati na ang mga informal settlers. Maraming mga lumang problema na, sa tulong ni Jesse, sa wakas, ay nakikitaan na natin ng solusyon. Sayang po talaga.

Ngunit wala naman sigurong magsasabing may kulang pa sa mga inambag ni Jesse. Dapat po yata, tayong mga nakinabang sa kanyang buhay at pagsusumikap ang tumumbas sa kanyang mga nagawa at mag-ambag naman ng parte natin.

Naalala ko pa po ang mga agam-agam namin nang biglaan ding pumanaw ang aking ama noong taong 1983. Marami po sa amin ang nagtanong: Paano na tayo? Sino ang magtutuloy? Parang ligaw na ligaw po kami; nawala ang aming pinuno.

Pero sabi nga po ng aking ina, “If cowardice is infectious, then bravery is all the more infectious.” Ang nag-iisa, dumami nang dumami hanggang nakamit na nga ng buong bayan ang pagbabago. Hindi mauubusan ng mga bayani ang lahing Pilipino. At kung si Jesse ay isa sa mga naging bunga ng sakripisyo ng aking ama, sigurado po akong may ibubunga ring mga bagong bayani ang pagpanaw ni Jesse.

Sa ipinapakitang pagpupugay at pagmamahal ng taumbayan ngayon, sigurado ako, may isang henerasyon na naman ng mga Pilipinong mabibigyang-inspirasyon at mahihimok na maglingkod sa ngalan ni Jesse. Sila po ang magdadala ng katiyakan: Katiyakang makikita natin ang plano

ng Diyos sa likod ng pagkawala ni Jesse. Katiyakang makukuha natin ang gantimpala ng katarungang nagbubukal sa pagmamahal ng Diyos: Na lahat ng kagandahan at kabutihang naidulot at naipunla ni Jesse ay tunay at buong-buong mapipitas dahil sa dulot niyang inspirasyon.

Ang sabi po sa pangalawang liham ni Paul to Timothy, Chapter 4, Verses 6 to 7: “For I am now ready to be offered, and the time of my departure is at hand. I have fought a good fight, I have finished my course, I have kept the faith...” Angkop na angkop po ito kay Jesse; mission accomplished na siya sa mundong ito. Marapat lang na matamasa na niya ang mga gantimpala ng isang buo at mabuting buhay, sa piling ng Diyos Ama. Nasa hanay na po si Jesse ng mga bayaning sumusubaybay sa atin mula sa kalangitan at nagbibigay-lakas sa atin upang ipagpatuloy ang kanilang mga mabuting gawain. Kaya’t huwag na po tayong lumuha. Sa halip, magpasalamat tayo. Sa maikling panahong narito siya sa mundo, tayo pa ang nabiyayaan ng pagkakataong makapiling si Jesse Manalastas Robredo.

Paalam, Jesse. Sa ngalan ng sambayanan, maraming, maraming salamat.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
UKOL SA IKA-40 ANIBERSARYO NG
DEKLARASYON NG BATAS MILITAR**

*[Inihayag sa Bantayog ng mga Bayani, Lungsod ng Quezon
noong ika-21 ng Setyembre 2012]*

Secretary Dinky Soliman; Secretary Sonny Coloma; Secretary Ronald Llamas; Chair Francis Tolentino; Dr. Maris Serena-Diokno; Mayor Alfredo Lim; Congressman Bolet Banal; Congressman, Deputy Speaker Erin Tañada; Congresswoman Bernadette Herrera-Dy; Lt. Gen. Reynaldo Mapagu; Vice Admiral Alexander Pama; Lt. Gen. Lauro Catalino dela Cruz; Ms. Nievlera Rosete; Atty. Felipe Gozun; bantayog ng mga Bayani Foundation officials; relatives of the deceased Martial Law heroes and martyrs; fellow workers in government; honored guests; mga minamahal ko pong kababayan:

Magandang hapon po so inyong lahat.

Kagagaling lang po namin sa Fort Magsaysay sa Nueva Ecija. Kung

inyong maaalala, taong 1973 nang ikinulong ang aking ama sa kampong ito, sa loob ng tatlumpung araw. Ang pagkakapiit niya sa Fort Magsaysay ay isang maikling bahagi lamang ng pitong taon at pitong buwan na pagpapahirap sa kanya ng rehimeng Marcos. At kung tutuusin, siya ay isa lamang butil ng datos sa mahabang listahan ng libu-libong Pilipino na ipinadakip, na ipinakulong, at kung ‘di-pinalad, na napatay, mula nang diumano’y nilagdaan ni Ginoong Marcos ang proklamasyon ng Martial Law noong ika-21 ng Setyembre 1972.

Ito ang dahilan kung bakit nakatindig tayo’t titingala ang bantayog na ito; sumasaludo tayo sa bawat pangalang nakaukit dito. Hindi lang ang aking ama ang ginugunita ngayong araw. Maraming Pilipino ang nagbuwis ng kanilang buhay para bawiin ang demokrasya. Para sa kanilang alaala, sakripisyo, at kabayanihan ang araw na ito: sila ang mga bayani ng panahon ng Batas Militar. Nakaukit man o hindi ang mga pangalan nila sa bantayog ng mga bayani, ang pagtitipon natin ay simbolo ng ating kolektibong pasasalamat sa kanilang kadakilaan.

Apatnapung taon na po ang nakalipas. Subalit hanggang ngayon, tila bulag pa rin ang publiko tungkol sa tunay na mga detalye’t kaganapan noong Batas Militar. Isa na rito ay kung kailan ba talaga nagkabisa ang Martial Law. Marahil, pamilyar ang ilan sa inyo sa video ng deklarasyon, kung saan nakaupo si Marcos, nakaturo sa kamera, at tila nakatitig sa sambayanan nang binigkas, “I signed Proclamation Number 1081 placing

the entire Philippines under Martial Law.” Naganap ito noong ika-23 ng Setyembre. Ang tanong ngayon: kung pinirmahan niya ang proklamasyon sa ika-21 ng Setyembre, bakit naghintay pa siya ng dalawang araw bago isapubliko ito? Ang sagot: upang pansamantalang ikubli ang Batas Militar sa taumbayan, at mabigyan siya ng sapat na panahon na masugod at dakipin ang mga walang-kamalay-malay na kumokontra sa patakaran niya. Ito ang dahilan kung bakit noong ika-22 ng Setyembre, inaresto ang aking ama, gayundin ang ilan pang mga personalidad at sibilyan na kilalang banta sa rehimeng binubuo ni Marcos. Lingid din sa kaalaman ng taumbayan na sa parehong araw, inilabas ng dating pangulo ang una, at ang isa sa pinakamasahol na atas niya bilang diktador: ang General Order No.1, na nagsasaad na lahat ng kapangyarihan at operasyon ng buong pamahalaan ay direktang mapapasailalim sa kamay ng nag-iisang tao: kay Ginoong Marcos.

Tumataas na bilang ng krimen, at lumalalang rebelyon mula sa iba’t ibang sektor: ito ang mga binanggit na dahilan ni Marcos kung bakit kailangan ng bansa ang Martial Law. Layon din daw niyang magsulong ng reforma sa mga institusyon ng panlipunan, pangkabuhayan at pampulitika ng bansa. Ang paghahambing ng kaniyang mga propagandista: kung kamay na bakal ang umiiral sa South Korea at Indonesia, bakit hindi din natin ipatupad sa Pilipinas? Malinaw ang mensahe niya: kung gusto n’yong isalba ang bansa natin sa tiyak na pagguho; kung gusto n’yong maatim

ang ganap na kaunlaran, ibigay ninyo sa akin ang inyong kalayaan. Sa unang tingin, simpleng patakaran, ‘di po ba? Tatal naman, kung hindi ka kasabwat sa mga planong pabagsakin ang pamahalaan, wala ka dapat ipangamba; abswelto ka. Pero ang butas: oras na kinuwesyon mo ang mga pasya ni Marcos, may kalalagyan ka.

Labindalawang taong gulang pa lang ako noon, at wala akong ideya sa laki ng magiging epekto ng Setyembre 1972 sa buhay ng aming pamilya. Oo, napansin kong abala at hindi mapakali ang aking ama ilang araw bago ang deklarasyon ng Batas Militar, subalit bilang bata, hindi ko ito pinagtuanan masyado ng pansin. Hindi ko alam, halimbawa, na ang mga kalye, magkakaroon ng kaliwa’t kanang checkpoint. Na ang mga imprenta ng diyaryo, at ang mga estasyon ng radyo ay pwede nilang ipasara. Na maging ang mga paborito naming programa sa telebisyon, maaaring ipatigil. Na kapag nagsabi ka ng opinyon mo at taliwas ito sa opinyon nila Marcos, puwede kang ipahuli. Na kapag may ginawa kang hindi gusto nila Marcos, agad ka nilang ikukulong.

Sa loob ng labintatlong taon, minaniobra ng rehimeng Marcos ang bawat batas at inilagay sa alanganin ang interes ng karaniwang tao. Sumulat siya ng sarili niyang konstitusyon, at pinausad sa Constitutional Convention para pagbotohan. Nang naramdam niyang alanganing makalusot ang konstitusyon sa isang plebisito, binago na naman niya ang patakaran. Sa halip, nagkaroon ng simpleng taasan ng kamay sa bawat barangay: isang

hakbang na tiyak na pinagmulan ng kuntsabahan at dayaan. Dahil sa konstitusyong ito, kinandado at tinanggalan na niya ng kapangyarihan ang Kongreso. Maging ang Korte Suprema, batay sa desisyon nila sa kasong Javellana versus Executive Secretary noong Marso 1973, epektibo na ang bagong Saligang Batas ni Ginoong Marcos. Nagtagumpay siyang likumin ang lahat ng kapangyarihan ng estado, at nagsimula na ngang isadlak sa bangin ng diktadurya ang bansa.

Pagdating ng 1978, nagsimulang mabuo ang mga alinlangan ng nakakarami sa sinseridad ng Batas Militar. Ang mga dating nagkikibit-balikat sa mga kwestyonableng pangayari sa lipunan, unti-unting nakaramdam ng pagkadismaya at galit. Hindi na nila kayang manahimik sa sunud-sunod at ‘di-maipaliwanag na pagkawala ng sibilyan. Sawa na silang magbulag-bulagan sa korupsyon at pang-aabuso ng mga opisyal ng pamahalaan. Maging ang mga sundalong ginagamit ng rehimen para maghasik ng sindak, takot at dahas, nagsimula nang magtanong: tama pa ba ang ginagawa namin? Kung kami'y mga kawal ng bayan, bakit kami inuutusang saktan ang mga kapwa naming wala namang kalaban-laban? Wala talagang pinalampas ang diktadurya. Lahat ng tao, sinagasaan ng Martial Law. Lahat, kabilang na ang mga sundalo, biktima rin nito. At noong gabi ng ika-6 ng Abril 1978—bisperas ng halalan para sa Interim Batasang Pembansa—dumagundong ang ingay ng libu-libong Pilipinong nakilahok sa noise barrage para suportahan ang partido ng aking ama,

at tumuligsa sa diktadurya. Hindi man sila nagwagi sa nangyaring halalan, ang ingay ng nasabing protesta ay nagbigay-daan sa marami pang demonstrasyon. Sa eskwela. Sa mga plaza. Sa mga opisina ng pamahalaan. Wala silang piniling lugar, basta lang maisatinig ang nagkakaisang hinaing: Tama na, sobra na, palitan na.

Bilang reaksyon sa mga kritisismo mula sa ibang mga bansa, pormal niyang ibinaba ang Martial Law sa bansa noong 1981. Pero tulad ng inaasahan, kailangang lamang pa rin si Marcos. Dahil sa pag-amyenda niya sa Kontitusyon, hawak pa rin niya ang kapangyarihan sa bansa. Sa madaling salita, binilog lang ang ulo ni Juan dela Cruz. Hanggang sa umabot sa insidenteng naging mitsa ng isang rebolusyon: sa tarmak ng airport, bago pa man siya muling makatapak sa sarili nating lupa, umalingawngaw ang mga putok ng baril. Pinatay ang aking ama.

Ito ang magiging hudyat ng isang himagsikan. Ang mga Pilipinong dati ang bukambibig ay, “sige pagbigyan na natin si Marcos, baka gumana,” ay naging mga kritikong nagtatanong na, “kung nagawa nila ito sa isang dating Senador, paano pa kaya sa mga karaniwang mamamayan na tulad namin?” Lalo pa siyang naibaon sa hukay ng agam-agam nang nasaksihan ng buong mundo ang pagwalk-out ng dalawampu’t siyam na computer technician bilang protesta sa sapilitang pagmamanipula ng boto para palitawin na si Marcos ang panalo noong 1986. Milyun-milyong katao ang nagtipon sa EDSA upang ipaalam kay Marcos na sawa na sila sa Batas

Militar. Sinalubong ng mga nagdara-sal na madre ang mga dambuhalang tangke; nagkapit-bisig ang mga sundalo at ordinaryong tao sa gitna ng rally. Mapayapa nating pinabagsak ang diktadurya; tinapos natin ang Martial Law gamit ang pananampalataya at tiwala sa isa't isa.

Nais ko lang pong linawin: Nabawi natin ang demokrasya, hindi dahil sa asasinasyon ng aking ama. Nabawi natin ito dahil may daan-daang bayani pa tayong tumaya para ipaglaban ang karapatan ng mga inaaapi; dahil may iba pang pilit na pumalag upang pabagsakin ang naghahari-harian; dahil may iba pang hindi nagpaalipin sa mga kagustuhan ng diktador, at nanindigan para sa karapatan ng kanilang kapwa; dahil may iba pang martir na bumaklas sa tanikala ng rehimeng Marcos, kahit pa alam nilang buhay nila ang nakataya.

Hindi ko alam kung minsan kung matatawa ako, o iiling na lang sa tuwing may mga ipinagduduldulan ang ideyang mas maganda raw ang buhay noong Martial Law. Maraming nagtagagisang pananaw sa mga panahong iyon, at hindi ko masisisi kung may mga kababayan tayong kampi talaga sa kanya, at sinasabing kung natuloy daw ang Martial Law, tiyak na mas maunlad at matiwasya tayo ngayon. Na kinakandili na daw dapat tayo ngayon ng isang bagong lipunan. Karapatan po nilang ihayag ang kanilang opinyon at iginagalang natin ito. Pero habang pinipilit nating maging patas at makatwiran sa kanila, sana'y masagot din nila tayo nang mata sa mata kung tanunin natin sila ng: May ibinunga bang maganda

itong Martial Law? Paumanhin po, pero hindi ko hahayaang may maligaw na kaisipan dahil sa baluktot na persepsyon ng ilan.

Magderetsahan po tayo. Kung Batas Militar ang sagot para bumaba ang krimen, bakit tadtad tayo sa balita tungkol sa pagkawala, salvage, at summary execution noong Martial Law? Kung Batas Militar ang sagot para mapatid ang pag-usbong ng komunismo, eh bakit ayon sa librong Dictatorship and Revolution: Roots of People's Power, mula sa halos 1,250 kasapi noong 1972, tumaas sa tinatayang 40,000 ang bilang ng NPA pagdating ng 1983? Kung Batas Militar ang tugon para gumanda ang ekonomiya, bakit noong pag-upo niya, four is to one ang dollar, pero sa pagbagsak ng kanyang rehimene, 25 is to one na ito? Ito ba ang ipinapangako nilang bagong lipunan? Kayo na po ang humusga.

Upang matiyak na ang mga ipinapasa nating mga impormasyon sa mga kabataan ay nakabatay sa tunay na nangyari sa kasaysayan, inatasan ko ang National Historical Commission of the Philippines na bumuo ng isang komite. Ang layon: ang masusing paglikom sa mga karanasan at kuwento ng mga indibidwal na talagang nabuhay noong panahon ng martial law. Nais nating tiyakin na katotohanan lamang ang bukal ng mga impormasyong nakalimbag sa mga aklat ng mga estudyante—hindi sa pinagtagpi-tagping kasinungalingan ng mga propagandista; hindi sa mga retaso ng panlilinlang ng mga rebisyonista.

May kasabihang “ang mga nakakalimot sa mga kamalian ng nakaraan

ay laging nasa bingit na ultin ito.” Huwag na nating pahintulutan na maulit pang mailagay sa alanganin ang ating karapatan at kalayaan. Hindi ako makakapayag na maipasang muli sa susunod na henerasyon ang mga pagkakamali ng kasaysayan. Pahalagahan natin ang pamana’t aral ng Batas Militar. Tungkulin ng bawat isa sa ating alagaan ito, gamit ang tiwala sa isa’t isa, pagmamahal sa katotohanan, at higit sa lahat, sa pagkilala’t pagbibigay-halaga sa sakripisyo ng ating mga bayani. Huwag nating sayangin ang kanilang ipinaglaban. Ayokong maranasan ninyo ang pinagdaanang hirap at sakripisyo ng aking ama, at ng iba pang naging biktima ng Martial Law. Itinatama natin ang mga baluktot na prinsipyo’t kaisipan upang higit na ipaalala ang halaga ng demokrasya at kalayaan, gayundin ang tunay na kabayanihan ng mga Pilipinong lumaban sa diktadurya. Katapatan at katotohanan lamang ang tangi nating lalakaran sa tuwid na daan. Hindi na tayo kailanman maliligaw, at ang tanging ipapamana namin sa inyo—sa ating mga kabataan—ay isang maliwanag, malaya, at makatarungang bayan.

Magandang hapon po sa lahat. Maraming salamat po.

MESSAGE OF HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III PRESIDENT OF THE PHILIPPINES DURING THE EID'L ADHA DINNER CELEBRATION

[Delivered at the Malacañan Palace on November 8, 2012]

Good evening. Please sit down.

I promise you this will not be a long speech. I'm sure a lot of you are hungry. [Laughter]

Speaker Feliciano Belmonte; Secretary Albert del Rosario; excellencies of the Diplomatic Corps; Secretary Ging Deles; Secretary Mehol Sadain; other honorable members of the Cabinet present; honorable members of the House of Representatives; Undersecretary Yasmin Busran Lao; Governor Mujiv Hataman; Dean Marvic Leonen; fellow workers in government; honored guests; mga minamahal ko pong kababayan:

Magandang gabi po sa inyong lahat.

During the Holy Month of Dhul Hijjah, we celebrate Eid'l Adha, the feast of sacrifice, which is marked by the annual Hajj to Mecca. At the center of this feast is the story of Ibrahim, or Abraham, who, out of

devotion and loyalty to Allah, was willing to sacrifice his very own son.

This feast commemorates the unique faith and fealty Ibrahim demonstrated. This feast also brings us together. And on this day, by breaking bread with you, we reiterate that we are one Filipino family—ever vigilant and ever determined to achieve our common aspirations of harmony and prosperity.

In this, we implore Allah to continue to guide us as we journey on the straight and righteous path to progress: our own Hajj as a people united in pursuit of a peaceful, and equitably progressive future.

Thank you. *Assalamu Alaikum!*

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGLAGDA NG BAGONG ARMED FORCES
MODERNIZATION ACT**

[Inihayag sa Palasyo ng Malacañan noong ika-11 ng Disyembre 2012]

Taong 1995 nang maisabatas ang Republic Act 7898 o mas kilala sa tawag na AFP Modernization Act. Layon nitong tiyakin na habang umuusad tayo sa mas modernong panahon, hindi napag-iiwanan sa uri ng gamit at armas, at nakakasabay sa antas ng kasanayan ang ating Sandatahang Lakas. Subalit makalipas ang labimpitong taon, hindi maikakaila ang malawak na agwat sa pagitan ng mga antigo at pupugak-pugak na kagamitan ng ating kasundaluhan, at sa mga mas makabago't high-tech na armas ng ibang mga nasyon. Nagbago na rin ang mga bantang panseguridad ng ating bansa: Kung dati, labis na nakatutok ang pamahalaan sa pagpigel sa mga rebelde, ngayon, kailangang pagtuunan ng higit na pansin ang kaliwa't kanang tangka ng mga terorista. Habang bumababa ang bilang ng mga umaanib sa mga grupong komunista, at matapos tayong makapagpanday

ng kasunduang pangkapayapaan sa MILF, may iba pa ring mga pagsubok na kailangan nating paghandaan, gaya na lamang ng usaping teritoryal na kinakasangkutan rin ng ibang mas malalaking bansa sa rehiyon.

Kaya naman, napapanahon at makabuluhang ang paglalagda natin ng new AFP Modernization Act. Hudyat ito sa pagbubukas ng mas moderno, mas matatag, at mas mapapagkatiwalaang kabanata sa kasaysayan ng Hukbong Sandatahan ng Pilipinas. Humahakbang tayo pasulong tungo sa isang pambansang tanggulan na may tunay na kakayahan na protektahan ang sambayanan laban sa anumang banta sa ating soberanya't kaligtasan. Patunay din ito sa dedikasyon ng pamahalaan na itaguyod ang kapakanan ng bawat Pilipinong bumubuo ng Sandatahang Lakas. Ang ating pong bukambibig: Hindi natin kailanman hahayaang maagrabyado ang mga kawal nating mag-alay ng dugo't pawis para ilayo sa kapahamakan ang mga Pilipino. Kung kayo man ay nagsasaayos ng santambak na papeles sa Camp Aguinaldo; nasa kalagitnaan man kayo ng relief operations sa Compostela Valley; o nakadestino man kayo sa isang liblib na kampo sa Luzon, para sa inyong mga kawal na Pilipino ang new AFP Modernization Act.

Gaya nang binanggit natin sa huling SONA, pitumpu't limang bilyong piso po ang nakalaang pondo para sa new AFP Modernization Act, na gagamitin para sa susunod na limang taon. Bago pa man po ang pag-amyendang ito, sa loob lamang ng isang taon at pitong buwan, nakapaglaan na tayo ng mahigit dalawampu't walong bilyong piso para sa AFP Modernization Program.

Ilang bilyon na lamang po ay mapapantayan na nito ang tatlumpu't tatlong bilyong pisong pondo na nailagak sa nasabing programa sa nakalipas na tatlong administrasyon. At dahil nga sa new AFP Modernization Act, mas nabibigyan tayo ng kakayahang bumili ng mga bagong kagamitan ng Sandatahang Lakas; mga bagong eroplano't helicopter para sa Air Force na babagwis sa ating papawirin; mga moderno't dekalidad na barko ng Navy na tatanod at magtatanggol sa ating mga baybayin; mas mabibilis na mga tangke't sasakyan para sa pagresponde ng ating Army; at mga dekalibreng armas at iba pang modernong kagamitan para sa buong kasundaluhan.

Napatunayan na po natin sa tuwid na daan, hindi lamang ang dedikasyon nating ibigay ang mga pangangailangan ng mga sundalo, kundi ang maibigay ito sa kanila sa tapat na paraan. Para matiyak na pumupunta ang pondo sa tamang paglalaanan at masigurong bawat armas o kagamitang bibilhin ay kailangan talaga para mapalakas ang ating tanggulan, bahagi ng pagamyenda ang maigting na pagpapatupad ng Defense System of Management o DSOM. Isa itong mekanismong binuo upang masusing bantayan, hindi lang ang pagkuha ng pinakaangkop na armas, kundi maging ang tamang paggugol ng pondo.

Sa puntong ito, nagpapasalamat tayo sa ating mga mambabatas, sa mga opisyal ng Department of National Defense, sa pangunguna ni Voltaire Gazmin, gayundin sa mga opisyal ng Sandatahang Lakas na nagtulong-tulong sa pagpapanday ng new AFP Modernization Act. Tiwala po akong sa

mga susunod na buwan, magsisimula nang makita ng sambayanan ang mga kongkretong bunga ng ating mga pagsusumikap, gayundin ang pagtaas ng dangal at moral ng ating buong kasundaluhan.

Malinaw po: Mula man sa araw-araw na pagbasag natin sa record high ng Philippine Stock Exchange o sa makasaysayang kasunduang pangkapayapaan sa Bangsamoro, at ngayon, ang mas moderno't matibay na pambansang tanggulan dahil sa new AFP Modernization Act, patuloy nating binibigyan si Juan dela Cruz ng dahilan upang ipagmalaki ang kaniyang bandila't bayan. Binibigyan natin siya ng dahilan upang labanan ang gutom at kahirapan dahil batid niyang kakampi niya ang pamahalaan. Binibigyan natin siya ng dahilan upang ipaglaban ang kaniyang karapatan dahil alam niyang patas ang timbangan ng katarungan. Binibigyan natin siya ng dahilan upang manindigan para sa mapayapa't malayang pamumuhay dahil alam niyang nasa panig niya ang Sandatahang Lakas ng Pilipinas: mga kawal na hindi lang puro tapang at modernong gamit ang inaasahan. Bagkus, pangunahin pa rin nilang sandata ang tapat na paglilingkod, malasakit, at katwiran. Samakatuwid, sa paglalagda natin sa new AFP Modernization Act, muli na naman tayong nabibigyan ng dahilan upang ipagdiwang ang pasya ng taumbayan na tahakin ang tuwid na daan at humakbang tungo sa mas makabuluhang kinabukasan.

Ulit, maraming salamat po sa inyong lahat. Magandang araw po.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGLAGDA NG 2013 GENERAL
APPROPRIATIONS ACT**

*[Inihayag sa Rizal Hall, Palasyo ng Malacañan
noong ika-19 ng Disyembre 2012]*

Maraming salamat po. Maupo ho tayong lahat.

Speaker Feliciano Belmonte Jr. and members of the House of Representatives; Senator Franklin Drilon; Senator Edgardo Angara; Executive Secretary Paquito Ochoa and members of the Cabinet present; Secretary Florencio Abad; Deputy Speaker Pablo Garcia; Deputy Speaker Lorenzo Tañada; Majority Leader Neptali Gonzales II; Representative Jocelyn Limkaichong; Mayor Donato Marcos; leaders from the business sectors, civil society partners for the Budget process; fellow workers in government; honored guests; and of course, my friends from the Appropriations Committee of the House: Cecil, Jay, Carol, and Helen, who instructed me in the intricacies of the Budget and who will be

named the “institutions” of the House of Representatives: [applause]

Good morning.

Nang manumpa ako noong ika-30 ng Hunyo ng 2010, malinaw po sa akin: Mayroon akong anim na taon para magpunla at magsagawa ng pagbabago. Anim na taon bago ko ipasa ang baton sa susunod na pinuno ng bayan. Anim na taon upang ipakitang karapat-dapat ako sa nag-uumapaw na tiwala ng taumbayan—sa kanilang pag-asa na, sa wakas, maibabalik na ang ating bansang Pilipinas sa tuwid na landas tungo sa kaunlaran.

Sa pagsasabatas natin ngayon sa Pembansang Gugulin o National Budget para sa taong 2013, sinasariwa natin ang Atas ng Taumbayan: maglingkod nang tapat, at nang walang ibang iniisip kundi ang kapakanan ng atin pong mga Boss. Pagdating sa kaban ng bayan, iniutos nila sa atin na siguruhing nagagamit nang tama ang bawat piso—na magdudulot ito ng makabuluhang pakinabang sa kanilang buhay.

Maraming pagsubok na ang ating kinaharap: mga sakuna, mga banta sa ating seguridad, pati na rin ang pananadya ng ilang sektor na magtayo ng balakid sa mga isinusulong nating reforma.

Sa kabilang mga ito, hindi tayo natinag—bagkus, nakamit pa natin ang mahahalagang tagumpay: ang pag-uumapaw ng kumpyansa ng pandaigdigang merkado sa ating bansa; ang paglago ng ekonomiya sa paraang sumasaklaw sa nakakaraming Pilipino; ang pagtaas ng kredibilidad ng mga pampublikong institusyon sa mata ng mga tagasubaybay sa loob at labas ng bansa. Ilan

lamang ang mga tagumpay na ito na, sa pag-aakala ng ating mga kritiko, ay hindi kailanman magiging posible.

Napatunayan po natin: walang impossible, kung ang tanging isinasapuso natin ay ang interes ng taumbayan. Ngayon naman, sa ikatlong pagkakataon, nasiguro nating muli ang maagang pagsasabatas sa ating Budget. Kung sa nakaraang rehimen ay naging kalakaran ang baluktot na proseso ng reenactment, ngayon po, sinasabi natin: posibleng bumuo ng bagong tradisyon ng maagap na pag-aapruba at pagpapatupad sa Pambansang Gugulin.

Sa puntong ito, nais kong parangalan ang Kongreso, sa pamumuno nina Senate President Juan Ponce Enrile at House Speaker Sonny Belmonte, [applause] katuwang sina Senate Finance Committee Chairman Franklin Drilon at ang mga nagsilbing House Appropriations Chairperson sa panahong ito: si Jun Abaya na kasama na natin sa Gabinete ngayon; at ang kanyang kahalili na si Congresswoman Jocelyn Limkaichong. [Applause] Ginawa ninyong possible muli ang maagang pagsasabatas sa Budget, kasabay ng inyong pagganap sa iba pang mahahalagang trabaho sa Kongreso, kabilang na ang pagpapasa ng Sin Tax Reform, at ang pagtalakay sa Responsible Parenthood Bill. [Applause] Siyempre po inaasahan nating lalapag sa aking mesa upang malagdaan ko ang mga batas na natukoy sa lalong madaling panahon, preferably ho this year. [Laughter]

Siniguro ninyong matuwid at wasto ang pagkakahulma sa batas na ito. Kaya nga po: sa unang pagkakataon makalipas ang mahigit pitong

taon, walang probisyon sa Budget na ito na kinailangang ipawalang-bisa sa pamamagitan ng Direct Veto. Kaya maraming salamat na naman po sa inyong lahat. [Applause]

Nais ko ring pasalamatang mahuhusay at masisipag nating opisyal at kawani sa mga kagawaran at ahensiya, partikular na si Secretary Butch Abad at ang Department of Budget and Management. [Applause] Hindi lamang ninyo masusing inihanda ang Pembansang Gugulin para sa taong 2013, siniguro ninyo ring napapatupad nang mabilis at maayos ang kasalukuyan nating Budget: isa sa mga naging pangunahing dahilan sa mabilis na paglago ng ating ekonomiya sa nakaraang mga buwan.

Noong ika-24 ng Hulyo ng taong ito, isang araw matapos ng aking ikatlong State of the Nation Address, inihain natin sa Kongreso ang panukalang “Empowerment Budget of 2013.” Dinisenyo natin ang Budget na ito bilang instrumento upang maibalik sa mamamayan ang kapangyarihang panghawakan at itakda ang sarili nilang kapalaran.

Ipinaloob natin sa Budget ang limang prinsipyong, sa paniniwala natin ay magsasakatuparan, sa tinatawag nating Empowerment. Una, ang pagpapalalim sa ating Social Contract with the Filipino People. Sa pamamagitan ng Budget na ito, pinakita natin ang tunay na pagtalima sa mga pangangailangan ng taumbayan: Isang pamamahalang tapat, may-pananagutan, at tunay na nilalahukan ng mamamayan; ang pagtugon sa kahirapan at pagbibigay-lakas sa mga maralitang mamamayan; ang mabilisan, malawakan, at tuloy-tuloy na

paglago ng ekonomiya; ang makatarungan at pangmatagalang kapayapaan at ang paghahari ng batas; at huli, ang paghahanda at pag-iwas sa mapaminsalang epekto ng climate change.

Sinimulan natin ang paggamit sa Program Budgeting Approach upang itutok ang kaban ng bayan sa mga programa't proyektong lilikha ng oportunidad at lalaban sa kahirapan. Muli din nating ginamit ang Zero-Based Budgeting para purgahin ang mga maaksayang gugulin. Sa pamamagitan ng mga repermang ito, naiangat natin ang nakalaang pondo para sa Social Services at Economic Services; at mahigit animnapung porsiyento ng kabuuang Pambansang Budget ang ating inilaan para sa dalawang prayoridad na sektor na ito.

Ikalawang prinsipyo: ang pagpapabilis sa pagtupad sa mga prayoridad na programa. Ipinaloob natin sa Budget na ito ang mga reforma't inobasyon upang tanggalin ang mga balakid sa mabilis at epektibong implementasyon, kabilang na ang pagtakda sa DPWH bilang principal infrastructure agency; ang paglilinaw sa mga core mandate ng mga kagawaran; at ang paglalatag ng isang sistema ng mas masinsin na performance monitoring. Inaasahan nating makatutulong ang mga reforma at inobasyong ito sa pagkamit sa itinakda nating target sa edukasyon, kalusugan, agrikultura, conditional cash transfers, turismo, at iba pang mga sektor.

Ang ikatlo pong prinsipyo: pagpapatibay ng pananagutan, upang mas maiging maipatupad ng mga pampublikong institusyon ang kanilang mga mandato. Naninindigan tayo na ang taunang Budget ay kasangkapan para

mapagtibay ang kultura ng pananagutan. Paraan ito upang masingil ng mamamayan ang mga kagawaran at ahensiya sa kanilang mga ipinangakong serbisyo, kapalit ng bawat piso ng buwis na kanilang ibinabayad.

Ikaapat na prinsipyong Empowerment: mga transaksyon makikita at mabantayan ng mamamayan. Magdudulot ito ng mas mabilis at mas malinaw na resulta ng pamamahalaan. Sa ilalim ng atin pong administrasyon, pinasimulan natin ang bagong tradisyon ng pagbiyak sa mga lump-sum items at pagdedetalye sa bawat programa at proyektong pinopondohan. Ginagamit din po natin ang teknolohiya upang mabawasan ang mga paulit-ulit na proseso at pabalik-balik na dokumento sa pagre-release sa Budget.

At ang ikalimang prinsipyo: Ang Pembansang Gugulin na ating isinabatas ngayon ay dinisenyo kasama ng mamamayan. Sa ilalim ng Administrasyong ito, unang nagkaroon ng puwang para sa partisipasyon ng mga organisadong mamamayan sa proseso ng paglikha ng taunang panukalang budget. Inatasan ang mga susing kagawaran at ahensiya na makipagsamahan sa mga civil society organization sa pagbuo ng kanilang mga panukalang gugulin. Ang resulta: isang national budget na talagang sumasalamin sa pangangailangan ng mga sektor at mamamayan.

Sa kauna-unahan ding pagkakataon, sinimulan natin ang proseso ng Bottom-Up Budgeting, kung saan 595 sa pinakamahihirap na mga munisipyo ang nakipagkapit-bisig sa kanilang mga komunidad upang tumukoy ng mga programa at proyektong isasama sa Budget. Dahil sa bagong prosesong

ito, 8.4-billion pesos na halaga ng mga programa at proyektong nagmula sa mismong mga munisipyo’t komunidad ang nakapaloob sa *Pambansang Budget* ng 2013.

Sa araw pong ito, hindi lamang natin isinasabatas ang bawat pisong planong gastusin ng pamahalaan sa taong 2013. Higit pa sa mga numero’t legal na probisyong nakasaad sa makapal na librong atin pong pinirmahan kanina, paniniwala natin na nakapaloob sa *Pambansang Gugulin* na ito ang mga adhikain ng mamamayang Pilipino.

Ipinagkatiwala ng mamamayan sa atin ang pangangasiwa sa bawat pisong buwis na kanilang pinaghironan, kaya marapat lamang na gamitin natin ito para sa ikaunlad ng kanilang buhay. Ipinapakita natin sa budget na ito: Nasa poder tayo hindi para atupagin ang pansariling interes, kundi para siguruhing bumubukas ang mga pintuan ng pagkakataon para sa taumbayan, lalo na sa mga nasa laylayan ng lipunan.

Nasa poder tayo hindi para magmarunong, kundi para makinig sa sagradong boses ng taumbayan at managutan sa kanila. Nasa poder tayo hindi para magkamkam ng higit pang kapangyarihan, kundi para isauli ito sa taumbayan.

Sabi nga ho natin noong araw pa, kung walang corrupt, walang mahirap. Magandang araw po. Maraming salamat sa inyong lahat.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGLAGDA SA SIN TAX REFORM ACT**

*[Inihayag sa Rizal Hall, Palasyo ng Malacañan
noong ika-20 ng Disyembre 2012]*

Magandang umaga po. Maupo ho tayong lahat.

Senate President Juan Ponce Enrile; Speaker Feliciano Belmonte Jr. and other members of the House of Representatives; Senator Franklin Drilon; Executive Secretary Paquito Ochoa and members of the Cabinet present; of course, Secretary Cesar Purisima, Secretary Ike Ona, lead proponents of this measure; Commissioner Kim Henares, “lead fighter in the trenches” for this endeavor; Deputy Speaker Maria Isabel Climaco; Senior Deputy Majority Leader Janette Garin (Grabe Janette, parang kahapon lamang neophyte ka. Ngayon senior ka na pala. Pero kasing bata ka pa rin noong una kitang nakita); [laughter] Congressman Sid Ungab; Congresswoman Henedina Abad; civil society partners for economic reform groups and

health care advocates; industry leaders and members of the business sector; representatives from the World Health Organization, the USAID, and the World bank; fellow workers in government; honored guests; mga minamahal ko pong kababayan:

Magandang umaga po sa inyong lahat.

Sa araw pong ito, nilagdaan natin, sa wakas—ulitin ko lang po, sa wakas—ang isang batas [applause] na magsisilbing maagang Pamasko sa milyun-milyong Pilipino—mga Pilipinong masasaklaw sa abot-kamay nang Universal Health Care program; mga Pilipinong makikinabang sa mga bagong klinika at ospital na mapopondohan at maipapatayo; mga Pilipinong maililihis sa bisyo ng paninigarilyo at labis na pag-inom. Batas na po ang ipinaglaban nating Sin Tax Reform Act.

Malinaw po ang batayang prinsipyong batas na ito: Hangad nating gawing abot-kamay para sa lahat ang benepisyong pangkalusugan, mayaman man o mahirap, sagrado po kasi ang buhay ng Pilipino. Iaangat natin ang kaledad ng pampublikong kalusugan ng ating bansa: Ito ang susi sa isang sambayanang masiglang mapapakinabangan ang mga pagkakataong bumubukas ngayong umaangat na ang ekonomiya ng ating bayan.

Hangad din nating gawing patas ang laban sa industriya ng tabako. Hindi makatarungan po na iba-iba ang buwis ng mga produktong pare-pareho. Itinatama natin ito: Sa mga susunod na taon, magiging pantay na ang mga buwis na magbubukas din ng pinto sa pagsigla ng kumpetisyon sa

industriya at pag-iwas sa monopolya.

Lilinawin ko rin lang po sa mga magsasakang nabulungan ng agam-agam ng ilang sektor na kontra sa batas na ito: Wala po kayong dapat ikabahala. [Applause] Ang benepisyong natatanggap ninyo dati ay hindi maglalaho; ang totoo nga po—sa amin pong pakiwari—lalaki pa iyan, habang tumitibay naman ang suporta sa inyo ng pamahalaan sa pamamagitan ng iba pang ayuda.

Nagpapasalamat po tayo sa mga pinuno mula sa Mataas at Mababang Kapulungan na nagsilbing timon sa pagrаратипика ng Sin Tax Reform Act: kay Senador Franklin Drilon, na sumalo sa mainit na talakayan [applause] bilang Chair ng Senate Ways and Means Committee; kina House Speaker Sonny Belmonte at Majority Floor Leader Boyet Gonzales, na sunud-sunod rin ang ipinapakitang katibayan ng pamumunong may integridad; at kay Congressman Sid Ungab, [applause] na ‘di matatawaran ang ipinakitang husay bilang Chair ng House Senate Ways and Means—sorry, House Ways and Means Committee—mukhang napagod na po ang ating mga writer. [Laughter] Mamaya may lecture tayo. [Laughter] At sa marami pang ibang umakda at sumuporta sa batas na ito, sa Kamara man o sa Senado, sa inyong lahat, isang taos-pusong pasasalamat at siyempre, hindi mangyayari ito kung hindi natin kasama ang Senate President. [Applause]

Maraming salamat din kina Secretary Ike Ona ng DOH, [applause] Secretary Cesar Purisima at Undersecretary Jun Paul ng DOF, [applause]

Commissioner Kim Henares ng BIR, [applause] at lahat ng kawani ng DOH, DOF, at BIR [applause]: Pinatunayan ninyo na sa patuloy na pagbabalikatan sa pagitan ng iba't ibang sangay ng gobyerno, dire-diretso na ang pag-arangkada natin tungo sa isang lipunang patas, makatarungan, at progresibo.

Salamat din po sa lahat ng mga naging katuwang natin mula sa pribadong sektor na nanindigan at nakilahok sa pampublikong diskurso ukol sa Sin Tax Reform. Mula sa mga civil society organizations, mga grupo ng health professionals, mga akademiko, ekonomista, at mga magsasakang naliwanagan sa mabuting maidudulot ng batas na ito sa kanilang sektor, hanggang sa mga development cooperation agencies sa labas ng bansa na masugid na nakasubaybay sa bawat repermang inilalatag natin, kabilang po kayo sa gumawa nito; kabilang kayo sa bawat tagumpay na nakakamtan natin sa tuwid na daan. Maraming, maraming salamat po muli sa inyo.

[Applause]

Paalala lang po sa lahat ng mga pinuri ko kanina, pinatunayan ninyo ang galing ninyo. Marami po akong ipapakiusap sa inyo. [Laughter] Sana ho'y lalo pa kayong sumigla sa lahat ng mga ipapasa nating problema sa inyo.

Batid po natin ang matagal na pakikipagsapalaran ng maraming sektor para sa Sin Tax Reform; 1997 pa po nang unang ihain ang ganitong klaseng panukala sa Kongreso. Halos labing-anim na mahabang taon kung kailan pinagdebatehan, binusisi, at kung minsan, halos isinantabi ang isang

panukalang batas na magliligtas sa buhay ng mga Pilipino. Maraming nag-isip na imposibleng maipasa ang Sin Tax Reform Bill: malakas ang kalaban; maingay, organisado, at malalim ang bulsa ng mga kumukontra.

Pero gaya po ng paulit-ulit nating napatunayan: Walang imposible sa Pilipinong sumasagwan sa iisang direksyon, nasa tamang lugar ang puso, at handang manindigan para sa kanyang mga prinsipyo. [Applause] Hangga't nasa likod po natin ang ating mga boss, walang balakid na hindi natin madadaig.

Muli, maraming salamat po sa maagang Pamaskong ito. Umasa kayong patuloy tayong magsusulong ng reporma at maglalatag ng tunay, makabuluhang, at positibong pagbabago, alang-alang sa mga kababayang inililikas natin mula sa laylayan ng lipunan, ngayon at sa mga susunod na salinlahi ng Pilipino.

Magandang umaga po. Maligayang Pasko po sa lahat.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA IKA-71 PAGGUNITA NG ARAW NG
KAGITINGAN**

[Inihayag sa Bundok Samat, Bataan noong ika-9 ng Abril 2013]

Salamat po. Maupo ho tayong lahat.

Secretary Albert del Rosario; His Excellency Harry K. Thomas; His Excellency Toshinao Urabe; excellencies of the Diplomatic Corps; Secretary Voltaire Gazmin; Secretary Mon Jimenez; Congressman Abet Garcia; Congresswoman Niña Roman; mayors of the province of Bataan; Dr. Maria Serena-Diokno; Postmaster Josefina dela Cruz; Administrator Ernesto Carolina; General Manuel Bautista; Police Director General Alan Purisima; Lt. Gen. Lauro Catalino dela Cruz; Vice Admiral Jose Luis Alano; Lt. Gen. Noel Coballes; Rear Admiral Rodolfo Isorena; veterans of World War II; members of World War II Veterans Organization; fellow workers in government; honored guests; mga minamahal ko pong kababayan:

Muli, magandang umaga po sa inyong lahat.

Sa pagpasok po ng ika-dalawampung siglo, humarap ang mundo sa dalawang digmaang pandagdaig na naghatiid ng malawakang pinsala at paghihirap sa maraming bansa. Milyun-milyon ang namatay; hindi mabilang ang mga nawasak na imprastraktura, ari-arian, at kabuhayan. Sa Pilipinas pa lamang, nasa isang milyong katao ang bilang ng nasawi, kabilang na ang ang mga walang kalaban-laban, at ang mga nasa laylayan ng lipunan. Dahil dito, nanindigan ang mundo: kailanman, hindi na dapat pang maulit ang mga trahedyang tulad nito. Katuwang ang iba pang mga bansa, naging kaisa tayo sa paglalatag ng resolusyon nakaangkla sa batayang prinsipyong United Nations.

Hindi nga po natin maiwasang isipin: Paano kaya kung hindi natuloy ang mga giyerang ito? Paano kung sa likod ng mga nagbabanggaang interes, ay pinili ng bawat isang bansa na ibaba ang kanilang mga armas, at sa mapayapang negosasyon ay iangat ang kanilang kapwa? Ano kaya ang mga tagumpay na maaaring naabot ng mga sundalo at sibilyang binawian ng buhay, at ng mga bansang lubhang naapektuhan ng digmaan?

Matapos ang halos isang siglo, nananatiling matingkad ang itinuro sa atin ng kasaysayan: Gaano man kalawak ang mundo; ilang dagat man ang pumapagitan sa mga lupain at lalawigan—tayong lahat ay nasa iisang bangka lamang. Anumang banta sa kapayapaan at kabuhayan sa alinmang bansa ay maaring magpalundo sa kalakhang estabilidad ng buong mundo. Sa madaling salita, nakasalalay sa masusing ugnayan, sa pagkakaisa, at sa

iisang direksyong pagsagwan ang kolektibo nating kinabukasan.

Ngayon pong Araw ng Kagitingan, isang bansa muli tayong nagtitipon sa makasaysayang pook na ito, upang magbalik-tanaw at bigyang-pugay ang kabayanihan ng mga beteranong Pilipino at Amerikano ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig. Sila po ang libo-libong kawal na buong-loob na hinaharang ang katawan sa bala alang-alang sa bayan. Sila ang nakikipagtuos, hindi lamang sa mga kalaban, kundi maging sa gutom at iba pang karamdamian. Sila ang mga magigiting na sundalong nakuhang kumapit sa pag-asa, sa gitna ng sitwasyong nababalot ng peligro at kawalang-katiyakan. Noon, hanggang ngayon, nananatiling simbolo ang Dambana ng Kagitingan, ‘di lamang sa tayog ng kadakilaang inihandog ng ating mga kawal, kundi sa lalim at lawak ng kanilang sakripisyo sa ngalan ng kanilang kapwa at bayan.

Batid nating hindi kailanman matutumbasan ng magarbong seremonya o mga pag-aalay ng bulaklak ang tunay na halaga ng ginawa ng ating mga beterano. Kaya naman kasabay ng pagbabalik-tanaw sa kabayanihan ng mga Pilipinong nagmalasakit at patuloy na nagmamalasakit sa bansa, ay ang pangangalaga sa kanilang kapakanan, kasama na ang kanilang pamilya; Na silang mga hindi nakalimot na unahin ang Inang Bayan kaysa sarili, ay hindi kailanman pababayaan ng estado at sambayanan.

Mula pa po noon, nakatutok na sa kapakanan ng ating mga beterano ang Philippine Veterans Affairs Office. Kabilang po rito ang pagsusulong sa

pagbabahagi ng kabuohang bayad ng ating Total Administrative Disability pensions, kung saan bukod sa iba pang benepisyo, ay makakatanggap ng isanlibo't pitongdaang piso kada buwan ang mga beteranong nakaabot na sa edad na pitumpung taong gulang. [Applause]

Nakatutok din po tayo sa pagpapatupad ng Filipino Veterans Equity Compensation Law, kung saan sinisigurong nabibigyan ng buong kompensasyon ang non-U.S. citizens, na aabot po sa 9,000 dolyar, at 15,000 dolyar naman para sa mga U.S. citizens. Nito pong Enero, umabot na sa 224 na milyong dolyar ang naibahaging kompensasyon para sa mahigit 18,700 aplikasyong naaprubahan sa ilalim ng batas na ito.

Pagdating naman po sa serbisyon medikal, taon-taon din nating pinapaigting ang pagtuon sa kalusugan ng ating mga kawal. Patuloy pong nagsisilbi ang 599 na pampublikong ospital sa buong bansa na accredited ng Veteran's Memorial Medical Center (VMMC) bilang regional o provincial extension. At ang mabuti pa pong balita: Mula nitong Enero, ang subsidy sa mga pasyenteng magpapagamot sa mga pampublikong pasilidad ay itinaas na natin mula 800 piso, paakyat ng 1,200 piso kada araw. [Applause] Muli po, ang lahat po ng mga inisyatibang ito ay nakakabit sa pagtanaw natin ng utang na loob sa 'di matatawarang pag-aalay ng sarili ng ating mga beterano.

Sa huli po, tayong lahat ay nabubuhay sa isang mundong hindi perpekto. Mayroong mga pagkakataong hindi maiwasan ang paggamit ng puwersa bilang kalasag o depensa ng isang bansa. Sa kabilang nito, hindi ito dapat

maging hadlang sa pagsusulong sa kapakanan ng buong mundo at ng sangkatauhan. Kailangan nating iangat ang bawat isa, imbes na hilahin pababa ang ating kapwa.

Nalulugod nga po tayo na ang mga nasyon na dating magkakatunggali ay magkakatuwang na't magkakakampi sa pagtaguyod ng malawakang kapayapaan, estabilidad, at kaunlaran. Kasama po ang Amerika at Japan, napatunayan natin na ang pinakamabisang kalasag laban sa 'di-pagkakaunawaan ay ang matibay na kooperasyon, ugnayan, at pagtupad sa mga pandaigdigang batas. Muli po tayong nagpapasalamat sa pakikiisa ng kanilang mga bansa sa ating pamahalaan.

Kasabay po nating ipinagdiriwang ngayon ang Philippine Veterans Week. Kaya naman, sa gabay ng mabuting halimbawa ng ating mga beterano, ialay po natin ang pagbabagong hatid ng tuwid na landas sa mga kapatid nating Pilipinong hindi nakuhang matamasa ang bunga ng kapayapaan at kasaganahan ng kasalukuyan. Bilang bagong henerasyon ng mga Pilipino, ipamalas natin ang kahandaan nating mag-alay ng sarili para sa malawakan at makabuluhang pagbabago.

Maligayang Araw po ng Kagitingan. Mabuhay po ang sambayanang Pilipino. Maraming salamat po.

EULOGY OF HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III PRESIDENT OF THE PHILIPPINES FOR WILLIAM “BILLY” ESPOSO

[Delivered at Santuario de San Antonio on Makati City, April 11, 2013]

Please sit down.

I had to look for Billy’s last text, which was March 26—and I hope you don’t mind if I start off with that.

He said, “PNoy, despite the grim outlook of my heart, kidney, and constricting arteries ailments, there were bright rays of hope. There’s a chance the heart could be repaired without angiogram. There’s a good chance the kidney could be saved.” He winds up with, “That Cory rosary that you sent, we started the good news train.”

It was with a little bit of shock and surprise when my cousin, Maria, texted me that Billy had passed on. I must have spent at least an hour holding back any response. I did not want to be a burden on the family in their moment of loss.

Like a lot of you, that news made me confront the reality of losing not

just a dear friend, but someone who had become a constant in a lot of our lives. We all have our vivid memories of Billy and let me share one, one of my earliest at that: he and Linggoy Alcuaz were with me in the Cojuangco Building one day, a few decades ago. And while they were both, shall we say, roughly the same shape and size, one was serious and the other was buoyant and jolly. Billy was, of course, the latter. Somehow we have found ourselves all together leaving at the same time. We were all going to leave the building, and we waited for the elevator together. When it arrived, I entered the elevator first and one of them followed. As the second one entered the elevator—which was admittedly old—I asked myself: Will we make it all the way down safely? I made some quick calculations and estimates in my head, and, to make a long story short: I stepped out. [Laughter] Between the two of them, the whole elevator seemed to have been fully occupied.

Billy always had a great presence, and not just physically. In fact, it was this same presence—a combination of fearlessness, intelligence, professional skill, and a loud, jovial personality—that brought him success in almost every, if not every single field he was involved in: from advertising and marketing, to media and communications, to politics, and to writing. And he had such a gift for writing.

Billy was one of those talented writers who was always aware of just how much power the written word—in fact, media—holds. I believe this is why he used his columns to render a different kind of public service throughout

many years. His distinct voice was always there: witty, authoritative, but never condescending. In his columns, you could find a reasonable, well-thought out take on most, if not all, of the most controversial and relevant issues in the country. His role was that of a concerned citizen, wanting to bring clarity to others, shed light on what was important, and help where he could. So, he was honest about what he saw, both good and bad. For my part, I was grateful for this: it was constructive, as opposed to those who choose to criticize mindlessly.

This honesty gave his words even more power, to the point where it seemed as if Billy could do anything armed with only his laptop: from the e-mails to family and friends over the course of receiving treatment for chronic kidney disease—medical bulletins that turned into philosophical and humorous musings on life, to the political commentaries that made him famous, and even to beginning presidential campaigns. To be more specific, beginning my presidential campaign.

In August of 2009, shortly after we laid Mom to rest, Billy came out with a column outlining why I should be president. That was premature, to say the least. At that time, my sisters and I were only starting to recover from our mother's death. We were now complete orphans. We had to get used to the fact that the leading light, the guide, teacher, mentor, and nurturer of our family was gone—a loss made palpable every time I would come home and go through the corridor along which her room was located. During her

final illness, at times I would wonder, will she be coming home or will she ever come home again? Now, I was sure she wasn't coming home, and had to ask myself how comfortable I would be alone in Times Street, with all the memories of a family that had gone through so many things.

Yes, you can imagine that running in the 2010 elections was the farthest thing from my mind. I was not even sure if I would be running for re-election in 2013.

The night before the funeral of Mom, Billy texted me, saying that he had heard me speak. He said that it had reminded him of how the country felt after Dad died: that all hope was gone, after having pinned so much hope in Dad, only for him to be killed. Then Mom spoke, at the Requiem Mass for Dad, and suddenly a despairing country believed again that it could win its freedom back. Billy said that, at the time, he had talked to those who had been close to Dad, people like Nap Rama, and had suggested Mom could continue the fight. Now he proposed that I should take up the fight, too.

At the time, I took Billy's idea lightly. I must have kidded him, politely dismissing the idea in some manner or form.

The next day, during the funeral of Mom, I was walking amidst the crowd, and a man, who I never really got the name of, came up to me and said I should run for President. I replied, "Maawa naman kayo." The man replied by asking, what if one million signatures were gathered, asking me to run? And in turn, I suggested that we were now 95 million Filipinos, a lot

more—practically double—than our population in 1986, to which he again had an answer: what if they gathered two million signatures? To which I simply said, “Salamat po, ipagdasal na lang po natin ang nanay ko.”

A few days after the funeral of Mom, lo and behold, what I thought was a private text and call from Billy became the subject matter of his column. I should have known that he would not stop. That was another thing about Billy—when he believed in something, he was a force to be reckoned with. Billy was truly a chair-wrecker: he did not pass through life just as a bystander; he willingly jumped into the fray time and again, probably wrecking chairs and other implements in the process. The day after that, on August 10, 2009, Mr. Conrad de Quiros wrote about the same thing, and suddenly what had seemed a far-fetched idea seemed less so.

You all know that, in the opposition, I had tried, in my limited way, to stop a new regime that seemed to model its every move on the Marcos dictatorship. I thought I had done my part, and I was wary of building up false hopes, because of the huge problems I knew any successor of the previous administration would have to confront. What helped contextualize matters was something Alex Lacson and others said when they went to Times Street to try to change my mind. And he said, “We will be there to help.” He said, “All that we ask is for you to start the change, and that is enough. We don’t expect you to change everything.” I wondered if perhaps it might mean something to stop the hemorrhaging and start the healing or at least even attempting to.

Still, it would be an uphill battle all the way, not least with the prospect of entering a race when it was really three-fourths of the way through, with others having prepared for it years in advance. And there we were, without an organization or the wherewithal to run a campaign.

The truth is, the more dismissive I was, the more certain Billy became. In the face of all these doubts, one man had no doubts: it was Billy. At some point, the surveys came in, and with them came the validation of Billy's seemingly Quixotic optimism. After that, I had a new name for Billy, and I called him the "Prophet" to which he guffawed quite tremendously. We collectively took the leap of faith, armed only with the desire to finish what was started at EDSA—to get others to move on their own behalf. Our people gave us a mandate for change.

Some say, this is my fate. What I know is that Billy's idea brought us to where we are, now: his idea engendered the optimism that has proven contagious in our country, except perhaps to the few who had gotten used to lording it over all of us.

You will agree with me: it can never be said that Billy went into anything half-hearted—from his love of food, to writing, to his love for the Philippines. How many people can invite you to dinner, describe what is going to be served, and make you salivate in anticipation? On a more serious note, how many people willingly participated in the effort to undermine the media monopoly of a powerful and cruel dictatorship—and help in rebuilding

democracy afterwards? And how many people can write their final column, admitting their time is up—but avoid pessimism and self-pity, and instead compare themselves to zombies?

Of course, he was not content with making light of this goodbye. Billy threw himself into every pursuit, and since his greatest passion was to give—even until the very end, even when he had so little left—not even this final column was spared. He made the most of his last words for the Philippine Star by giving his take on the Sabah issue, and by giving a final endorsement to Gawad Kalinga and the Focolare Movement, two of his favorite advocacies. This was classic Billy Esposo: always finding the hope and humor in a discouraging situation, and always giving the last word to a cause he thought greater than himself.

Most, if not all of the time, Billy's greater cause was none other than our country. A quick look at his resume will give us enough proof: from heading the Cory Media Bureau, which led the fight against a monopolistic media, to his roles in different media and communications bodies of the government, to many civil society organizations and movements. Billy was not that much older than me, but when I was in my 20s, solely concerned with the security of Mom, he was dealing with the generation ahead of me: the front line fighters in the struggle against the dictatorship, the movers and shakers in government that was to come. I got to know him well only in 2007, when he and his sister Carol shared their expertise in how to best get my message

across. He mentored me in how to give concise answers not liable to be editorialized. And yet, by this time, Billy was already ailing.

Nothing could keep Billy from doing what he did best. So, despite the politics unique to each and every institution in society, despite what seemed to be a trend of “every man for himself,” Billy spent his whole life giving of himself and his talents. He was a true man for others even before the term gained currency. In his infinite generosity, he even volunteered me for the presidency of the country.

In light of all this, I should tell Billy, and I tell you now, Bill: I forgive you for volunteering me. Kidding aside, we all know that Billy gave his all when he was thinking of the country. I believe this spirit of giving is the reason he continued to write until the very end. This spirit is why he has always been forward-thinking, with an eye on changing the Philippines for the better. Our successes today are rooted in that insight he made more than three years ago, and Billy has remained a good friend in all that time. I was always careful not to see him too often lest my perpetual cold might cause him problems. Even when I could not fully update him via text due to security concerns, and could only resume our normal, deep dialogue, when we ran into each other, he kept the faith. So I want to say: Billy, I am honored to be a part of the future you saw for the Philippines.

I find that when we lose someone, we tend to remember all the others who have gone ahead of us. In my case, I remember my Dad, Senator Ninoy

Aquino; my Mother, and Secretary Jesse Robredo, just to name a few. These are the people who, in the words of St. Paul, I believe, have fought the good fight, have finished their course, and have kept the faith. Billy is one of them. His presence—his voice—will be missed. But, looking back on everything he has done for us, can we truly ask more of him? Today, remembering his life leads me to wonder: would he want us to mourn his passing, or think about how better we can give to others and to our country? Hopefully, Billy's example will remind us of the questions we need to ask ourselves: did I give my just share? Or did I just choose to take care of myself? For Billy, the answer would have been simple.

I am sure that when he met our Maker, and was asked, “What did you do for the least of my brethren?” He said, confidently, “I gave my all.” The impish smile we know well would have been on his face as he walked through the gates of heaven—the smile that spoke volumes, telling everyone that he was pleased with what he had done, and that there was no need to say anything further.

To Meyang, and the rest of Billy's family and friends—my deepest condolences. To Billy—I know you liked to share the story of how you got the name “Chair Wrecker.” If I'm not mistaken, many years back, one of my uncles was teasing you about possibly destroying the chair you were sitting on. So, you got up, and, lo and behold, the chair was left intact. But, when my uncle, who was teasing you, sat down in that same chair—the chair broke. I

remember that story today—and I hope that you that will allow yourself to move on and rest, and leave the job of wrecking chairs to us.

Thank you.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA DIYALOGO UKOL SA PAGGAWA**

[Inihayag sa Palasyo ng Malacañan noong ika-30 ng Abril 2013]

Magandang umaga po. Maupo ho tayong lahat.

Executive Secretary Ochoa; Secretary Linda Baldoz; other members of the Cabinet present; Ka Danny Edralin; Ms. Susanita Tesiorna; Atty. Jose Matula; Mr. Laurence Jeff Johnson; representatives of the labor groups; fellow workers in government; honored guests, mga minamahal ko pong kababayan:

Muli, magandang umaga po.

Hihingi muna ako ng paumanhin kung medyo kahalintulad tayo ni Kermit the Frog sa boses natin ngayong araw na 'to. [Laughter] Pipilitin ko pong linawin ang gusto ko pong iparating sa inyong lahat.

Sa tuwing Araw ng Paggawa, tila naging tradisyon na ng mga manggagawa at ng mga negosyante ang pumwesto sa magkabilang panig. Tila parang may

welga, laging may ‘di-pagkakasunduan. At kami, sa pamahalaan, ay pamilyar na rin sa alanganin naming posisyon: ang pumagitna, at balansehin ang interes ng mga namumuhunan at mga manggagawa. Hindi po ito madali, lalo pa’t may iba ring mga problema na naghihintay ng agarang tugon—tulad ng 2.9 milyong walang trabaho, ang 7.9 milyong kababayan natin kulang ang trabaho, ang mahigit 600 libong Pilipinong dumagdag sa labor pool nitong taon. Lahat nang ito ay mga isyung nais nating maresolba agad, pero hindi ito madadaan kung makikipagbolahan lang po kami o mamumulitika. Ang sarap po sanang sabihing, “Lahat ng mungkahi o problema, bukas na bukas din, matutupad at mareresolba na.” Subalit kapag ginawa namin ito, hindi lang kayo ang nilinlang namin, kundi maging ang buong bayan, at pati na ang sarili namin.

Ang maipapangako po namin ngayong araw ng paggawa: Tunay na solusyon na tumutugon, hindi lang sa mga problema ng manggagawa, o ng mga negosyante, kundi ng buong sambayanan. Nakatutok pa rin po tayo sa apat na layunin: Una, ang mapanatili ang mga trabahong nariyan na; pangalawa, ang lumikha ng mas marami pang trabaho; pangatlo, ang dagdagan ang kakayahan ng ating mga manggagawa; pang-apat, ang maigting na pagpapatupad sa ating mga batas, upang pangalagaan ang karapatan ng manggagawang Pilipino. Ang apat na puntong ito ang pundasyon ng aking kasagutan sa ilan sa mga isyung inyong inihain.

Tungkol sa mungkahing i-certify as urgent ang Security of Tenure Bill:

Una po, labag po ito sa pagkakaintindi natin sa batas, dahil ang maaari ko lamang agad na sertipikahan ay ang mga panukalang tumutugon sa public calamity o kaya ay emergency. Pangalawa, taliwas ito sa agenda nating magdagdag ng trabaho, dahil habang may 1.8 milyong manggagawa ang makikinabang, mayroon namang tinatayang sampung milyong Pilipino ang mawawalan ng trabaho. Bukas ang isip natin sa pag-amayenda ng panukala, dahil mulat tayo sa mabuting intensyon nito. Kaya naman inaapura na natin ang Tripartite Industrial Peace Council na pag-aralan ang tunay na sitwasyon at hikayatin ang ibang sektor na makilahok tungo sa solusyon nito.

Para sa mas epektibong implementasyon ng ating labor laws, at maiwasan ang tinatawag na “555,” o ang abusadong pagre-renew ng kontrata kada limang buwan, naglaan tayo ng mahigit 180 milyong piso para punuan ng DOLE ang 372 na karagdagang Labor Law Compliance Officers. Inaasahan nating pagdating ng Oktubre, makakatulong na sila sa paghuli sa sinumang umaabuso sa ating mga batas paggawa.

Hihingi po ako ng paumanhin, ito po'y ipinangako natin ng huli pang pagtitipon natin pero talagang kung minsan maraming kuskos balukos ang burokrasya. Talaga hong ang daming dadaanan para mapatupad ito, at inabutang ng election ban. Pero mayroon na rin pong successes itong ating mga inspectors na ‘to.

Nabanggit din kanina ni Ginoong Edralin ang ilang kasu ng extra-legal killings. Malinaw man pong mas mababa ang bilang ng ganitong kasu sa

ilalim ng kasalukuyang administrasyon, nananatili pa rin po tayong alerto upang maiwasan ang anumang uri ng karahasan, at matiyak na mananagot sa batas ang sinumang may kagagawan nito. Kaugnay nito, inatasan na natin ang DOJ na doblehin pa ang kanilang pagkilos para sa mas maigting na imbestigasyon at pag-uusig sa mga labor-related cases.

May mga kampo rin pong humihiling na imbes na 30,000 [piso], gawing 60,000 [piso] ang tax exemption ng de minimis benefits. Kapag ginawa natin ito, 2.74 billion pesos ang mababawas sa kinakalap na buwis. Ang katumbas po nito: mahigit tatlong libong silid-aranan, o mahigit labing isang libong kabahayan. Makatwiran bang ilagay po natin sa alanganin ang edukasyon ng mga kabataan? Ipagkakait ba natin ang mga proyektong pabahay para sa mga maralita? Huwag naman po sana.

Kung maglalatag na rin lang ng solusyon, siguraduhin nating hindi panandalian po ang epekto; tiyakin nating matutupad ito, at pakikinabangan ng maraming Pilipino. Kaya naman namumuhunan tayo sa ating mga kababayan, lalo na sa mga nasa laylayan ng lipunan. Halos 3.97 milyong kababayan na po ang nabigyan natin ng salbabida gamit ang Pantawid Pamilyang Pilipino Program. Habang napapanatili nilang malusog at pumapasok sa paaralan ang kanilang mga anak, nabibigyang-lakas din natin sila para sumabay at samantalahan ang mga oportunidad na nagbubukas sa bansa. Sa katunayan, mahigit 170,000 na pamilya ang nabigyan na ng trabaho, o tinulungang magpundar ng sariling pagkakakitaan, gamit ang

Sustainable Livelihood Program. Limampung bilyong peso rin po ang inilaan natin para sa relokasyon at resettlement ng halos 105,000 na pamilyang naninirahan sa mga peligrosong lugar dito sa NCR sa loob ng limang taon.

Saksi po ang buong mundo kung gaano kalaki ang pinagbago ng Pilipinas. Kaya nga patuloy ang pagdagsa ng mga namumuhunan sa bansa; kaya nga, sa kauna-unahang pagkakataon, nabigyan tayo ng investment grade rating; kaya nga pumalo na sa 7,000 level ang ating stock exchange index, at halos araw-araw pa rin ang pagbaksak sa all-time high record. Lahat nang ito ay may direktang epekto sa mga manggagawa at namumuhunan. Pansin po natin: dati, oras na tumaas ang presyo ng langis, automatic na rin na tataas ang presyo ng bigas, de-lata, at iba pang bilihin. Pero ngayon, nasa 3.2% ang inflation rate ng bansa—pinakamababa sa nagdaang apat na taon—at sumasalamin ito kung bakit nananatiling stable ang presyo ng basic commodities at iba pang bilihin dito sa Pilipinas.

Nakatuon pa rin tayo kung paanong tutugunan ang problema ng job mismatch, kaya naman patuloy nating pinapalakas ang ating labor market information service na nagbibigay ng napapanahong impormasyon tungkol sa mga sektor at trabahong in-demand. Sa katunayan po, nitong Enero, umabot ng 268,278 ang job vacancies sa Phil-Job.Net, habang may 116,795 ang bilang ng mga aplikante dito. Ibig sabihin, may mahigit isandaang libong trabaho pa ang kailangang punuan, at oportunidad ito para lalo nating pag-ibayuhin ang pagpapalakas sa mga kursong akma sa mga bakanteng trabaho.

Bilang tugon, naglaan tayo ng kabuuang 900 milyong piso para sa Training for Work Scholarship Program (TWSP) at sa Private Education Student Financial Assistance Program (PESFA) upang mahasa ang mga kabataan sa mga kursong in-demand, gaya ng tourism, business process outsourcing, at agri-fisheries. Sa nakalipas na dalawang taon, umabot ng 480,430 ang scholars ng TWSP, at ayon sa huling tala ng TESDA, 70.7% ang employment rate ng mga benepisyaryo nito. Ibig sabihin, sa 65,048 na nagsipagtapos, 45,961 sa kanila ang nagtatrabaho na sa industriya ng animation, call center, medical transcription, at software development. Patunay itong habang nabibigyang-lakas sila para itimon ang sarili nilang kinabukasan, nagiging katuwang din natin sila sa tuloy-tuloy na pag-ahon ng bayan.

Napag-alaman din nating hindi pantay ang Employees' Compensation Benefits ng mga nagtatrabaho sa pamahalaan kumpara sa pribadong sektor. Halimbawa, kung may mangyaring masama sa isang empleyado ng gobyerno habang nagtatrabaho, wala siyang makukuhang carer's allowance, at siyamnapung piso lamang kada araw ang matatanggap niyang Temporary Total Disability Benefit. Samantala, ang nasa pribadong sektor, dalawandaang piso kada araw na ang kanilang Temporary Total Disability Benefit, may 575 pesos pa silang carer's allowance. Upang gawing patas, nilagdaan natin nitong nakaraang linggo ang Executive Order 134 at 135 na ginagawang pareho ang Employees' Compensation Benefits na natatanggap ng pribado at pampublikong sektor.

Panahon na rin po para amyendahan ang SSS Pension Scheme. Isipin po ninyo: mula 1980, dalawampu't isang beses nagkaroon ng across-the-board pension increase, pero ilang beses po bang tumaas ang contribution rate? Sa panahon pong iyon, dalawang beses lang po. Samakatuwid, hugot tayo nang hugot ng sobra-sobrang pera, subalit wala namang inilalagay sa bulsa. Bangkarote po ang bagsak natin, at iyan na nga mismo ang problema ng SSS. Hindi pa nababangkarote pa, pero tinatayang 1.1 trillion ang unfunded liability ng SSS nitong 2011. Kapag wala tayong ginawa, inaasahang tataas ito ng walong prosyento kada taon.

Ano ang solusyon? Katiting na sakripisyo. Sa ngayon, 10.4% ang contribution rate ng SSS. [Pauses]

Masyadong busy yata sa mga araw na ito. Pati ho 'yong pagkakasakit kailangan i-schedule rin. [Laughter] Mga two weeks from now, puwede na ho siguro. Secretary Ona, pasensya na kayo, saka na 'yong payo n'yo. [Laughter]

Balikan po natin. Iyong ating 10.4 percent, napakababa po nito. International standard sa SSS contribution, 14.1%, samantalang ang contribution rate sa gobyerno, 21%—doble po ang ikinakaltas kumpara sa pribadong sektor. Ngayon, kung magdadagdag lamang tayo ng—ulitin ko lang po ito, malinaw na malinaw—0.6% sa contribution rate, at gagawin itong 11%, 141 billion pesos agad ang maibabawas sa unfunded liability ng SSS. Baka may mga nagtatanong: magkano ba talaga ang maikakaltas sa

amin? Kung sumasahod si Pedro ng sampung libo kada buwan, ang 0.6% na dagdag sa contribution rate ay katumbas ng 60 pesos, na paghahatian pa nila ng kaniyang employer. Ibig sabihin, 30 pesos ay magmumula kay Pedro, at 30 pesos mula sa kanyang tanggapan. Bahagi rin po ng ating SSS reform agenda ang pagtataas ng monthly salary credit mula 15,000 piso, gagawing 16,000 piso. Ang epekto nito, 7% pag-angat sa benepisyo. Ang mga ganitong repara sa pamamahala ay ginagawa natin upang mapanatiling matatag ang ating mga institusyon, at masiguro ang pangmatagalang pakinabang nito sa mamamayan.

Ngayong umaga, mayroon akong hamon sa mga manggagawa at sa mga namumuhunan. Hindi po ba mas maganda kung, imbes na tratuhin ang Labor Day bilang araw ng alitan, ituring natin ito bilang celebrasyon—isang araw na masayang nagdiriwang ang mga manggagawa at mga negosyante dahil sa matagumpay at produktibong taon; isang araw na kinikilala natin ang sipag ng bawat empleyado, at kung gaano kalaking biyaya ang magkaroon ng isang trabahong marangal at bumubuhay sa pamilya mo? Mula ngayon, sana ay ituring natin ang Labor Day bilang Good Job Day. Marami tayong positibong nagawa, at nangyari ito, hindi dahil sa mga reklamo o pagbabatuhang-sisi, kundi dahil sa nagtulungan tayo. Tama na po sana ang negatibismo. Panahon na para batiin natin ang isa't isa ng “good job.” May panibagong lakas ang ating ekonomiya, at nagsula ito sa pinagsanib na dedikasyon at tiyaga ng mga manggagawa at negosyanteng Pilipino. Tunay pong kayo ang gumawa

nito. Maraming salamat sa inyong sipag; good job sa napakalaking ambag sa bansa; good job sa mas marami pa nating magagawa.

Bago po ako magtapos: Pasalamat ko lang po lahat nang nagprisenta ng mga issue. Pagkaintindi ko po'y tinalakay n'yo 'to nang mas malalim sa ilang mga diyalogo. Ako po'y bukas naman ang aking tanggapan maski itong pong araw na Kermit the Frog ang boses ko. Kung gusto n'yo po mayroon pa din po tayong mga isang oras ho bago kailangang tumuloy sa unang job fair po sa Tarlac. 'Yong regular na meetings po, pagkakaintindi ko, halos buwan-buwan. Tuloy-tuloy 'yong mga meetings na ating pinagkasunduan noon. Hindi lang po ako present; ang denesisyon po ata yung hindi maaksyunan sa level ng ating mga kalihim, 'yon po ang ipaparating sa akin. Kung kulang pa ho iparating n'yo sa akin, at ating pong aaksyunan.

Huling naman bagay po: Talagang ipinapangako po namin at saka talagang nakatutok kami sa tinatawag na inclusive growth. Hindi puwedeng isang sektor lang ang umaangat, may naiiwan. Pipilitin natin pong walang naiiwan. 'Yong mga maling patakaran tulad nga ho 'yung pang-aabusong endo at kung ano pang bagong sistema, dapat maiwasto yan sa lalong madaling panahon.

Magandang araw po at maraming salamat sa inyo.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGDIRIWANG NG ANIBERSARYO NG
ARAW NG KALAYAAN**

[Inihayag sa Liwasang Bonifacio, Maynila noong ika-12 ng Hunyo 2013]

Magandang umaga po. Maraming salamat. Maupo ho tayo.

Secretary Albert del Rosario; excellencies of the Diplomatic Corps; Secretary Voltaire Gazmin; Secretary Mar Roxas; Secretary Joel Villanueva; Chairman Francis Tolentino; Chairperson Maris Diokno; Mayor Alfredo Lim; Mr. Cesar Sariño; Postmaster General Josefina Josie dela Cruz; members of the House of Representatives and local chiefs present; the Chief of Staff, General Manny Bautista; Police Director General Alan Purisima; our service commanders, Lt. Gen. Larry dela Cruz; Vice Admiral Alano; Lt. Gen. Noel Coballes; Rear Admiral Rodolfo Isorena of the Philippine Coast Guard; our Medal of Valor awardees present: Col. Custodio Falcon and Col. Bartolome Bacaro; fellow workers in government; honored guests; mga minamahal ko pong kababayan:

Talagang isang malaya at magandang umaga po sa inyong lahat.

Ngayong umaga, sama-sama nating tinunghayan ang pagtataas ng bandila dito sa Liwasang Bonifacio, para sa isandaan at labinlimang anibersaryo ng proklamasyon ng kalayaan, sa harap ng rebulto ng Supremo ng Katipunan. Maliwanag po ang pahiwatig ng kanyang tindig: Karangalan ang magtaya ng buhay para sa bayan; taas-noo nating maipagmamalaki ang mga naiambag natin para sa kalayaan. Kasabay nito, tila mapanghamon din ang titig ni Bonifacio. Tila ang sinasabi: Ikaw, Pilipino, ano na ang nagawa mo para sa bandila at kapwa mo?

Lumipas na ang panahon ng pag-aaklas laban sa paniniil ng mga mananakop: ginawa na ito nila Rizal at Bonifacio, ng mga Katipunero at iba pang bayaning Pilipino. Ginawa nila ito dahil mulat silang walang ibang magtatanggol sa ating karapatan; walang ibang magsusulong para sa kinabukasan ng ating bayan; walang ibang magtutulak para sa ating ganap na kalayaan, kundi tayo ring mga Pilipino. Wala nang iba. Salamat sa kanila, isandaan at labinlimang taon na nating ipinapahayag sa mundo na tayo'y isang bansang malaya.

Habang nagbabalik-tanaw at binibigyang halaga natin ang ating kasarinlan, mulat ang pamahalaan sa tungkulin nitong pangalagaan ang kalayaang ito. Kaya naman naninindigan tayo para sa ating mga karapatan bilang bansang may sariling soberanya, bilang bayang nagbuwis na ng buhay para sa kalayaan, bilang Pilipinas na may sariling bandila na kapantay ng lahat.

Malinaw po: habang may responsibilidad ang estado na ipagtanggol ang bayan, tungkulin din nating tutukan ang mga pangunahing pangangailangan ng taumbayan.

Ang kailangan natin: masusing pagpaplanu, sa halip na padalus-dalos na desisyon. Ang bunga nito: makabuluhang solusyon na tumutugon sa mismong problema. Kaya nga nakapagpatayo na tayo ng 21,800 na tahanan para sa para sa ating mga sundalo at pulis. Halos 14,000 na po ang natatapos na bahay para sa Phase 2, na aabot sa 31,200 pagdating ng Hulyo. Pitumpu't limang bilyong pisong pondo rin ang mailalaan natin sa Tanggulang Pembansa sa susunod na limang taon dahil sa pagsasabatas ng New AFP Modernization Act. Sa katunayan, bago pa man maipasa ito, sa loob lamang ng isang taon at pitong buwan, halos pantayan ng mahigit dalawampu't walong bilyong piso na inilaan natin para sa AFP Modernization Program, ang tatlumpu't tatlong bilyong pisong pondo na nailagak sa nasabing programa sa nakalipas na tatlong administrasyon. Ganyan ang tutok natin: hindi lamang para sa modernisasyon ng ating tanggulan, kundi para rin maitaas ang dangal at moral ng ating mga kawal.

Kailangan nating timbangin ang ating mga hakbang ukol sa mga usaping ito. Habang iginigiit natin ang ating karapatan, kailangan din nating ipakita ang tunay na katangian ng mga Pilipino: Wala sa lahi natin ang pagiging agresibo, pero hindi rin tayo titiklop sa anumang hamon. At habang naninindigan tayo para sa ating mga karapatan, at nakikipag-ugnayan sa lahat ng panig upang

maghari ang hinahon at pagkakaunawaan, kailangan din nating iangat ang kakayahan ng ating Sandatahang Lakas. Kasabay nito, kailangan din nating isaalang-alang ang kapakanan ng milyun-milyong Pilipinong maaaring maapektuhan ng ating mga desisyon bilang pinuno.

Wala naman tayong ibang pakay kundi ang pangalagaan ang tunay na sa atin. Hindi natin tinatapakan ang karapatan ng iba. Hindi natin inaangkin o sinasaklaw ang territoryong malinaw namang nasa bakod ng iba. Wala tayong minamaliit, wala tayong inaapi. Wala sa kasaysayan natin ang manakit, o gumawa ng anumang hakbang para magtanim ng sama ng loob ang ibang bansa sa atin. Hindi kailanman naging polisiya ng Pilipinas ang manlamang sa ibang bansa. Kung may di-pagkakasunduan, saksi ang mundo sa kahandaan nating umupo at makipagdayalogo sa mapayapang paraan. Wala tayong ibang hinihingi kundi ang igalang ang ating territoryo, karapatan, at pagkatao, tulad ng paggalang natin sa territoryo, karapatan, at pagkatao ng ibang lahi. Ginagawa natin ito dahil mulat tayong ito ang susi upang mapanatili ang stabilitad, at nang sa gayon ay magpatuloy ang pagtungo sa malawakan at pangmatagalang kaunlaran, hindi lamang sa loob ng ating bansa, kundi sa ating rehiyon, at maging sa buong daigdig.

Si Andres Bonifacio na mismo ang nagsabi, “Itinuturo ng katwiran na tayo'y magkaisang-loob, magkaisang-isip at nang tayo'y magkalakas na maihanap ang naghaharing kasamaan sa ating Bayan. Panahon na ngayong dapat na lumitaw ang liwanag ng katotohanan; panahon ng dapat

inating ipakilala na tayo'y may sariling pagdaramdam, may puri, may hiya, at may pagdadamayan."

Malinaw ang nais ipabatid ni Gat Andres Bonifacio. Ayon sa kanya, umabot ng mahigit tatlong taon bago nagpasyang magkaisa at matagumpay na nag-alsa ang mga Pilipino laban sa mga Kastila. Huwag sana tayong maghintay pa ng tatlong taon, o ng tatlong dekada, o kahit ng tatlong taon, bago tayo magpasyang magbuklod para maging malaya tayo mula sa gutom, kahirapan, o anumang banta sa ating soberanya't seguridad. Hindi tama na mapahaba pa ang pagtitiis ng mga Pilipino ni isang minuto. Kung pwede lang sana, kahapon pa ito nagawa. Pero dahil impossible nang mangyari ito, gawin na natin ito ngayon. Ngayon na mismo ang panahon para tayo'y magkaisang-loob, magkaisang-isip, at magkaisang-tinig. Ngayon na mismo ang panahon upang ialay ang ating oras at lakas. Ngayon na mismo ang panahon upang isang bansa tayong kumilos para sa katuparan ng mga kolektibong hangarin natin para sa Inang Bayan. Alam kong magagawa natin ito, dahil lahi tayo ng mga bayani, at oras na tanungin tayo ni Jose Rizal, o ni Bonifacio, ni Ninoy, o ni Cory, at itanong "Pilipino, ano ang nagawa mo para sa bandila at kapwa mo," maaari natin silang titigan, mata sa mata, at sabihing "Narito ang mga inambag ko sa aking bayan, at ibinuhos ko ang aking buong puso't kaluluwa upang mapabuti ang kanyang kalagayan."

Muli, maraming salamat po. Isang makabuluhang Araw ng Kalayaan sa atin pong lahat.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA IKA-115 ANIBERSARYO NG KAGAWARAN NG
PAGAWAING BAYAN AT LANSANGAN**

*[Inihayag sa DPWH Central Office, Port Area, Maynila
noong ika-20 ng Hunyo 2013]*

Muli, magandang umaga po sa inyong lahat.

Nang simulan po nating bagtasin ang tuwid na daan, hindi maikakaila ang lubha ng dinatnan nating sitwasyon. Baluktot ang iniwang sistema't pamamahala sa burukrasya; maraming kawani ng gobyerno ang nasanay na sa masukal na ruta ng panlalamang at pagpapataba sa sariling bulsa. Imbes na itaguyod at patatagin ang ating mga ahensiya't institusyon, pinahina pa nila ang pundasyon nito dahil sa talamak na katiwalian, at tahasang pambahalewala sa taumbayan.

Dahil nga po sa kalagayang ito, may ilan na ang nagsasabi, "Masyado nang malalim ang bitak sa burukrasya; nanuot na ang korupsyon sa sistema. Masanay na tayong mga Pilipino dahil impossible nang magbago

ang pamahalaan.”

Ito po mismo ang kulturang binago natin sa tuwid na daan. At sa loob lamang ng tatlong taon, sama-sama nating pinatunayang posibleng makamit ang pagbabagong ito—hindi bukas, hindi sa susunod na taon, at lalong hindi sa susunod na administrasyon—kundi ngayon din.

Sa umaga pong ito, kasabay ng pagdiriwang ng kanilang ika-isandaan at labinlimang taong anibersaryo ng Department of Public Works and Highways, nagtitipon din tayo upang kilalanin ang pagbabagong naganap sa inyong kawanian mula nang binagtas natin ang tuwid na daan.

‘Di po ba’t napakalayo na ng DPWH sa matagal nang naikahong imahen sa kanila ng taumbayan? Noon, dahil sa kaliwa’t kanang kapalpakan, naikabit na ang kanilang pangalan sa mga proyektong sinisimento ng tongpats, inaaspalto ng suhol, at pinipinturahan ng under-the-table. Ang kanilang mga programa’t inisyatiba, parang habambahay na lamang na “Under Construction.”

Ngayon, unti-unti nang naibabaon sa limot ang lumang mukha ng DPWH. Sa pangunguna ni Secretary Babes Singson, nakikilala na ng sambayanan ang isang ahensyang may mabilis, tapat, at maaasahang serbisyo. Kapag may nakita kang karatulang “Men at Work” sa kalsada—totoong mayroong mga arkitekto, inhinyero, at construction worker na masigasig at tunay na nagtatrabaho para sa tao. Datos na po ang nagpapatunay: sa 41,463 na nakapilang proyektong pang-imprastruktura ng DPWH mula 2010

hanggang 2013, nasa 33,095 na—o halos 80 percent ng kabuuang bilang ng mga proyekto—ang nakumpleto hanggang nitong katapusan ng Mayo.

Lilinawin ko lang po: Hindi kinailangan ni Secretary Babes Singson na maging Man of Steel and Concrete [laughter], para mapatibay at gawing permanente ang mga repara sa DPWH. Simple lang ang naging formula: ang 5 R's—"Right projects, at the right cost and right quality, and accomplished right on time with the right people." Ibig-sabihin, dahil sa mabuting pamamahala, nagagawa natin ang mga proyekto sa mas mabilis na paraan at sa mas murang halaga; napipigilan din natin ang katiwalian at ang pagtagas sa kaban ng bayan. Ipinapatupad natin nang tapat at tama ang proseso ng procurement at bidding, kaya naman pumalo sa 16.35 bilyong piso ang savings ng DPWH, at pila-pila ang matatagumpay nating proyekto.

Isa pong halimbawa nito, nabanggit ko sa inyo dati pa, ang Araneta-Quezon Avenue Underpass, na napapakinabangan na ngayon ng tinatayang 109,100 na motorista kada araw, dahil sa mas mabilis na biyahe. Ang maganda po: Ang unang proposal—paalala lang po—na 694 milyong pisong pondo para maipatayo ito, naibaba ninyo ito sa 430 milyong pisong kabuuang gastos. Bukod pa rito: advanced kayo ng 100 araw sa naipangakong deadline. Isa pang halimbawa ay ang Plaridel Bypass Road-Phase I sa Bulacan, na magpapaginhawa naman sa biyahe ng halos 15,000 na motorista kada araw. Sa Contract Package II ng proyektong ito, 113 milyong piso na ang natipid ng gobyerno. Mula sa aprubadong budget na 706.54 milyong piso, napababa

natin ang gastos sa 593.61 milyong peso. Muli, ahead of schedule na naman ito, dahil imbes na sa ika-dalawampu't isa ng Pebrero ng 2013 ito natapos, nakumpleto ito noong ika-dalawampu't lima ng Nobyembre ng nakaraang taon.

Malinaw po sa atin: malaki ang ginagampanang papel ng DPWH sa pagsisilbing tulay sa kaunlaran ng mga kababayan nating Pilipino. Kaya naman, nagpapasalamat po ako sa bumubuo ng ahensiya ng ito—mula kay Secretary Babes Singson, na nagtimon sa kinatatayuan ngayon ng DPWH, sa bawat grupo't lingkod bayang pinarangalan natin sa araw na ito, hanggang sa bawat indibidwal, na hindi man napangalanan ngayon, ay naging malaking bahagi sa pagbibigay ng bagong mukha sa inyong mga ahensya. Kayo ang gumawa ng pagbabagong pong ito.

At muli, maraming salamat sa inyo po. [Applause]

Sa isang patas na lipunan, sinusuklian ang mabuting gawain. Kapag nagsumikap ka, may kaakibat itong karampatang biyaya sa iyo. Kaya naman, hindi po ako nag-atubiling lagdaan ang sampung libong Anniversary Bonus [cheers and applause]—di pa ho ninyo narinig ang “para”—para sa bawat opisyal at kawani ng DPWH ngayong taon. [Applause] At sa ganda po ng pagbabago n’yo, sa totoo lang po, mayroon ho kasing batas na nagsasaad kung ano ang limitasyon nitong anniversary bonus. Noong akin pong nilalagdaan ang approval nito, ako po'y napag-isip, tila ‘pag DPWH, sa pagbabagong pinapakita, kulang yata ang naitalang bonus. [Cheers and

applause] Pero kailangan pa hong amyendahan ‘yong batas para mapataas natin iyan. Magsilbi po sana itong inspirasyon upang higit pa ninyong pagbutihan ang serbisyo sa bayan sa mga darating na taon.

Ngayong sama-sama na nating nalilinis ang sistemang panlipunan; ngayong napapatag na natin ang mga lubak sa ating pamahalaan, ito naman ang hamon sa ating mga lingkod-bayan: Patuloy nating itaguyod ang mabuting pamamahala sa burukrasya at sa bawat institusyon ng gobyerno. Gawin nating permanente ang sinimulan nating pagbabago. Nawa'y isapuso at isaisip natin ang kaloob na mandato ng taumbayan— magsimula tayo sa ating mga sariling hakbang, at hikayatin ang ating kapwa na makiisa tungo sa malawakang kaunlaran.

Alam po n’yo [kung] gaano kahirap ang trabaho ko. Sabi ko, marami diyan ‘pag may tinawagang “Babes,”’ iniisip pa lang, nakangiti na. [Laughter] Ang natirang “Babes” na tinatawagan ko naging lalaki pa. [Laughter and applause] Pero sa totoo lang po, si Secretary Singson ‘pag kausap natin, parang feeling ko parating good news. Pati ‘pag bad news, may problema, kasabay na ‘yong solusyon at ‘pag nagbitaw ng salita, talagang puwedeng itaga sa bato—sigurado tayo diyan. Hindi po ako nagsisisi na kung may natirang “Babes” na lalaki pa—eh okay na ring kausap. [Laughter and applause]

Alam ho n’yo talaga, mga kasama, sa totoo lang, si Ferdie nakikita ko dito, nang may nangyari sa Fort kamakailan, sabi ho ng DPWH, “Ano naman

kinalaman namin diyan? Bakit kami nadamay dito?” Pero nakitulong nga ho. Nagkaroon tayo ng maliwanag na pag-analisa kung ano ang nangyari doon sa kaganapan doon at pumupunta tayo sa talagang mas mahusay na solusyon.

Alam po n’yo dito sa hilera ng kung saan nakalagay ang inyong mga opisina, mayroon tayong pinakiusapan din na magbago na. Eh hindi ho tayo pinakinggan. Pipilitin na ho natin silang magbago.

At sa huling bahagi na lang po: Noong ako po’y unang bumibuyahe para sa bansa, ang dami nating nakakausap na mga Filipino community. At talaga naman po ‘yong mga dayuhan na kung saan sila nakipagtrabaho eh sabi sa ating walang patid: Napakahusay ng Pilipino. At ako po talaga’y napapag-isip. Talaga naman ang Pilipino, bigyan mo ng tamang pagkakataon at oportunidad, talagang magpapakita ng gilas. Si Secretary Singson ho, isama n’yong lahat, ay nagkaisa para baguhin ang imahe ng DPWH at talagang maging tunay na lingkod ng ating sambayan. Kaya ako po’y muling nagpapasalamat sa inyo. Pinakita n’yo, pinatunayan n’yo, at sana pagpatuloy n’yo na talagang nagbabago na ang ating lipunan tungo sa mas maganda para sa ating pong lahat.

Ulit, happy anniversary. Maraming salamat po sa inyong lahat.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA IKA-50 ANIBERSARYO NG NATIONAL
IRRIGATION ADMINISTRATION**

*[Inihayag sa NIA Building Complex, Lungsod ng Quezon
noong ika-25 ng Hunyo 2013]*

Magandang hapon po sa inyong lahat.

Sana ho'y ikatutuwa pa ninyo ang presensya ko dito dahil alam naman n'yo ako, hindi ako pabola-bola, hindi ako patumpik-tumpik, hindi ako paligoy-ligoy. 'Pag mayroon akong nakitang kailangang aksyunan, tituturo ko sa inyo kaagad.

Pasensyahan na ho tayo muna.

Batid po n'yo na ako'y naging kinatawanan ng ikalawalang distrito ng Tarlac, at bilang kinatawan po siyempre—ang pangkaraniwang hanapbuhay po sa Tarlac ay pagsasaka. Ngayon, mayroon mga ulap na nagbabadya na uulan dito, naalala ko po ang mga kababayan ko sa Tarlac na talaga naman hong umaasa sa sahod-ulan. Napinsala po ng

earthquake noong 1990 ang kanilang taniman, lalo na ‘yong irrigation facilities. ‘Yong natira po ay tinapos naman ng Pinatubo, pagputok. Kaya karamihan po ng kababayan doon ay sa sahod-ulang umaasa. So, naalala ko po sa pagkakataon na matagal na bago magkaroon ng ulan, biglang umulan. ‘Yong aking pong barangay ay nagsasaka, ang laki po ng tuwa na nakita sa kanyang mukha na tila nabuhayan sila sa pagdating ng ulan at ng tubig na kanyang dinadala.

Nang simulan po nating tahakin ang tuwid na landas, dinatnan natin ang isang Pilipinas na mistulang nagdaan sa isang mahabang unos. Dahil sa pagbuhos ng kaliwa’t kanang korupsyon sa gobyerno, marami sa ating mga institusyon ang nasira’t naiwang lubog sa kultura ng baluktot na pamamahala. Unti-unti nitong inagos palayo ang serbisyon dapat sana’y umaabot at natatamasa ng sambayanang Pilipino. Tuloy, ang naikahong kaisipan sa mamamayan: Mahirap, kung hindi man imposible, na iahon ang kalunos-lunos na kalagayan ng ating lipunan.

Nang pumasok tayo sa pamahalaan, malinaw sa atin ang atas ng taumbayan: bungkalin ang pinakaugat ng problema—puksain ang korupsyong kumakain sa bawat butil ng pagkakataon sa kaunlaran ng bansa, at itaguyod ang pundasyon para sa tapat at mabuting pamamahala. Ang tanong po ngayon: Ano na nga ba ang sitwasyon natin sa kasalukuyan? Sa kabilang po ng mga pagbabagong naganap sa maraming kawanihan, mayroon pa rin pong hindi natututo, at nananatiling lugmok sa lumang

sistema ng katiwalian at kawalang-pananagutan. Habang dumarami ang hanay ng mga lingkod-bayang tapat sa kanilang sinumpaang tungkulin, mayroon pa ring mga kawani't pinunong matitigas ang ulo, at itinuturing na libreng tiket sa panlalamang ang pagiging bahagi ng pamahalaan.

Sa tuwing dadalo po tayo sa anibersaryo ng mga ahensiya ng pamahalaan, itinuturing natin itong pagkakataon upang magbalik-tanaw sa kalagayan ng kanilang kawanihan. Saan ba tayo nanggaling; at nasaan na ba tayo sa ating misyon bilang isang institusyon? Ngayong araw, habang ipinagdiriwang natin ang ikalimampung taon ng National Irrigation Administration, angkop din lang sigurong balikan at alalahain ang mandato ng NIA sa taumbayan. Limang dekada na po ang ahensya, at baka po may ilan ditong nakalimutan na ang tunay nilang tungkulin na pangasiwaan at paunlarin ang sistemang pang-irigasyon ng bansa, at maghatid-serbisyo sa mga magsasaka.

Simulan po natin sa accomplishment rate ng NIA sa mga ipinangakong bagong lupain na mapapatubigan o new areas for irrigation. Unang sipat pa lang po, kapansin-pansin na agad ang problema: mula 2001 hanggang 2009, ni isang beses ayon sa datos na binigay n'yo sa amin, hindi naabot ng NIA ang nailatag na taunang target. May mga taon, tulad noong 2005, na sa target ninyong 18,883 hectares—nasa 56 percent—o 10,539 hectares lamang ang mga bagong lupaing napatubigan. Noong 2006, nasa 40 percent percent naman—8,989 hectares lamang ang napatubigan

mula sa target na 22,639 hectares ng bagong lupain. Suma-total po: sa aspektong ito, nasa 66 percent lang ang accomplishment rate ng NIA, hanggang katapusan ng 2009. Di po ba't nakakapagtaka, na sa hinabahaba ng panahon ng kanilang panunungkulan, ay parang hindi nagawan ng kongkretong aksyon ang taon-taong kapalpakang ito? Baka naman po naging bisyo na ang mangako at maapako ang pangako.

Tumungo naman po tayo sa kasalukuyan. Sa ilalim ng inyong Irrigation Services Development Program, sa target ninyong 37,759 hectares ng bagong lupain na mapatubigan noong 2011, ay 87 percent ang inyo nang natatapos, o 32,824 hectares. Kung huminto ho iyong istorya doon, ako po'y nakangiti na sana. Ang problema, noong 2012 naman, sa target na 81,170 hectares, 52,372 hectares lang ng bagong lupain—o 65 percent—ang inyong napatubigan. Bumabalik naman tayo sa line of six. Baka naman bumalik naman tayo sa line of three. 'Di po ba, kayo ang nagbigay ng sarili ninyong target; at malinaw na hindi ninyo naabot ang mga ito. Syempre ang tanong, bakit?

Halos tatlong taon na po tayong magkakasama sa administrasyong ito, at malamang ay kilala na ninyo ako—wala po tayong panahon sa pambobola. Tatapatin ko po kayo: dismayado po pa rin ako, dahil hanggang ngayon, lumalabas na kakarampot pa rin ang pagbabagong nangyayari sa National Irrigation Administration. Nasa kalahati na po tayo ng ating termino, at mahirap naman po kung hanggang ngayon,

hindi mo pa rin alam ang gusto mong gawin. Paano tayo aabot sa gusto nating paroonan?

Iniluklok ako ng sambayanan upang bantayan ang kalagayan ng bawat institusyon ng pamahalaan. Pero tao lang din po ako. Hindi ako CCTV camera na bente-kwatro oras ay kayang magmanman sa kilos ng bawat institusyon ng gobyerno. Pero sa nangyayari ngayon sa NIA, ang pakiramdam ko, kayo pa mismo ang nag-iimbita sa aking bantayan kayo nang maigi. Sa mga higit na nakakakilala sa akin, alam nilang walang talab sa akin ang anumang pagdadahilan o pagpapalusot. Kaya kung nag-usap tayo, at may ipinangako ka, inaasahan kong tutuparin mo ang binitiwan mong salita.

Isa pa pong halimbawa itong matagal nang nakabinbing Balog-Balog Dam Project sa Tarlac, na popondohan po sana ng gobyerno ng Italy noong panahon pa ng aking ina. Noong 1990, nagkaroon ng lindol na sumira nga, nasabi ko nga sa inyo kanina, sa mga kanal ng irrigasyon ng Tarlac. Noong 1991 naman, sumabog ang Pinatubo at nasira ang natitirang bahagi ng sistemang pang-irrigasyon. Dagdag pa dito, nagpapalit-palit ng liderato ang Italy, kaya naman naantala ang proyekto. Alam po ninyo, panahon po ni Presidente Ramos, sabi niya hindi economically feasible. Pumasok po si Presidente Erap, itinuloy nang bahagya. Pumasok po si Ginang Arroyo, tinanong sa akin anong kailangan ng Tarlac, sabi ko paaral po nitong Balog-Balog. Ang sabi niya sa akin, kung hindi ako

nagkakamali, consider it done. Done? May project, wala ng aral. Ako na po nakaupo, hindi pa tayo nag-ga-groundbreaking dito. Sahod-ulang na lang ang inaasahan po ng mga kababayan ko sa Tarlac. Kaya naman napakahalaga ng irrigasyon sa Balog-Balog.

Tanong po: Ngayon nga po ay dalawampu't isang taon na ang nakalipas mula nang planuhin ang proyekto sa Balog-Balog. Ilang administrasyon na po ba ang nagdaan. Hanggang ngayon, hindi pa rin ito umuusad?

Sa ngayon nga po, sa pagkaintindi ko, may private proponent na gusto tayong tulungan sa proyektong ito—may flood control na, may irrigasyon, at mayroon pang kuryente—at halos wala pong gastos ang gobyerno rito. Tatlong taon na po tayo sa termino natin, pero hanggang ngayon, parang wala pa rin hong nangyayari. Ang hirap naman po ang papamana ko sa kababayan ko sa Tarlac sa pagkatapos ng tatlong taon na natitira sa aking termino, pasensya na kayo hanggang ngayon di' ko pa naiintindihan kung bakit walang nangyari dyan. Simple lang naman ho, sulit ba ito, na pondohan ng gobyerno, ito ba ay kapakipakinabangan sa mamamayan? Kung ang sagot ay oo, aba'y dapat gawin na natin. Tama ho ba? Kung hindi naman pasado sa mga specifications at qualifications para maging government project, eh di ihinto na natin at huwag natin paasahin ang mga kababayan natin sa hindi darating. Tama po ba? Pero ngayon, nasaan na ho ba tayo? Hindi pa maliwanag iyon.

Ano po ba dapat ang pakinabang nito? Kung sa sahod-ulang, alam

po natin, isang harvest cycle lamang ang magagawa ng magsasaka kada taon kung nagtatanim ng palay; ‘pag may irigasyon, sa loob ng dalawang taon, maiaangat ang harvest cycles sa lima. Ngayon, kung may maayos na irigasyon, sa tatlong taon ng ating panunungkulan, seven and a half harvest cycles ang magagawa ng ating mga magsasaka. Subalit ngayon, tatlong harvest cycles lang ang nagawa. Malinaw namang may 4.5 harvest cycles na naantala na sana'y napapakanibangan ng ating mga magsasaka. Bigas na, naging bato pa. Masakit nga lang ho dito pati ‘yong bato wala pa po sa yata sa Balog-Balog. Ano po ba ang gusto nating isagot sa taumbayan kapag tinanong nilang, “Nasaan na ang mga ipinangako ninyo?” Kaya Administrator Nangel, tulungan naman po ninyo akong patunayang kaya itong magawa. Kailan po kaya magiging realidad ang proyekto sa Balog-Balog? Pag-uwi ko po ba sa Tarlac, lalo na pag retiro ko, nakatapos na kaya tayo ng groundbreaking? Malinaw naman po: Kapag gusto, walang impossible. Pero kapag ayaw, lahat impossible.

Mahalaga sigurong ipaalala: Itong mga target sa irigasyon ay hindi mga palamuting ikinakabit lamang sa dingding. Bawat target na hindi umuusad ay may kaakibat na mga magsasakang naiiwang nakatingala sa langit, at nauuwi na lamang sa pagdadasal na bumagsak ang tubig-ulan sa kanilang mga nauuhaw na pananim. Sa madaling salita: sa inyo nakasalalay ang katuparan ng mga inisyatibang pang-agrikultura—tulad ng pangarap ng bansang maging rice self-sufficient—at nakaatang din sa

inyong balikat ang pagpapaunlad sa kabuhayan ng mga magsasaka.

Itinuturing ko pong magandang pagkakataon itong ikalimampung anibersaryo ng National Irrigation Administration upang diligan at payabungin pa ang ating paninindigang isulong ang makabuluhang pagbabago sa inyong institusyon. May tatlong taon pa ang ating administrasyon. Hinihikayat ko kayo, lalo na ang inyong mga pinuno: simulan na ninyo ngayon ang pagbabago sa kawanihang ito. Itaguyod ninyo ang kultura ng kahusayan at serbisyon may pananagutan; diligan ninyo ng mabuting pamamahala't katapatan ang bawat proyekto't inisyatiba. Ang hangad natin: magtanim ng permanenteng pagbabago sa NIA, at sa bawat institusyon ng gobyerno—hindi lamang sa loob ng aking termino bilang Pangulo, hindi lamang sa susunod pang limampung taon ng inyong institusyon—kundi pang-habang panahon. Hindi pa po huli ang lahat. Sa inyong anibersaryo, nawa'y sumibol ang panibagong pagkakataon upang sama-sama nating mapalago ang kultura ng pagbabagong ating isinusulong sa tuwid na daan.

Ulitin ko po, kung medyo tumataas ang presyon ko, tatandaan na natin: Bawat proyektong hindi nakumpuni, hindi nagawa, bawat pangakong napako; may magsasakang tuloy ang paghihirap at iyon ay mali. Iwasto po ninyo.

Magandang hapon po. Maraming salamat sa lahat.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA IGNATIAN FESTIVAL 2013:
LAHING LOYOLA, PARA SA KAPWA**

*[Inihayag sa Ateneo de Manila University, Lungsod Quezon
noong ika-20 ng Hulyo 2013]*

Maraming salamat po. Maupo ho tayong lahat.

Sa umpisa pa lang po, gusto kong sabihin na hindi kami nag-compare ng speeches ni Father Jett. Nagtataka ako at baka inspired kami pareho dahil ang tanong niya parang nandito ang tugon sa aking talumpati. Pero hindi ho kami nagkopyahan, dahil alam naman ninyo ho hindi kami magka-batch.

[Laughter]

Father Jett; Father Ben Nebres; Father Arevalo; Secretary Rene Almendras; Chairman Andy Bautista; Administrator Gerry Esquivel; students, alumni, officials, and employees of Ateneo the Manila University; fellow workers in government; honored guests; mga minamahal ko pong kababayan:

Magandang umaga po sa inyong lahat.

Sa dami po ng imbitasyon sa aking dumalo sa mga pagtitipon, di ko na po magawang mapaunlakan lahat. Pero nang anyayahan po ako ng Ateneo dito, ang sabi ko, “Sasamantalahan ko na ang pagkakataong ito.” Sa pagkakatanda ko po kasi, sa tatlong taon ko bilang Pangulo, nasa tatlong beses pa lang din po akong naiimbita [laughter]—dalawa po doon, imbitasyon ni Father Jett. Kaya kay Father Jett: maraming salamat sa pagkakataong ito.

Napakaespesyal po ng pagtitipon natin ngayong umaga. Sa pambihirang pagkakataon, nasa iisang bubong ang mga Atenista mula sa iba’t ibang henerasyon, at mula sa iba’t ibang sektor ng lipunan. Subalit sa kabilang mga kumustahan at kwentuhan, ng mga tawa at ngiti, ito rin po ay mga sandali ng pagninilay, at ng pagtatalakay sa mga napapanahong usaping panlipunan.

Kasabay po ng pagdiriwang ng pista ni San Ignacio, mainam pong magbalik-tanaw tayo sa kanyang buhay. Nagmula po si San Ignacio sa pamilyang nakakaangat sa lipunan, at tangan niya ang pagkakataong tahakin ang anumang landas na kanyang napupusuan. Pinili po niyang maging magiting na kawal, at naging mahusay siya sa larangang ito. Subalit alam naman po natin ang kanyang sinapit: habang nakikidigma, tinamaan, at malubhang napinsala ng kanyon ang kanyang binti.

Sa mga sandali po ng pagpapagaling ni San Ignacio, inaral niya ang mga buhay ni Jesus at ng mga Santo. Ito ang kumintal sa kanyang puso’t isip upang piliin ang mas dakila’t mataas pang panawagan: ang pagbuo ng isang

hanay na magsisilbing mga kawal ni Kristo. Inialay niya ang sarili sa atas na ito. Nagsilbi siyang inspirasyon sa higit pang pagsibol ng Katolisismo; at ang kanyang hakbang ay sinundan ng mga tulad ni Francis Xavier—na sa pagsunod sa kanya'y hinirang na martir.

Bilang mga Atenista, ito nga po ang isa sa mga pinakamahalagang aral sa atin ni San Ignacio: Lumabas ka sa nakasanayan mong espasyo; piliin mong makipagkapwa-tao. Kailanman, huwag kang matakot na bagtasin ang masalimuot na daan ng katuwiran, at umiwas sa madaling landas ng kamalian.

Ang paghubog sa atin sa Ateneo ay hindi lang puro sa akademya. Ang pagtugon sa problema ay hindi madadaan sa marketing study o sa reflection paper, sa pag-status sa Facebook, o sa basta-bastang pag-retweet lang. Hindi sapat na alam mo lang ang problema—obligasyon mong makiambag sa solusyon; tungkulin mong itama ang mali. At di po ba, kung di ka kumilos, magiging bahagi ka na rin ng problema? Hindi mo lamang binigo ang iyong kapwa—binigo mo rin ang iyong sarili, at ang institusyong kumalinga't sumuporta sa'yo.

Kaya po itinuro sa atin ng Ateneo ang halaga ng pagwawasto sa nakikitang kamalian sa lipunan, at ang pag-aambag sa kaunlaran panlahat. High school pa lang—sa mga programang tulad ng Tulong Dunong—naipabatid na sa atin ang labas ng ating mundo. Iminulat tayo nito: “Mas marami pa palang bagay, at mas marami pang buhay ang kailangan kong

maranasan at maunawaan. Nasa posisyon pala akong tumulong.” Kung iiisipin: Di po ba’t mas makabuluhan ito, kaysa sa paglilinang lamang ng ibang institusyon sa kakayahang mapabilis ang pag-akyat ng mga mag-aaral sa hagdan ng karangyaan o kasikatan?

Dahil po rito, tinatanaw kong utang na loob ang paghubog sa akin ng Ateneo. Mula sa aking mga gurong nagbahagi ng kanilang dunong at kakayahang, pati na rin sa mga teacher kong nagturo sa aking magpasensya, at minsay’ sumubok din sa aking pasensya [laughter]; sa mga kamag-aran na nagbigay-lakas at motibasyon para tahakin ang direksyong ito ng paglilingkod sa bayan; hanggang sa bawat kasapi ng institusyong ito na nagbigay sa akin ng inspirasyon, na ang pakikipagkapwa ay hindi naghihintay ng pagkilala’t pabuya—maraming, maraming salamat po.

Nagpapasalamat din po ako kay Father Bobby Yap—na sa mga panahong nangangailangan ng silong at tahanan ang mga kababayan nating nasalanta ng bagyong Sendong, ay hindi nagdalawang-isip na maghatid sa kanila ng bagong umaga at bagong pag-asa. Siyempre, hindi ko po makakalimutan si Father Jett, na ang tanda ko po’y sumang-ayon na hihintayin niya ang magiging anak ko bago magretiro [laughter]. Hindi ko naman inaasahan, Father, na mag-graduate ng college. [Laughter] Puwede na sa high school lang. [Laughter] Maraming salamat sa pagbabahagi mo ng iyong lakas at kaalaman para makaiwas ang marami sa ating mga kababayan sa peligrong hatid ng sakuna. Gayundin, salamat sa pagbibigay mo sa akin ng spiritual

advice, lalo na sa mga panahong sinusukat ang katatagan ng aking pasensya.

Minsan nga pong sinabi sa akin ni Father Jett, “Talagang mahirap iyang napasukan ko. Siguro, diretso ka na sa langit.” Ang tanong ko po noong una—bakit kaya niya nasabi iyon? Ang sagot naman po niya, “Dahil ito na ang purgatoryo mo.” [Laughter]

Father Jett, ngayong Pangulo po kayo ng Ateneo, magkasama na tayo di hamak sa purgatoryo. [Laughter] Binibilang ko po ang panahon: nasa two years and 11 months na lang ako sa puwesto, kayo po, 18 years yata ang tinatagal [laughter], matagal-tagal pa yata. Kaya pasensya na Father Jett; pero ‘wag po kayong mag-alala, puwede n’yo naman akong tawagan kapag nauna akong bumaba sa inyo sa puwesto—miski na nasa puwesto. Miski na papa-exit na ako sa “purgatoryo,” nasa alalahain pa rin po kita.

Gusto ko rin po sanang pasalamatang dati kong propesor sa Economics—ang napakahusay pong si Father Michael McPhelin. Nakakabilib po talaga siya: Nag-number one siya noon sa Harvard; pero pinili pa rin niyang tumungo dito sa Pilipinas para magturo sa Ateneo.

Naalala ko nga po: Klase namin, three times a week; at sa last 15 minutes of each and every class, kaming dalawa na lang ang natitirang nag-uusap. Ibig-sabihin po n'on: debate. Noong araw po, ang akala ko—bakit ba ako pinepersonal nito? [Laughter] Habang lahat ng kaklase ko, nagsasara na ng libro, ako po, nagbubukas pa lang ng dagdag na mga libro. Pero hanep po talaga, parang memoryado niya lahat ng statistics. Talaga naman pong

hinubog tayo nang husto. At noong ako po'y hindi na niya estudyante, nasabi sa aking gusto raw niya akong matulad sa aking ama kaya pinilit niyang hubugin ako at sanayin at daanin sa maraming pagsubok. Ulit, doon natin pansin na kung saan tayo naghihirap, iyon talaga ang nakakatulong nang husto sa atin. Ulit, maraming salamat, Father McPhelin.

Ngayong kaharap ko po kayong mga kapwa-Atenista, hinihimok ko kayong makiisa sa positibong transpormayon ng bansa. Huwag ninyo sanang ikukulong sa mga gusali't pasilyo ng paaralang ito ang diwa ng inyong pagka-Atenista. Saanmang silid kayo nag-aaral o nagtuturo, saanmang opisina kayo nagtatrabaho, saanmang ahensiya kayo nagseserbisyo—isabuhay ninyo ang diwa ng inyong pagka-Atenista; maging man-for-others kayo, na hindi lamang nabubuhay para sa sarili, kundi lalo't para sa kapwa.

Nawa'y hindi mawalay sa ating isip: Atenista ka sa bawat sandali. Atenista ka, hindi lamang sa tuwing nananalo ang Blue Eagles sa basketball—baka not this year, [laughter] pero malaking “baka” ho iyon, baka rin naman this year [laughter]—kundi maging sa panahon ng pagkatalo't pagkasawi. Atenista ka, hindi lamang sa pagpuna ng mali sa lipunan, kundi lalo't higit, sa pagtukoy ng solusyon, at sa paninindigan upang gawin ang tama't nararapat. Hindi ka namimili ng tao at pagkakataon—dahil sa bawat isa at sa bawat sandali, Atenista ka.

Maraming salamat po. Magandang umaga po sa inyong lahat.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAMBANSANG KONGRESO SA WIKA**

*[Inihayag sa Leong Hall, Ateneo de Manila University
noong ika-19 ng Agosto 2013]*

Tagapangulong Virgilio S. Almario; Father Jett Villarin; mga kinatawan ng Kalupunan ng Komisyoner ng Komisyon sa Wikang Filipino; mga kasaping akademiya at mga non-government organization—na hindi pa na-translate—na narito; mga kawani ng ng pamahalaan; mga kagalang-galang na panauhin; mga minamahal ko pong kababayan:

Magandang umaga po muli sa inyong lahat.

Isa sa mga tanong na bumagabag sa dating Pangulong Manuel Quezon noong panahon ng Commonwealth ay ito: Oras na magbalik sa Estados Unidos ang mga Amerikano, at makamit ng Pilipinas ang kalayaan, at wala na muling paghuhugutan ng dahilan ang mga

Pilipino para lumaban at magkaisa para sa iisang layunin, ano pa ang magbubuklod sa ating bansa? Ang sagot dito: isang wikang pambansa. Sa halip na magkanya-kanya bilang Tagalog, o Bisaya, o Cebuano, o Ilocano, o Kapampangan, kikilalanin sila—kikilalanin tayo—sa ilalim ng iisang pangalan: Pilipino. At gaano man karami ang ating isla, pagbubuklurin tayo ng isang tinig, ng isang wika: Filipino.

Mula sa proklamasyon nito bilang wikang pambansa noong 1937, wala pa ho ako noon, [laughter] ewan ko lang si Father Jett dahil lamang siya sa akin ng kaunti, [laughter] dumaan sa mabagal at masalimuot na yugto ang Filipino bilang wikang may kakayahang pagkaisahin ang bansa. Hindi ba’t dati, meron lamang tayong “Linggo ng Wika?” Bagaman buong buwan na ng Agosto kung ipagdiwang ating sariling wika ngayon, naniniwala pa rin akong dapat ay araw-araw na kinikilala’t pinapahalagahan ang ating pong sariling salita. Marahil, kung wala pa ang mga gurong tulad ni Ginang Escasa, na talagang hinasa kami sa silid-aranan sa wastong paggamit ng Filipino, malamang ay kanina pa ako natitisod sa maraming salita, at hindi na ninyo ako inimbita sa pagtitipong ito. Ang nakakabahala, sa halip na pagmulan ng kolektibong dangal, nagiging bukal pa ng alitan ang wikang Filipino. Personal ko itong nasaksihan noong bagong halal pa lamang akong Kongresista.

Syempre ho, pag-nagumpisa ang Kongreso, mag-oorganisa kayo.

Habang nag-oorganisa kayo, habang nag-oorganisa kayo, e 'di wala pang trabaho ang mga komite dahil binubuo nga.

So isang araw, tumayo ang kinatawan ng Quezon City, o isa sa mga kinatawan ng Lungsod Quezon at nagtalumpati sa wikang Filipino. Tumayo ang kinatawan ng Davao del Sur noong panahon na iyo at itinanong kung bakit nagsalita ng Tagalog ang kinatawan ng Quezon City. Sagot po ng kinatawan ng Quezon City, "Ayan po ay opisyal nating lenggwahé." Ang sagot sa kanya, "Pakibasa nga 'yong parte ng Konstitusyon na nagsabi nang Tagalog ay Filipino." At pagkatapos po n'on ay nag-Bisaya na ang ating butihing kasamahan galing ng Davao del Sur. Pagkatapos po n'on, eh sumagot na rin ho ang presiding officer, Deputy Speaker galing Palawan, sinagot 'yong dalawang kinatawan sa wikang Ilokano. Kaya po 'yong stenographer nagtataas ng kamay at sinabing, "Suko na ako, hindi ko na alam kung ano ang susundan dito!" [Laughter]

Alam ho ninyo, dalawang linggo pong debate kung ano Filipino. Ang napala namin, habang ino-organisa ang Kongreso. At habang sila'y nagdedebate, sabi ko, "Napakabigat naman ng talakayan nating ito!" Napakaraming inakya't baba kong dike para lang magkaroon ng pribilehyong magmkaroon ng debateng tila walang saysay.

Sa unang tingin, nakakatawa nga ho ang kwentong ito. Subalit kung susuriin, ganito mismo ang kasalukuyang konteksto ng pulitika

ng wika sa Pilipinas ngayon. Ang isang bagay na dapat ay nagbubuklod sa atin, nagiging mitsa pa ng di-pagkakasunduan. Ang wikang dapat ay bumubuo at tumatahi sa libu-libo nating mga kapuluan, ay siya pang pumupunit sa mga prinsipyong naghuhulma sa ating kasaysayan.

Kaya naman isang malaking hakbang ang pagtitipong ito sa pagpapayabong ng ating wikang pambansa. Nananalig akong sa pagtutulungan ng mga kalahok na sektor, maitutulay ng Unang Pembansang Kongreso sa Wika ang ilang mga hamon at suliraning pangwika na matagal nang nabalewala sa ating lipunan, at magsimulang maitaas ang antas ng pakikilahok at diskurso ukol dito. Nagpapasalamat ako sa kasalukuyang pamunuan ng Komisyon sa Wikang Filipino, sa inisyatibang likumin ang mga kaisipan at opinyon ng mga eksperto sa pagtitipong ito, gayundin sa masigasig na pagpapatupad ng mandato ng komisyon. Nananalig akong magiging mabunga ang Unang Pembansang Kongreso sa Wika, at magagamit tungo sa paghubog ng mas progresibong lipunan ang anumang resulta ng inyong talakayan.

Kahit sa munting paraan, kompiyansa ako sa naiaambag ng ating administrasyon sa pagpapayabong at pagtangkilik sa wikang pambansa. Bilang Pangulo, tungkulin kong ibalik ang tiwala at kompiyansa ng mga Pilipino sa mga institusyon pampamahalaan. Samakatuwid, tinig nila tayo. Mangyayari lamang ito kung

naiintindihan at nakikita nilang hinihimok natin silang makilahok sa paghubog ng pamahalaang tunay na mula sa kanila, at kumikilos para sa kanila. Kaya naman bago pa man ako mahalal, napagpasyahan kong gamitin ang Filipino sa aking mga talumpati—hindi bilang gimik o propaganda— kundi dahil ito ang tunay na tinig ng ating mga kababayan. [Applause] Humaharap po ako sa kanila bilang kolektibong boses ng mga Pilipino, kaya't obligasyon kong magsalita sa wikang komportable sila, at naiintindihan nila.

Alam po n'yo, naalala ko tuloy: Noong ako po'y unang tumatakbo bilang kongresista, may mga lumapit po sa akin at sabi bilib na bilib raw ho sila sa aking ama. Napakagaling raw hong magsalita. Para raw machine gun. May nagsabi pa ho yatang masinggan[machine gun]. [Laughter] Tapos, ako naman po'y siyempre nagalak, at tinanong ko po'y ano ho ba ang naalala nila sa mga binigkas na salita ng aking ama. Sabi nila, "Medyo matagal na 'yon eh pero magaling siyang magsalita." [Laughter] So, "Thank you na rin ho," sabi ko.

Noong ako naman po 'yong unang na-interview, noong bago nga tayong halal, isang beses, isang kapitan namin sa Tarlac nagsabi sa akin, "Sir, napanood ko kayo sa telebisyon. Kagaling n'yong magsalita!" Tapos sabi ko, "Ano ba 'yong pinakamagandang nasabi ko?" "Sir, magaling kayong magsalita talaga pero English 'yong sinasabi n'yo, hindi ko masyadong naintindihan pero damang-dama ko magaling

kayo talaga.” [Laughter]

Sa madaling salita, magsasalita ka, baka matuwa sa’yo, baka ma-impress sa’yo—sabi ng mga Amerikano—pero wala naman naintindihan. Wala naman atang pag-uugnayan na nangyari doon, o pagkakaunawaan o pagkakaintindihan. Kaya mabuti yata ay maintindihan ng nakakarami ng ating sinasabi, o kung hindi, nag-aksaya lang tayo ng hangin.

Hindi ko kailangang magtunog marunong o magmukhang matalino sa pakikipagdiyalogo gamit ang mga banyagang wika. Ayokong iligaw ang aking kapwa, o pabanguhin ang aking mga nagagawa, sa paggamit ng mabubulaklak na salita. Trabaho kong iulat sa kanila kung ano ang totoo, sa paraang simple at pinakanauunawaan ng madla. Higit sa lahat, Filipino ang gamit ko sa tuwing kaharap ang aking mga Boss, dahil alam kong ito ang wikang pinakamalapit sa kanilang puso.

Simple lamang ang punto ko: Huwag nating hayaang maikahon tayo sa pagtatagisang-dila. Pagkakaisa ang bukal kung bakit mayroon tayong pambansang wika, kaya’t dapat nating timbangin kung paanong magagamit ang husay at talino ng mga eksperto’t dalubhasa sa paghahatid ng positibismo’t pag-asa sa ating kapwa. Pagkatapos ng debate’t talakayan, matuto tayong maging mahinahon, magkasundo’t magtagpo sa gitna, at paglabas ng kumperensyang ito, ay humakbang pasulong tungo sa direksyong makabubuti sa ating pambansang wika.

Imbes na mga galos at pilat ang makuha dahil sa pagtagasisang-tinig, sana ay umusbong ang pagkakaunawaan at pusong makabayan. May tungkulin tayong palaganapin ang isang kulturang may malalim na pagkakaintindihan sa isa't isa, gamit ang isang wikang pinagbubuklod at pinapatibay ang buong bansa.

Ulitin ko po: Wika, dapat pagbubuuin tayo, hindi tayo dapat paghihiwalayin.

Magandang araw po. Maraming salamat sa inyong lahat. Thank you, and good day.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGPAPALIT-ATAS NG PRESIDENTIAL
SECURITY GROUP AT PAGPAPARANGAL KAY
BRIGADIER GENERAL RAMON MATEO U. DIZON**

*[Inihayag sa PSG Grandstand, Malacañang Park
noong ika-30 ng Agosto 2013]*

Commander Manaday, kindly give the troops tikas pahinga.

Maupo po tayong lahat. Magandang hapon po sa lahat.

Secretary Voltaire Gazmin, Secretary Sonny Coloma, Chairman Francis Tolentino, General Emmanuel Bautista, Major Service Commanders, Lieutenant General Lauro Catalino de la Cruz, Admiral Jose Luis Alano, Lieutenant General Noel Coballes, Rear Admiral Rodolfo Isorena Commandant of the Philippine Coast Guard, Former PSG Group Commander Brigadier General Ramon “Chito” Mateo Dizon, and Mrs. Jo-ann Dizon, hindi pa ako sanay dun sa former pag pasensyahan niyo na, the new PSG group commander Navy

Captain Raul Ubando, and Mrs. Annie Ubando, former flag officers in command of the Philippine Navy, Officers men and women of the Presidential Security Group, fellow workers in government, honored guests, mga minamahal kong kababayan.

Ulit, magandang hapon po sa inyong lahat.

Nitong Miyerkules lamang, tumawid na sa dalawampu't anim na taon ang nakalipas mula nang maganap ang 1987 coup, at lusubin ng mga rebeldeng sundalo ang Malacañang. Kung babalikan, sa mga panahong ito rin pinagtangkaan ang atin pong buhay, pati na rin ang mga kasamahan kong kabilang sa Presidential Security Group. Hindi biro ang naganap na engkuwento noon: Lima lang kami, laban sa pag-atake ng mahigit siyamnapung rebeldeng sundalo suportado pa ng isang V150. Pagkatapos magkapalitan ng putok, tatlong escort ang napaslang; ang isang nabuhay ay tinamaan pa sa kanyang mata, at tatlong bala ang pumasok sa kanyang ulo. Hanggang ngayon, may bala pang nakabaon, pati sa aking sarili. Nagsisilbi itong paalala—hindi lamang sa katotohonang sa isang iglap ay maaari tayong bawian ng buhay—kundi sa tapang, katapatan, at karangalan ng Presidential Security Group sa serbisyo.

Ngayong ako na ang naatasan ng sambayanang Pilipino na mamuno sa bansa, buong loob kong masasabing sa bawat sandali ng panunungkulang ay ganitong antas din ng serbisyo ang ipinapamalas ng kasalukuyang Presidential Security Group—hindi lamang sa pangangalaga sa aking seguridad at sa aking personal at opisyal na pamilya, kundi pati na rin sa bandila at sa buong

sambayanang Pilipino.

Noon pa mang administrasyon ng aking ina, hanggang ngayon, sa paghakbang natin sa tuwid na daan, naging katuwang ko at kabalikat si Brigadier General Ramon Mateo U. Dizon. Bilang Group Commander ng PSG, nakasama ko siya sa tinatayang 3,037 security operations sa loob at labas ng bansa. Kaya pala si Major Bahia kung minsan ay parang namumutla—marami na pala tayong napuntahan sa loob ng tatlong taon. [Laughter] Susuriin ninyo, halos tatlong engagement pala yan araw-araw. At, Major Bahia, tutal hindi ka pa naman retired, tutal sanay ka na rin, siguro less ang pagod mo sa mga darating na araw, at lalo kang masigla, dahil sanay na sanay ka na. Yan ang inaasahan natin.

Sa bawat sandali ng panunungkuluan, nagsisilbi, si General Dizon na sandigan ng aking kaligtasan.

Pero tulad ng lahat ng bagay at pagkakataon, lumilipas ang panahon, at dumarating ang punto ng pagtatapos. Kaya naman, nagtitipon tayo ngayon upang magbigay-pugay sa isang lideratong sagisag ng matibay na paninindigan at ‘di-mabubuwag na katapatan sa sinumpaang tungkulin sa bandila at bayan. Kasama natin ngayon si General Chito Dizon sa pagsasara sa kabanatang ito ng kanyang buhay.

Kay Chito: Sadyang ‘di matatawaran ang ginampanan mong papel sa puntong ito ng ating kasaysayan. Tulad ng sinabi ko noong SONA, kasama ka sa nakikiambag sa pagbabago at transformasyon ng bansa. Malaking halimbawa

rito ang iyong determinasyong maglatag ng makabuluhang reforma sa PSG. Sinasalamin ito ng mga proyektong ipinatupad mo para sa mas epektibong komunikasyon at seguridad sa impormasyon ng hukbo, at sa mga inisyatibang nangangalaga sa kanilang kapakanan at ng kanilang mga pamilya. Naging prayoridad mo rin ang pag-aangat sa antas ng kakayahan ng hukbo. Batid ito ng mga kasapi ng PSG, na ipinadaan mo sa mga masusing pagsasanay. Nalinang sila ng mga kursong higit na magbibigay-lakas at kakayahan sa kanila sa trabaho, at maging sa kani-kanilang mga karera sa hinaharap. Higit sa lahat, ipinamana mo sa buong hukbo ng PSG ang dangal at paninindigang pinanday ng katapangan, propesyunalismo, at pagkamakabayani.

Hindi man nahahagip ng camera; hindi man naitatala sa balita, at nakakubli man sa mata ng madla—nakatatak na sa puso at isip ko, ng aking personal at opisyal na pamilya, ng iyong sariling pamilya't mga kaibigan, ng buong hukbo ng PSG, pati na rin ng bawat Pilipinong nakasalamuha mo sa makulay mong karera, ang napakalaking ambag at sakripisyo mo sa serbisyo. Kailanman, hindi ka naghangad ng kapalit sa iyong paglilingkod-bayan. Sa pagkakataong ito, hayaan mong kami naman ang kumilala sa iyong kagitingan. At, mula sa aming lahat: Chito, maraming, maraming salamat sa lahat ng iyong nagawa. [Applause]

Tiwala akong sa pagbaba mo sa puwesto, ay maipapasa mo, at higit pang mapapagyaman ng susunod sa iyo ang ipinunla mong mga reforma sa PSG. Dito, alam kong maaasahan ko si Captain Raul Ubando. Ito nga po ang unang pagkakataong ititimon ng isang Navy sailor ang PSG, at kompiyansa tayo sa

maayos na paglalayag ng hukbo sa mga susunod na taon. Kay Captain Ubando: Buo ang loob kong magiging maayos ang pagpapalit-atas na ito sa liderato ng PSG, dahil bukod sa husay at integridad mo sa serbisyo, ay matagal ko na ring ipinagkakatiwala ang buhay ko sa iyo. Alam ito ng marami sa iyong mga kasamahan: Matatag ang pundasyon mo bilang kawal, dahil na rin sa mayaman mong karanasan sa pagsisilbi sa Hukbong Dagat ng Pilipinas. At hindi lamang ito pinatutunayan ng kaliwa't kanang parangal na nakakabit sa iyong pangalan, kundi maging ng respeto't pagkilala sa iyo ng mga kapwa mo kawal. Panatag ako sa pangungunahan mong bagong liderato sa PSG.

Ngayon po, nangalahati na ang aking termino bilang Pangulo. Hindi magtatagal, ako naman ang kailangang dumaan sa change of command—mga two years and ten months na lang po 'yan—at ipapasa ang pamumuno sa kung sinuman ang pipiliin ng sambayanang Pilipino na susunod sa akin. Simple lamang ang pangarap ko: ang maiabot ang pamahalaang ito nang mapayapa at puno ng dangal; na sa pagbaba ko sa entablado sa ika-30 ng Hunyo 2016, ay makakalingon ako at masasabing iiwan ko nang mas maayos at mas maunlad ang Pilipinas na aking dinatnan.

Kay General Dizon: Alam kong iiwan mo nang mas maayos at maunlad ang dinatnan mo—taas-noo mong maipapasa ang isang PSG, na hindi lamang may marangal na pangalan, kundi may matatag ding pamunuan. Kay Captain Ubando naman: Mamanahin mo ang isang hukbong hinubog ng dedikasyon at dignidad; tiwala akong kapag ikaw naman ang magpapasa

ng bandila ng PSG sa susunod sa iyo, titiyakin mo ring mas maayos at mas maunlad ito sa dinatnan mo.

Sa bumubuo naman ng Presidential Security Group: Patuloy nating isulong ang tuwid na daan sa nalalabi pang mga taon ng ating administrasyon. Bilang mga lingkod-bayan, nananatili ang hamon sa atin ng sambayanang Pilipino na ibandera ang tapat at mabuting pamamahala. Huwag nating bibiguin ang ating mga Boss; pangunahan, at igabay natin sila sa landas ng ganap at malawakang pagbabago ng Pilipinas.

Bago po ako magtapos: Siguro isa sa mga unang pagkakataon na kasama ko si Chito, nandoon pa kami sa Times, bago pa lang hong naihalal ang ating Ina at nagkataon na may nagmartsang tinaguriang Marcos loyalists na higit kumulang raw eh mga limang libo.

Si Chito ay nadaan noong araw na ‘yon, naka-civilian, at ‘yung security complement ng nanay ko, kung hindi ako nagkakamali, ay hindi ho siguro lalampas ng 20 katao—haharapin namin ‘yung limang libo. Tiyempong-tiyempo dumating si Chito. Nasabi rin sa kanya iyan.

At si Chito, walang alinlangan, walang reklamo, walang pagsasalita ng nerbyos, binuksan ‘yung kanyang sasakyang, nagsuot ng kanyang mga kagamitan, at naghanda kami kung saka-sakali kami’y dalawin ng limang libong iyon.

At ‘yan na siguro ang pagkakilala ko kay Chito: trabaho nang trabaho, hindi madada, may aksyon, tinutupad ang pangangailangan, at talaga namang nakahalubilo sa maraming makasaysayan na yugto ng ating pong bansa. Tularan

po natin ang isang tao na talagang handa at tunay na naglilingkod sa kanyang kapwa. Kaya Chito, muli, mula sa aming lahat: Maraming maraming salamat.

Magandang hapon po. Maraming salamat sa lahat.

STATEMENT OF HIS EXCELLENCE BENIGNO S. AQUINO III PRESIDENT OF THE PHILIPPINES AT THE 23RD ASEAN SUMMIT

*[Delivered in Bandar Seri Begawan, Brunei Darussalam
on October 9, 2013]*

Your Majesty and Excellencies:

I thank His Majesty for the warm welcome and the generous hospitality that he has extended to me and my delegation. We also appreciate the kindness that His Majesty has demonstrated towards the thousands of Filipinos who live and work here in Brunei Darussalam.

I thank His Majesty for his outstanding chairmanship of ASEAN. His leadership has been fundamental in fostering open dialogue that has served to promote ASEAN's unity and centrality.

I thank each and everyone of my colleagues for their invaluable contribution in bringing us closer to achieving the objectives of the ASEAN community. We are grateful for this important partnership

towards building a more peaceful, more prosperous ASEAN region.

On a personal note, I look forward with optimism to strengthening our cooperation and deepening our friendship. It is by so doing that we can bring ASEAN to greater heights. At the same time, we fully rely upon a productive and constructive stewardship of Myanmar.

Excellencies, we share the belief that it is through cooperation and positive engagement that we lay the foundations for greater economic integration by 2015. This will redound not only to reinforcing our region's growing economic influence, but also brings us closer to achieving regional integration, ultimately leading to the growth and advancement of all our peoples.

For our part, the Philippines continues to focus on the development of micro, small, and medium enterprises in our country, knowing full well that sectors such as these enable many of our countrymen to live dignified and productive lives. We support the realization of the ASEAN Strategic Action Plan for SME Development for 2010-2015. The Philippines will continue to support the ASEAN-wide Self-Certification Scheme, which will help facilitate the participation of MSMEs in regional trade.

In support of the Phnom Penh Agenda for ASEAN Community Building and to facilitate the free flow of goods in our region, the Philippines has developed the Philippine Tariff Finder. As the first of its kind in ASEAN, this free online facility allows users to do a quick search

of Philippine tariff rates on specific products and also enables them to access the eight existing Philippine tariff schedules.

We are glad that our advocacy for social protection will be realized at this Summit through the adoption of an ASEAN Declaration on Strengthening Social Protection. My administration believes that a strong economy is founded on an empowered citizenry. This is why since taking office, we have focused on improving education, healthcare, and social welfare programs in our country; I believe that the potential for development of our nation rests in the capacity of our people to contribute in building a resilient economy and a society that values fairness and equality. This belief continues to define our policies and serves as the foundation of our position for promoting social protection initiatives in ASEAN.

Just as all of us here are determined to find ways to help one another and safeguard the welfare of our people, it is as well our belief that we must continue to deepen our engagements with our external partners. This can be done through meaningful avenues of the ASEAN Plus Process, ASEAN-led mechanisms such as the ASEAN Regional Forum, the ASEAN Defense Ministers Meeting Plus, and the East Asia Summit; and by working to enhance mutual cooperation through the Regional Comprehensive Economic Partnership. These enable us to enhance cooperation in trade, human rights protection, maritime security, and

people-to-people connectivity, among many others.

Clearly: Our development as a region cannot be realized in an international environment where the rule of law does not exist. Thus, the recognition of the rule of law ensures that every member state's interest is upheld and respected. In the context of intertwining interests in the sea known by many names—which is west of the Philippines, east of Vietnam, north of Malaysia, south of China—the challenge that confronts one is a challenge that confronts all.

All parties—both ASEAN and non-ASEAN, claimant or non-claimant—have stated: Follow the rule of law. In 2002, we tried to come up with a Code of Conduct. We failed. We came up with guidelines that became the DOC. What better gift to all our peoples than to follow all these sincere words by meaningful actions?

This sea known by many names, a problem now, presents an opportunity for ASEAN and all other parties to collectively exercise the observance of the rule of law.

This belief guided the Philippines' decision to take a two-track complementary approach to disputes in the South China Sea, an approach that is both peaceful and rules-based. First, to manage tensions, we are advocating an expeditious conclusion of the ASEAN-China Code of Conduct. Second, to resolve disputes, we are pursuing arbitration for the clarification of maritime entitlements. Both tracks are legally-binding and

both are anchored on international law.

And I am pleased to note that the first official consultations between ASEAN and China on the COC were held last month in Suzhou, China. The Philippines looks forward to the early conclusion of a Code of Conduct. As we move towards finalizing the COC, we enjoin all parties in the full and effective implementation of the Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea (DOC) in all its aspects, especially paragraph 5, which in effect preserves the status quo at the time that the DOC was concluded in 2002.

Excellencies, as we continue to tread the path towards regional integration, let us always bear in mind that, as one ASEAN Community, we all share a single vision of progress, a vision that finds its roots in a common heritage.

Thank you, and good day.

**PAHAYAG NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA KANYANG PAGDATING MULA SA
REPUBLIKA NG KOREA**

*[Inihayag sa Ninoy Aquino International Airport Terminal 2,
Lungsod Pasay noong ika-18 ng Oktubre 2013]*

Maupo ho tayong lahat.

Senate President Frank Drilon; Secretary Albert del Rosario; Executive Secretary Jojo Ochoa; Secretary Leila de Lima; Brother Armin; Secretary Joel; Secretary Ike; Secretary Linda; Secretary Babes; all the members of the Cabinet present; Mayor Edwin Olivares; Vice Chief of Staff Lt. General Alan Luga; Lt. General Noel Coballes; Vice Admiral Jose Luis Alano; Police Director General Alan Purisima; General Manager Jose Angel Honrado; fellow workers in government; mga minamahal ko pong kababayan:

Magandang gabi po sa inyong lahat.

Bago tayo tumulak pa-Korea, nabanggit ko sa inyo: Inaasikaso

natin ang lahat ng ating pangangailangan sa kasalukuyan; masusi pong nakatutok ang ating mga kalihim sa pagsisigurong ang mga nasira ng lindol ay maipapagawa o mapapalitan, maibabalik sa kaayusan ang mga apektado, at ang kailangan ng lingap ay maaaksyunan ng estado. Ngayon po, sa aking pag-uwi, masasabi ko namang matagumpay ang sadya nating asikasuhin ang ating kinabukasan. Lalo pong napagtibay ang malalim nang ugnayan sa pagitan ng ating bansa at ng South Korea.

Nakaukit po sa kasaysayan ng pakikipagkapwa-tao natin sa South Korea. Sa pagpasok ng dekada singkuwenta, nagsisimula pa lang pong bumangon ang Pilipinas mula sa pagkasirang dala ng Ikalawang Digmaang Pandaigdig. At wala pa po tayong masyadong maibibigay, wala pa tayong masyadong kakayahan, ngunit nang tumawag ang Korea, tumugon agad tayo, handang iabot ang anumang tulong na ating maiaabot. Mahigit pitong libong sundalang Pilipino po ang ipinadala natin sa bansa nila noong Korean War; sunod sa Amerika at Inglaterra, Pilipinas ang ikatlong bansang nagpadala ng tropa.

Sa Korean War Memorial nga po na ating binisita, nakita kong nakaukit sa pader ang katagang, “Our nation honors the sons and daughters who answered the call to defend a country they never knew and a people they never met.” Ipinakita po ng mga nakasalamuha nating Koreano ang nararamdamang nilang utang ng loob sa Pilipino; pagkakaibigan po itong hindi salita lamang, kundi may kasamang gawa.

Damang-dama po natin ang pagkasinero sa pakikitungo sa atin ng kanilang Pangulong Park Geun-Hye. Sa aming paghaharap, nagpahayag po ng suporta si Pangulong Park sa prosesong isinusulong natin upang mapanatili ang stabilitad, at maresolba ang mga di pagkakaunawaan; gaya natin, naniniwala sila sa halaga ng pagsunod sa batas at tamang patakaran, na sumasaklaw sa lahat ng bayan, gaano man ito kalaki o kalakas. Masigla rin po naming tinalakay ang mga plano upang mapalakas ang ating ugnayan sa tanggulan, pagtugon sa kalamidad, kalakalan, gayundin sa mga isyung pandagat na may direktang epekto sa buong rehiyon. Pati na po sa sports, nakita natin ang matibay na ugnayan ng Pilipinas at Korea. At hindi pa po diyan nagtatapos: Nang mangyari po ang gulo sa Zamboanga, nagpanata na po ng tulong-pinansyal ang Korea. Nang nagkita po kami, si Pangulong Park po mismo ang nagparating ng pakikiramay sa mga napinsala ng lindol sa Kabisayaan—kaakibat po nito ang dagdag pang panata ng tulong pinansyal na ipaabot ng kanyang pamahalaan sa atin pong mga mamamayan.

Patunay rin po ng malalim nating ugnayan sa mga Koreano ang uwi nating magagandang balita mula sa mga kumpanyang ating mga nakapulong. Patuloy daw pong palalawakin ng Hanjin ang kanilang operasyon sa ating bansa, upang lalo nating kayaning makipagsabayan sa pandaigdigang industriya ng shipbuilding. Talagang bilib daw po sila sa husay at pagkamalikhain ng ating mga manggagawa; mas mabilis pa

raw po tayong magtrabaho kaysa sa kanilang inasahan nang una silang namuhunan sa ating bansa. Ang Korea Electric Power Corporation o KEPCO naman po, sa ngayon, sampung porsyento na ng ating kuryente ang nagge-generate. Gusto raw po nilang lakihan ang ambag sa ating tuluyang pag-angat; nagpaplano pa raw po silang magtayo ng ilan pang power plant sa iba't ibang panig ng bansa. At hindi po ito baryang ambag—lilikha ito ng daan-daan ding megawatts na makapagpapalaki sa ating baseload capacity.

Malinaw na rin po ang proyekto ng kumpanyang Lotte para sa isang hotel project sa Kabisayaan, at masinsin din ang interes nilang magdagdag ng iba pang proyekto sa Kamaynilaan at iba pang bahagi ng bansa tulad ng hotel, theme park, office space, at iba pa. Ang National Pension Service naman po ng South Korea, mayroon daw 50 bilyong dolyares na pondong puwedeng i-invest kada taon; dalawampung porsyento nito, handa silang dalhin sa ibang bansa na maliban sa dati nilang pinagdadalhan. At dahil sa ganda ng takbo ng ating ekonomiya, kabilang na tayo sa mga pinag-iisipan nilang pamuhunanan. Nagkaroon din po tayo ng pagkakataong magtalumpati sa harap ng apat na pinakamalalaking business group sa buong Korea; hindi po biro ang karangalan na napagtapon natin sila sa iisang bubong, upang ihayag sa kanila ang pagbabagong nangyayari sa ating bansa, at ang patuloy pang lalawak na mga oportunidad para mamuhunan.

Nagpasalamat nga po tayo kay Pangulong Park Geun-Hye sa tumataas na kumpiyansa ng kanyang mga kababayang negosyante sa ating ekonomiya, pati na rin sa malaking ambag ng kanyang mga kababayan sa ating sektor ng turismo.

Siyempre, hindi rin maaaring pumunta tayo sa Korea nang hindi nakakasama ang ating Filipino community. Habang kinakasalamuha natin sila't kinakamusta ang kanilang kalagayan, talaga namang nakikita nating nagtagagumpay sila sa kanikanilang trabaho't larangan. Ibinalita rin natin sa kanila ang kaliwa't kanang good news sa bansa, at muling idiniin ang ating panata: Ang interes ng ating mga Boss lamang ang tumitim昂 sa ating bawat kilos at desisyon.

Tumulak po tayo tungong Korea na may baong lungkot dala ng pinsalang dulot ng lindol sa Kabisayaan. Patuloy po tayong nakatutok sa balita rito, sa gitna ng ating State Visit sa Korea. Umuwi naman po tayong dala ang mas maigting na determinasyon upang ituloy ang transpormasyong dinaranas ng ating bansa ngayon. Nakita po natin ang isang bansang dumaan din sa napakatinding pinsala, at ngayo'y talagang tumatamasa na ng kahanga-hangang kaunlaran. Ang matibay ko pong paniniwala: Kung kaya nilang maabot iyon, tiyak ko po, kaya rin itong maabot ng Pilipino.

Sama-sama nating isulong ang Pilipinas tungo sa katuparan ng ating kolektibong pangarap. Nakakataba po talaga ng puso ang pagkakataong

maging kinatawan ng aking mga Boss sa ating mga karatig-bansa—dahil talaga nga pong ibang-iba na ang mukhang maihaharap natin sa mundo ngayon. Hindi po ako magsasawang sabihin: Talagang napakasarap maging Pilipino sa mga panahong ito.

Maraming salamat po. Magandang gabi po sa lahat.

SPEECH OF
HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III
PRESIDENT OF THE PHILIPPINES
AT THE ANNUAL PRESIDENTIAL FORUM OF THE
FOREIGN CORRESPONDENTS ASSOCIATION OF
THE PHILIPPINES

[Delivered at the Manila Hotel, Manila on October 23, 2013]

Excellencies and members of the Diplomatic Corps; Secretaries Cesar Purisima, Leila de Lima, Icot Petilla, Sonny Coloma, Ricky Carandang, Ging Deles; Mr. Jason Gutierrez; of course, the institution of Mr. Gabby Tabuñar; officers and members of the Foreign Correspondents Association of the Philippines; fellow workers in government; honored guests; ladies and gentlemen:

Good morning.

Over the past couple of years, I have indeed come to look forward to this event, since the questions you almost always ask make for a memorable experience; and on the days leading up to this forum, I make a point to review all the data I need to explain the issues clearly.

I remember that in 2011, I addressed you for the first time as President of the Republic. Back then, we had to face a delicate balancing act. As we took a long hard look at the contracts and systems we inherited, and set about to purge them of opportunities for graft, the necessary pause led to a growing demand to pump prime the economy.

This was the dilemma we faced when we set about to fulfill our two pronged promise of eliminating corruption to significantly lessen poverty. Simply going back to business as usual to provide stimulus would fatally hamper our anticorruption drive; on the other hand, economic momentum had to be maintained, even accelerated, as the public demanded to see the fruits of reforms.

This is why, in this very forum two years ago, I announced our strategy to address both these concerns. As some agencies had to retool, so to speak, for good governance, we had other agencies take up the slack. This was the idea behind the stimulus package I unveiled to you two years ago. By spending money the right way—without kickbacks, without overpricing, without collusion in contracts—we had generated a great amount of savings. This, along with additional and new sources of funds, could be spent strategically to accelerate and expand much-needed programs. It was an embodiment of our campaign promise: By curbing corruption, we saved money; and we were able to channel this to programs that would bring us closer to our goal of alleviating poverty. If I may give a concrete example: The Araneta Underpass in Quezon

Avenue was allotted a budget of P694.15 million. But because we undertook a proper, transparent bidding process, we were able to lower the project's total cost to P430 million, and it was even finished a hundred days ahead of schedule. The savings, worth P264 million in this case, then went back to the national coffers, which could then be allocated towards other projects under the national strategy—whether it was building other road projects, or funding vital services such as education and health.

I am happy to report that the stimulus program went on to help thousands of our countrymen. We were able to relocate informal settlers who were living in danger areas, build necessary infrastructure through the DPWH, and upgrade the facilities of government hospitals, such as the Lung Center of the Philippines, the Philippine Heart Center, and the Philippine Children's Medical Center. The program also helped fund TESDA's Training for Work Scholarship Program, and was responsible for also electrifying 1,513 sitios all around the Philippines. It provided funds for the PNP to hire an additional 15,000 non-uniformed personnel to do administrative work, so that our policemen can fulfill the duties that they were trained for. It also funded Project NOAH, which has saved countless lives and freed many more from the unease brought about by natural calamities.

The stimulus package was successful in advancing the benefits accrued to the citizens. When, in the past, such benefits would be delayed by a cumbersome bureaucracy, our processes ensured the biggest positive impact in

the most efficient and fastest possible manner.

Needless to say, the program was very well received. The World Bank even said, in their quarterly report, that the stimulus program contributed 1.3 percentage points to GDP growth in the fourth quarter of 2011. It helped us overcome the inertia that the economy was experiencing then. And we are sustaining the momentum up to now.

In 2012, our economy grew by 6.8 percent, and then by another 7.6 percent in the first half of 2013, exceeding the forecasts of many experts. We moved to the 59th spot in the World Economic Forum's Competitiveness Rankings, marking a 26-place jump in only three years, which allowed us to leapfrog more traditionally competitive countries in the rankings. Above that, our proper spending on that stimulus package—and our general fiscal responsibility—convinced the world's three most renowned credit ratings agencies to grant our country investment grade status.

This stimulus program that heralded our country's economic boom was named the Disbursement Acceleration Program. You may have heard of it. After all, at this point, who has not? For the past few weeks—nearly two years after I announced it—it has been unjustly and oddly vilified in the media. Perhaps I can repeat that for emphasis: Two years after I announced the program—nearly two years after the same media lauded government for its resourcefulness, and after two years worth of projects that have helped perhaps millions of our countrymen—it is receiving intense criticism from

some quarters.

In fact, I was perplexed to hear that some people equated the DAP with PDAF, when, simply, it was a program that strategically allocated funds to agencies that had already proven the capacity to implement projects and programs rapidly and efficiently. The legality of such a process is clearly stated in Executive Order 292, or the Administrative Code of 1987, amongst other laws. It is difficult to fathom how one could equate this program with PDAF. The only thing one could remotely relate to PDAF were those projects undertaken through consultation with our legislators. After all, just as we engaged regional offices, local partners, and civil society in identifying projects, was it not also appropriate to hear the proposals of the elected officials of the land? Taking this into account, such projects by the legislators made up a mere nine percent of the entire program. Why, then, is the DAP being made an issue?

The criticism of DAP also coincides with the criticism we are receiving about the bonuses granted by the SSS—the framework for which was outlined in the GOCC bill we signed into law two years ago. Even our reforms over at the Bureau of Customs—which the public had long been asking for—has received unfair criticism. There have been personal attacks on some of the Deputy Commissioners we have just appointed; and you may have even gotten a vitriolic white paper attacking the person of Finance Secretary Cesar Purisima. And if I may share this: I read an article on the matter a few weeks ago that, again, perplexed me. It mentioned a certain court decision issuing a

Temporary Restraining Order against one of our steps to reform the Bureau of Customs. The decision suggested that “grave injustice” would be done if Customs personnel were detailed to a new unit that would focus on crafting much needed administrative, procedural, and legislative reform in the bureau. Where is this “grave injustice,” may I ask, when these personnel would be paid exactly the same amount as they are making in their old posts and with their seniority intact? I wonder what would happen to our country, if every employee that was assigned a new task by his superior would find it prudent to petition for a TRO and expect it to be granted.

Since I am in a room full of journalists, perhaps I can leave it to you to connect the dots: All of these attacks came after plunder cases, among others, that were filed before the Office of the Ombudsman against a few well-known politicians.

And perhaps, again because I am in a room full of journalists, I do not need to remind you of the true issue that has seemingly been drowned out by all the background noise. And so I ask you: Let’s keep our eye on the ball. The public was outraged by the audacity with which public officials allegedly stole from the national coffers through PDAF. This is an outrage we share, and this is precisely why we abolished PDAF, and followed the evidence so that we may hold all those who committed wrongdoing accountable. Our media and our people are far too good—far too wise—to be grossly and brazenly led to the wrong issue. Plunderers should be taken to account.

As FOCAP, formed in 1974 to resist the Martial Law regime's iron grip on information, has seen: the Philippines developed a moribund reputation because the world saw that reforms could be stopped in their tracks by the corrupt. Yet, I submit that at no other time in living memory have we been so close to achieving permanent change. In the coming months and years, we can expect those wedded to the old ways to stop at nothing to prevent this change. I am confident, however, that the sober reporter—the responsible journalist—will see just how far we have gone, and how much the old crooks have their backs to the wall.

I am here to ask all of you only to continue pursuing your journalistic ideals. After all, upon all our shoulders—government, media, and private citizens alike—rest the never-ending task of protecting and advancing our democracy. In the midst of the cacophony of voices, the journalist must be able to separate the important from the frivolous, the spin from the facts, the malicious lies from the simple truth. I am confident that you will pursue the type of journalism that those who came before us fought for, and at times, died for. The type of journalism that builds nations.

I encourage all of you to continue reporting what is important to the public. Just as I continue my own endless pursuit of giving Filipinos the government they deserve—I hope that you continue your equally endless pursuit of being the media that our people deserve. I believe this is the significance of our forum. This is why I am very eager to have a candid, transparent conversation

with all of you: to further strengthen the relationship between government and media; to help myself and my Cabinet gain an even greater feel of the pulse of the people; and to give rise to balanced, informed reporting that works for the public's interest.

Thank you. I believe, at this point, I should be ready for any or all your questions.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA IKA-150 ANIBERSARYO NG KAPANGANAKAN
NI GAT ANDRES BONIFACIO**

*[Inihayag sa Andres Bonifacio Monument, Lungsod Caloocan
noong ika-30 ng Nobyembre 2013]*

Sa umagang ito po, nagtitipon tayo upang ipagdiwang ang ika-150 anibersaryo ng kapanganakan ni Gat Andres Bonifacio. Kasabay nito, ipinagbubunyi rin natin ang ika-80 anibersaryo ng pagpapasinaya ng monumentong ito—na hindi lamang nagsisilbing tanda ng kabayanihan ng Supremo, kundi simbolo rin ng paninindigan nating panatilihin ang kasarinlan ng Inang Bayan. Marahil, wala na ngang mas aangkop pang panahon upang sama-sama nating kilalanin ang kadakilaan ni Andres Bonifacio kundi sa pagkakataong muling sinusubok ang katatagan ng Pilipino, at ang pagmamahal ng bawat isa sa tinubuang lupa.

Nitong buwan lamang, humarap sa isang pambahirang hamon ang ating

bansa. Sa lakas ng hagupit ng bagyong Yolanda, tila pinaluhod ng Inang Kalikasan ang kalakhang Kabisayaan. Sinakop ng ulan at ng rumaragasang alon ang mga komunidad, tinangay at winasak ang mga estruktura't kabahayaan, at binawi ang buhay ng marami sa ating mga kababayan. Sa pananalanta ng bagyong Yolanda, hindi lamang naitala ang isa sa pinakamalakas na bagyo sa kasaysayan—ipinararanas din sa atin ang isa sa mga pinakamatinding pagsubok sa ating bayan.

Kung babalikan ang mga pahina ng nakaraan, hindi na bago sa naratibo ng lahing Pilipino ang mga dambuhalang hamon. Bago natin nakamit ang kalayaan mula sa mga mananakop, mahigit 300 taong iginapos at ipiniit ang Inang Bayan sa kamay ng mga dayuhan. Pinayuko tayo ng mga banyaga, at pinaniwalang mas mababang uri ang ating lahi.

Inilalarawan ng mga imahen ng monumentong nasa aking likuran ang buod ng paghihirap at sakripisyong dinanas ng ating mga ninuno noong Himagsikang Pilipino ng 1896—mga ina't anak na naghihinagpis habang nakikidigma ang Katipunerong ama; ang mga martir na Padre Gomez, Burgos, at Zamora na buong-loob na hinarap ang kanilang mapait na tadhana; at sa gitna, ang nakatindig na Ama ng Katipunan na si Gat Andres Bonifacio. Kung mapapansin, sila ang kumakatawan sa karaniwang Pilipino—nakayapak, nakarolyo ang manggas, at hitik sa pawis ang mga bisig—sila ang tumugon sa panawagan ng Inang Bayan upang magkaisa at maghatid ng makabuluhang pagbabago sa bansa.

Hindi nalalayo sa mga bantayog na ito ang mga Pilipinong tumindig at nag-alay ng kanilang bisig para sa kapwa nitong nagdaang bagyo. Nariyan ang mga kawal, pulis, at bumberong nagtaya ng kanilang sariling buhay sa pagsalba sa mga nasalanta, at araw-gabing nagtipon sa mga labi ng nasawi; mga nurse at doktor, na nagtayo ng mga sariling tolda upang makapaghatid ng agarang-lunas at makapagbigay-kalinga; mga volunteer sa loob at labas ng bansa, mula sa pribado at pampublikong sektor—naka-barong man, unipormado, estudyante, may titulo o wala—na nag-alay ng donasyon at kapit-kamay na nag-impake ng relief goods para sa mga pamilyang nabiktima. Tunay po: sa panahong itong humaharap tayo sa dambuhalang pagsubok, marami sa atin ang nagpaka-Pilipino.

Ito nga po ang diwa ng bayanihan: Mga bayani mula saanmang antas ng pamumuhay na nagkakaisa upang magpamalas ng malasakit, paninindigan, at pagkamakabayani. Ipinakita nating hindi lamang ito salita o konseptong nakaukit sa bato, kundi tunay na nakatatak sa pagkakakilanlan ng Pilipino. Pinapatunayan nating walang hindi kayang ihakbang pasulong, walang pangarap hindi kayang abutin, kung ang bawat isa ay handang mag-alay ng kanilang braso at balikat upang makiambag sa pagbubuhat ng pasanin ng buong bayan. Sa bayanihan, hindi iisa ang bida, bagkus, bayani ang bawat isa.

Di po ba, ganito rin natin kinikilala si Andres Bonifacio bilang isang bayani? Kinakatawan niya ang tapang, tatag, at determinasyon ng

karaniwang Pilipino sa pagharap o paglaban sa anumang hamon o hadlang. Sa murang edad ay naulila siya; dinaan niya sa kayod at pagsusumikap ang kakulangan sa pagkakataong umunlad—nagtinda siya ng abaniko’t baston sa lansangan at namasukang bodegero para maitaguyod ang kinabukasan nilang magkakapatid. Kahit kapos ay hindi siya naubusan ng dahilan upang makakalap ng karunungan—natuto siyang magbasa at nakapagsulat ng mga sariling tula. Sa kalaunan, naging kasapi siya ng La Liga Filipina ni Jose Rizal, at naging isa sa mga tagapagtatag at pinuno ng Katipunan. Nilipon niya ang puwersa ng kanyang mga kababayan dahil batid niyang hindi niya kakayaning nag-iisa ang malakas na hukbo ng mga Kastila. Ang natitiyak niya: Nariyan ang kanyang mga kalahing handang lumaban para supilin ang pang-aalipin at makamit ang matagal nang inaasam na kalayaan. Nariyan ang mga Pilipinong, tulad niya, ay dumaan din sa sanduguan, at hinirang na mga Anak ng Bayan, hindi ayon sa kanilang rehiyon, kulay ng balat, o tangos ng ilong, kundi sa dedikasyong itaguyod ang isang marangal, payapa, at maunlad na bansa.

Sabi nga po sa Sampung Utos ng mga Anak ng Bayan ni Andres Bonifacio: “Lahat ng iyong mabuting hangad ay magwawagi kapag ikaw'y may hinahon, tiyaga, katwiran, at pag-asa sa iyong inaasal at ginagawa.” Sa kanyang ika-150 taon, ipinapaalala niya sa sambayanang Pilipino: Anumang tayog ng hamon, laging may pag-asa, laging may solusyon sa mga problemang kinakaharap sa lipunan. Ang kanya lamang panawagan

sa atin ngayon: Ituloy lang natin ang laban. Hindi kailangan pang hintaying maharap muli ang bansa sa isang malaking problema o sakuna, bago tayo kumilos at magkaisa. Araw-araw ay may mga kababayan tayong nakikipagtuos sa hirap ng buhay, nakikidigma sa gutom at kahirapan para lamang may harapin pang kinabukasan. Ang mga ganitong mukha ng pagdurusa ay dapat magtulak sa atin upang araw-araw ding iangat ang ating kapwa. Hangga't mayroong nananatiling nakatindig na bantayog ni Andres Bonifacio, hangga't may bandila tayong matayog na nakapaskil sa kalanditan, ituloy natin ang laban para sa mas makabuluhang kinabukasan ng buong sambayanan.

Magandang araw po. Maraming salamat po sa inyong lahat.

SPEECH OF HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III PRESIDENT OF THE PHILIPPINES ON THE CONFERMENT OF HIS HONORARY DOCTOR OF LAWS DEGREE BY SOPHIA UNIVERSITY

[Delivered in Tokyo, Japan on December 13, 2013]

Good morning.

The last time a Filipino received an honorary doctorate from this institution was in October of 1973. It was bestowed upon a revered historian by the name of Horacio dela Costa, a member of the Society of Jesus—the same order that established this university; and the same order that educated me, and forged in me the convictions I carry to this day (of course, with the assistance of my parents). During his career as a scholar, and as the first Filipino Provincial Superior of the Society of Jesus in the Philippines, Father Dela Costa took a firm, principled stand: He worked his hardest to take pride in the nation's past, while at the same time aspiring for a truly democratic future.

One particular story about Father Dela Costa is extremely memorable to

me. Prior to the imposition of Martial Law in my country, my father was at the height of his political popularity; he was touted as the probably the next president of my country. Ferdinand Marcos, who was then finishing his last term of office, accused my father of various crimes—to which he replied, “Mr. President, as chief executor of our laws, you are duty bound to bring me to court.” Mr. Marcos eventually did so—but not before declaring martial law and ruling my country for the next 14 years.

Thus, my father, a civilian, was tried before a military commission. All members of our military back then were dependent on Mr. Marcos’ goodwill for their promotions, let alone their continued stay in the Armed Forces. The accuser, the prosecution, the jury, and the final reviewing authority, were therefore either Mr. Marcos himself or his handpicked people.

In such a lopsided fight, my father embarked on a hunger strike to protest the lack of a fair trial. It was during this chapter in his life that Father Dela Costa, whose opinion my father truly respected, imparted his wisdom to my father. He said, and I’m paraphrasing at this point in time: “If you think you are brave because you are willing to die, I tell you: It takes more courage to live.” I took this to mean that, dying, you finish your problem; living, you continue with the struggle and the fight for that which is right.

As a member of a younger generation, both as a product of a Jesuit education and as a Filipino, I am heir to the wisdom of Father Dela Costa, and to the wisdom of all the great men and women who have come before me. I am

duty-bound to continue where they left off, helping my country tread the path towards social justice and economic progress—pursuing not merely growth, but inclusive growth.

I am conscious that as I speak in this campus today, I speak for my entire nation—a people with whom the Japanese have built new and enduring ties of friendship. In my lifetime alone, I have been fortunate to witness several profound manifestations of this relationship.

I remember the Japanese people showing great sympathy and support for my father as he made his last voyage home in 1983, before he was brutally assassinated at the airport in Manila. After his death, Filipinos took to smuggling Betamax tapes of an NHK documentary on my father from house to house. They did this because we had to look to the free media of Japan for answers that the controlled media of the Philippines at the time would not give us.

After Filipinos came together to overthrow the dictatorship, Japan was also one of the first countries to recognize my mother's government in 1986. You supported her as she began her campaign to build a just, humane society—one that truly respected the fundamental rights of the people and upheld the rule of law. At the time, Japan began investing heavily in our country and in our people through official development assistance; and from that time to the present, they have grown to be the largest provider of overseas development assistance to the Philippines.

Our countries also never fail to come to each other's aid during times of disaster. Most recently, in the aftermath of Supertyphoon Haiyan, a video made its rounds on the internet, of a young Japanese man engaged in relief operations in Leyte, in central Philippines, named Shigehiro Matsuda, who was speaking our language with great proficiency. Another video showed news of a Japanese preschooler donating all the money he had saved—a total of five thousand yen—to the survivors of the typhoon. Needless to say, those gestures touched the hearts of our countrymen in a time of great grief.

However, these cycles of destruction and reconstruction that our countries have both recently undergone must lead us to ponder our collective aspirations for our societies. We must realize: only when a society learns the lessons of its past can it truly move forward.

Perhaps some of you are familiar with the horrors that our country had to go through only a generation ago, and my people's struggle and eventual triumph to restore democracy. One man's quest to make himself the one and only supreme law led to the establishment of a dictatorship under Ferdinand Marcos. It was our collective quest against tyranny that ultimately led to our 1987 Constitution, which seeks to create a society that is just, humane, and inclusive. This is what my mother upheld during her term, but unfortunately, not all of her successors shared that same dedication. This led my mother to continue campaigning for democracy even after she left office, even if it meant speaking out against some of my predecessors, who committed grave abuses

of their power, and trampled on the rights of a lot of our countrymen. It is also what led me to the Presidency, because the message that the Filipino people delivered in the 2010 elections was clear and unequivocal: the vicious cycle of impunity, inequality, and corruption must end. It must be replaced with a virtuous cycle that replaces secrecy with transparency, and replaces doubt with confidence.

Step by step, we ended the era of backroom deals. We uncovered the misdeeds of all those who abused the public trust, and are working to hold them all accountable. We are making sure that we spend the people's money properly—on projects that will truly benefit the citizenry.

What the people seek, after all, is a government that truly works for their benefit; one that ensures that the vulnerable will not be abandoned, and will always receive the support of the state; one that safeguards their fundamental human rights; and one that sets the conditions so that, if they work hard and follow the rules, they can create comfortable, dignified lives for themselves and their families. Perhaps this kind of government is one that all Jesuit-educated students should be familiar with: It is a government whose goal is service, galvanized and sustained by men and women for others, with others; one that firmly believes that the welfare of our fellow men is our responsibility.

Thus is the moral imperative set upon our shoulders—especially for those among us who have received an excellent education. We must employ our talents to enable others to enjoy the benefits we have enjoyed. It is, in essence,

a mindset borne of an understanding that all of us are equal before the eyes of God, and before the law.

This is why my government has exerted great effort in reestablishing accountability in our institutions, and forwarding the cause of justice in my country. We have, for example, worked hard to reform our courts so that they are more impartial and efficient. This gives us the assurance that all those who need to be held to account cannot use the justice system itself to escape the consequences of their actions. Following the processes of our democracy, we have filed cases against my predecessor in the presidency. Another example: Article XI, Section 17 of our Constitution states: “A public officer or employee shall, upon assumption of office and as often thereafter as may be required by law, submit a declaration of his assets, liabilities, and net worth. In the case of the President, the Vice President, the Members of the Cabinet, the Congress, the Supreme Court, the Constitutional Commissions, other constitutional offices, and officers of the armed forces with general or flag rank, the declaration shall be disclosed to the public in the manner provided by law.” Why did I quote this? We had a sitting Chief Justice whose idea of complying with this law, which required him to publicize his statement of assets, liabilities, and net worth, was to give it to his subordinate, who thereafter kept it locked inside a vault. And, to him, that was bringing it out in public. When, during his impeachment trial, the true extent of his assets came to light, it was found to be grossly disproportionate to his official income. Because of this, he was

impeached by our legislature and consequently removed from office.

When even the powerful are held to account, a newfound sense of equality and predictable outcomes begins to pervade the cultural milieu. Where there was once apathy and hopelessness, there is now a confidence built on measurable improvements. There is a palpable optimism among our people, and among the international community. And this is not merely an atmosphere I feel when I go around the country and interact with my people—there truly is a measurable improvement. We have made a 40-place jump in Transparency International's Corruption Perceptions Index, going from 134th to 94th in a span of three years. In the same time span, we leapfrogged a great number of countries in the World Economic Forum's Competitiveness Rankings, going from 85th to 59th place. These, among other distinctions, show how a commitment to honesty, transparency, efficiency, and accountability can alter a country's destiny.

People always ask: How did you manage to do this? Time and again, I have answered: Definitely, not by myself. I am merely the instrument of our people's will. In fact, the whole reason I am here is the people made a collective commitment—one in which I am playing my role, but will hopefully continue even after I step down from office.

Everything we have achieved, we have achieved by doing what the Filipino have asked of us—by fighting for the rule of law, even if that meant stepping on the toes of influential people with very deep pockets. In fact, many of those

in my Cabinet have borne the brunt of smear campaigns and personal attacks. But they all made the conscious decision to persevere and sacrifice for the greater good of the country, and it has been worth it. My people have shaken themselves out of apathy; they have voted for leaders who had the true spirit of public service; and they fervently supported those leaders as they pursued their reform agenda.

It is this innate sense that I believe our people can contribute to any society. I remember a story I heard during my last visit here. During my visit to Sendai to express our nation's solidarity with that city, a Japanese sociologist told a member of my Cabinet this story. In some communities, there were a number of Filipinos who were married to Japanese. The sociologist said that those Filipinos were living examples of the optimism and resilience inherent in our people. Instead of focusing on their material losses, these Filipinos cheered up and cheered on their fellow residents, and made them thankful for what had survived, which was the community, and the capacity to hope. This became an antidote to apathy and to the sense of defeat in the aftermath of such a calamity. What I saw in Ishinomaki was the unquestionable strength, and the unlimited potential, of solidarity—of people who have made a point to give something of themselves to the rebuilding of a society. It was a powerful reminder of the humanity that ties us all together, even across boundaries of state, or geography, or culture.

This is something that I saw again in a lot of the areas devastated by

supertyphoon Haiyan, in the wake of a disaster whose scale was colossal: From the resilient spirit of Filipinos, to the outpouring of support from the international community. It was a reminder of what we must do to help each other move on to the next chapters of our lives. The unity among nations that I have been witness to always moves me, and is one I look forward to seeing, hopefully not only in times of tragedy, but in times of prosperity as well.

The lessons for all of us here can be gathered from the words that have long been enshrined in this university's seal: Lux Veritatis—the Light of Truth. All of us—men and women, Japanese and Filipino alike—must strive to be bearers of light in the darkest moments of our fellowmen, offering the illumination of comfort and company. By focusing on the other, we enable all to rise out of apathy; we begin to find collective solutions to our problems, instead of being defeated by what a single individual may consider a daunting task. If we are to truly live in the light, it requires of all of us not just courage, but, more importantly, humility—the kind that fosters truth; that allows us to remember that we are all pilgrims—weak, fallible, and vulnerable—who can reach to each other to transform our individual weaknesses into an indomitable, unified strength.

Arigatou Gozaimasu, and congratulations on your centennial anniversary.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGLAGDA NG 2014 GENERAL
APPROPRIATIONS ACT**

*[Inihayag sa Rizal Hall, Palasyo ng Malacañan
noong ika-20 ng Disyembre 2013]*

Maraming salamat po. Maupo ho tayong lahat
Bago po ako mag-umpisa, iniimbita ho namin lalo na ang Minority,
[laughter] pagkatapos po nito, may kaunting salu-salo dahil katulong
namin kayo sa paghubog ng Budget na ito.

Vice President Jejomar Binay; Senate President Franklin Drilon;
Speaker Feliciano Belmonte Jr.; members of the House of Representatives;
Secretary Albert del Rosario; Executive Secretary Paquito Ochoa and
members of the Cabinet present; Secretary Florencio Abad; of course,
Senator Chiz Escudero; Senator Sonny Angara; Senator Cynthia Villar;
Deputy Speaker Tita Dina Abad; Majority Leader Neptali Gonzales
II; Representative Sid Ungab; Governor Boy Umali; Union of Local

Authorities of the Philippines; the Chief of Staff, General Emmanuel Bautista; the service commanders present; Director General Alan Purisima; leaders from the business sector and donor community representatives; civil society partners for the Budget process and relief operations; fellow workers in government; honored guests:

Magandang hapon pong muli.

Sa bansang Tsina daw ho, dalawang simbolo raw po ang bumubuo sa salitang “krisis”—ang kahulugan ng isa ay “panganib,” at ang isa naman ay “pagkakataon.” Sa makasaysayang panahong ito ng ating bansa, tunay na naging bukal ng positibong pagkakataon ang bawat hamon na ating hinaharap. Imbes na magpatalo, imbes na bumigay na lamang at yumuko, bawat pagsubok ay itinuring nating oportunidad upang higit pang magkaisa, magpakitang-gilas, at magmalasakit para sa bansa.

Nito lamang mga nakaraang buwan, patong-patong na trahedyang sumalubong sa sambayanang Pilipino: ang karahasang naganap sa Lungsod ng Zamboanga, ang lindol sa Bohol, at ang pananalanta ng bagyong Yolanda sa Kabisayaan. Sinagad ng mga sakunang ito ang ating limitasyon o hangganan. Sinubok, hindi lamang ang katatagan natin bilang isang bayan, kundi maging ang kakayaan ng inyong gobyernong tumugon sa pangangailangan ng mamamayan: ang pagsasagip ng buhay, ang rehabilitasyon, at ang muling pagbangon ng mga apektadong komunidad.

Maging ang ating ugnayan sa Kongreso ay hinamon dahil sa mga isyu't iskandalong tulad ng Pork Barrel Scam, na nag-ugat lamang sa pang-aabuso ng ilang tiwaling binabaluktot ang batas, at pilit na lumulusot sa mga bitak ng sistema para lang makapanlamang.

Sa mga nag-aakalang basta-basta na lang tayong titiklop sa kaliwa't kanang pagbabato ng putik o paghahasik ng agam-agam: nagkakamali po kayo. Sila mang humahamon sa paninindigan natin upang panatilihin ang kapayapaan at seguridad ng ating mga komunidad; o silang mga desperadong pilit na gumagawa ng paraan upang makapagnakaw sa pambansang kaban; kahit pa silang mga walang-pusong sinasamantala, maging ang mga nagdaang trahedy, para lamang iangat ang pansariling kapakanan o ambisyon sa pulitika—walang ni isa sa kanila ang nagtagumpay. Sa halip, nanatili tayong nakatutok sa pagsisilbi nang tapat at mahusay sa taumbayan—iniaangat natin ang mga kababayang nalugmok sa trahedy'a't pagsubok, habang silang mga nagtataksil sa bayan ay ating pinapanagot.

Sinasalamin nga po ng ating pagtitipon ang pagtibay ng itinindig nating pundasyon para sa tuwid at mabuting pamamahala. Ngayong hapon, matagumpay nating isinabatas ang 2.265 na trilyong pisong Pembansang Gugulin para sa 2014.

Hindi po matatawaran ang sigasig at kahusayang muling ipinamalas ng ating Kongreso dahil Ikaapat na sunod na taon na ito kung saan

on-time na naaprubahan ang Pambansang Budget [applause]. Dahil po dito, hindi lamang natin agarang naipapatupad ang mga prayoridad na proyekto, natatapalan din natin ang maraming butas na maaaring pagmulan ng pang-aabuso sa kapangyarihan at sa kaban ng bayan.

Kaya naman, lubos po tayong nagpapasalamat sa Kongreso—sa pamumuno nina Frank Drilon sa Senado at Sonny Belmonte sa Kamara [applause], katuwang sina Senate Finance Committee Chairman Chiz Escudero at House Appropriations Committee Chairman Sid Ungab [applause]—sa kanilang ipinamalas na huwarang liderato, at sa pagtugon sa panawagan ng sambayanang Pilipino para sa isang tapat at may pananagutang proseso ng pagpopondo.

Hindi na po natin hahayaang maulit pa ang mga kamalian ng nakaraan. Patuloy nating pinapatibay ang estratehiyang sa simula pa lamang ay inilatag na natin sa tuwid na daan: na sa wastong pagpopondo at sa kooperasyon ng bawat katuwang na institusyon, ay may sapat na kakayahan ang pamahalaan upang maagap na tumugon sa anumang sitwasyong kakaharapin ng bansa. Nakasandig pa rin ito sa layunin nating masiguro na bawat pisong mula sa kaban ng bayan ay may kaukulang pakinabang sa ating mga Boss—ang taumbayan.

Layunin po nating makamit ang Inclusive Development, at nakaangkla pa rin ito sa tuwid na pamamahala. Patuloy nating itinataas ang budget para sa serbisyong panlipunan: nasa 841.8 bilyong piso na po

ito—mas mataas ng mahigit 20 porsiyento mula sa kasalukuyang taon, at nasa mahigit 37 percent ng ating kabuohang Budget. Pinalawak natin ang saklaw na serbisyo ng Pantawid Pamilyang Pilipino Program: may nakalaang 62.6 bilyong peso para sa 4.3 milyong mahihirap na pamilya, at 4.3 milyong estudyanteng susuportahan sa pag-aaral sa high school. Nailaan din ang 44.6 bilyong peso para sa pagpapatayo at pagkukumpuni sa mahigit 43,000 silid-aran. Gayundin, aarugain natin ang kalusugan ng 14 na milyong pamilya mula sa 35.3 bilyong pisong pondo para sa National Health Insurance Program. Ilan lamang po ito sa mga programa nating nagbibigay-lakas sa ating mga kababayan na iahon ang kanilang mga sarili mula sa kahirapan.

Nais din nating palaguin pa ang pambansang ekonomiya, at makalikha ng mas maraming oportunidad sa kaunlaran para sa ating mga kababayan. Naglaan tayo ng 593.1 billion pesos para sa Economic Services sector: lumago ito ng 16.5 percent mula sa kasalukuyang taon, at katumbas ng 26.2 percent ng ating kabuohang Budget. Nangunguna po sa listahan ng ating tutustusan ang imprastruktura: katumbas ng tinatayang 3.2 percent ng ating Gross Domestic Product ang suma-total ng ating ilalaan para sa mga kalsada't tulay, mga daungan at paliparan, mga farm-to-market road at irigasyon sa kanayunan, elektripikasyon ng mga komunidad, at iba pang kinakailangang imprastruktura para mas mabilis nating marating ang malawakang kaunlaran. Bukod dito,

sinusuportahan din natin ang pagtaguyod ng ilang industriya. Para sa agrikultura lang: naglaan tayo ng 10.7 billion pesos para mapalago ang ani ng humigit-kumulang 1.3 milyong magsasaka—hindi pa po kasama rito ang suportang pang-imprastuktura. Gayundin, naglaan tayo ng 5.5 billion pesos para sa promosyon ng turismo sa bansa.

Lahat po ng ito ay nagsasabuhay ng ating panata sa mamamayan: kung walang corrupt, walang mahirap. Hindi nagtatapos sa pag-abolish sa PDAF ang ating reforma sa gobyerno. Binuo natin ang Pambansang Budget para sa taong 2014 upang paigtingin ang transpormasyon ng pamamahala sa kaban ng bayan.

Sa unang pagkakataon nga po, ipinatupad natin ang Performance-Informed Budgeting System, kung saan nakatala nang malinaw sa General Appropriations Act ang mga performance target na kailangang tuparin ng mga ahensiya gamit ang kanilang pondo. Pinapatibay nito ang pananagutan ng mga kagawaran sa taumbayan. Kaya naman, oras na mailathala na sa website ng Department of Budget and Management ang aprubadong General Appropriations Act, hinihimok ko ang publiko na silipin ang target ng mga ahensiya, at makiisa sa pagbabantay sa kanilang trabaho.

Inilalatag din natin ang General Appropriations Act-as-Release Document system para pabilisin ang pagpapatupad sa mga programa at proyekto. Sa papasok na bagong taon, mahigit-kumulang 90 porsiyento

ng Budget ang naka-release na sa mga ahensiya; hindi na kailangan ng allotment release documents, o mas kilala natin bilang SARO. Ibig-sabihin, maaasahan natin na agad nang masisimulan ng mga ahensiya ang pagtupad sa kanilang mga inisyatiba sa unang araw pa lang ng darating na taon.

Patuloy din nating binibigyang-lakas ang mamamayan sa proseso ng pagbubuo at pagpapatupad sa Pambansang Budget. Pinalawak natin ang saklaw ng Grassroots Participatory Budgeting, dating “bottom-up budgeting”—mula sa 595 lungsod at munisipalidad noong 2013 Budget, patungong 1,225 sa ilalim ng 2014 Budget. Nagbunga po ito ng 20 bilyong pisong halaga ng mga programa at proyektong binuo kasama ng mga komunidad at civil society organizations—mas mataas din ito sa 8 bilyong piso lamang na naitala noong kasalukuyang taon.

Ilan lamang ang mga ito sa masusing repermang ipinapatupad natin sa sistema ng pagba-budget sa bansa. Muli akong nagpapasalamat sa Kongreso sa pagsuporta sa ating agenda.

Nagpapasalamat din po ako sa bumubuo ng Department of Budget and Management, gayundin sa lahat ng nagtulong-tulong upang maabot natin ang araw na ito—mula sa mga nagbuo, nagtanggol, hanggang sa bawat isang nagsigurong matagumpay nating magagampanan atas na ito. Batid kong marami sa inyo ang nagsakripisyo at magdamag na tinutukan ang prosesong ito. Umaasa akong patuloy kayong makikiambag sa reforma

sa pambansang gugulin, at sa positibong pagbabago sa pamahalaan.

Higit sa lahat, nais kong pasalamatang sambayanan—ang ating mga Boss—na sa kabilang ng mga dambuhalang hamon ay patuloy na nagtitiwala at nakikilahok sa pagtahak sa tuwid na daan. Kayo pa rin ang bukal ng lakas na nagkukumpas sa ating bawat hakbang.

Taon-taon, binubuo natin at isinasabatas ang planong gastusin sa Pembansang Budget. Sa prosesong ito, hindi lamang natin tinatanggal ang mga programang latak o walang saysay— binubuo natin ito para tugunan ang lahat ng pangangailang ng bawat isang Pilipino. Iba’t iba man ang datos na inilalatag natin sa makapal na librong ating pinirmahan, iisa naman ang diwang nakapaloob sa bawat nilalaman nito: Ang pera ng taumbayan ay para lamang sa taumbayan. Bawat kusing sa kaban ng bayan ay dapat dumiretso sa kapakanan at sa ikaunlad ng buhay ng ating mga Boss.

Di po magbabago: Ang tiwalang alay ng taumbayan sa ating panunungkulan ay susuklian lamang natin ng tapat at mahusay na serbisyo. Bawat sandali ng paglilingkod ay patuloy nating igugugol sa mga hakbang na higit pang magpapaunlad sa kinabukasan ng Pilipino. Bilang nagkakaisang bansa, tayo na’t iarangkada ang Pilipinas tungo sa malawakang kaunlarang matagal na nating inaasam.

Magandang hapon pong muli, maraming salamat po.

TOAST OF
HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III
PRESIDENT OF THE PHILIPPINES
DURING THE VIN D'HONNEUR IN CELEBRATION
OF THE NEW YEAR 2014

[Delivered in Malacañan Palace on January 10, 2014]

Since 2010, we have been working to fulfill a mission: To empower every Filipino to become a proactive agent of change in nation-building, no longer plunged into cynicism or apathy as a reaction to an ever-changing world.

In 2013, we witnessed for ourselves how this transformation is becoming permanent. We saw it in the many Filipinos who came to the aid of their countrymen ravaged by Typhoon Pablo and the widespread flooding caused by the Monsoon rains, or what we call Habagat. This transformation is seen in the soldiers and volunteers who ensured the safety of the people of Zamboanga City, as we responded to security challenges; and also in those who provided necessary relief—and encouraged others to provide even more—in the aftermath of the earthquake that hit Bohol. This transformation was manifest in the very attitude of the survivors, our affected brothers and sisters, who actively clamored and worked with us to rebuild their lives, livelihoods, and

communities; and in the Overseas Filipino Workers and Filipino communities abroad who did not think twice about giving what they could for their countrymen in need. Indeed, we also saw this transformation in the many government workers, scientists, social workers, and common Filipinos who worked hand-in-hand, as we faced both natural calamities and man-made challenges.

Just as all these incidents tested our capability to prepare for and respond to the crises that came one after the other, each one also demonstrated our individual and collective abilities to help the many affected Filipinos get back on their feet. But just when we thought we had overcome so much, Yolanda, a tragedy of unprecedented scale, occurred. It tested the determination of our people. Despite the magnitude and devastation of this single event, the Filipino people came through.

Some of you have marveled at the resilience of our nation, a people whose faith, though challenged, remained constant and only deepened. Our unbreakable spirit and ability to recover find root in our firm belief in a benevolent God who has the perfect plan for all of us. These tragedies tell us that, despite all our efforts, we are indeed powerless without God.

In this first gathering of friends and partners for the New Year, it is also just and fitting that your role in our collective achievement be recognized.

Many of the nations you represent have been our partners not just in overcoming one calamity, but in addressing the challenges that arose in the

wake of many others. For some other nations represented here today, you came to our assistance after Yolanda. By doing so, you opened a new chapter in our relations. The generosity you have shown serves as our firm foundation as we work to expand ever-widening horizons of our relationships. To our old allies, your commitment to helping our nation underscores the deep friendship and cooperation built over generations.

To everyone gathered here, it is with a sincere sense of gratitude that I tell you: the Filipino people remember who their friends are. Filipinos never forget an instance of kindness, and will constantly look for ways to repay those who stood by them in the most difficult times. In our language, we call this “utang ng loob.”

As President, I am filled with happiness and hope, knowing full well that the New Year provides many opportunities to deepen our cooperation and strengthen the partnerships we have forged.

And therefore, Excellencies, ladies and gentlemen, I propose this toast:

To all those who have shown the Filipino people a kindness they will always remember, and to every Filipino who has rendered aid to their affected countrymen: May you continue to render compassionate action to all those who are in need, wherever they may be.

To all Filipinos who made our mandate of change possible, and who continue to promote good governance: May we reap even greater successes this year.

To all those who suffered but showed a resilience that inspired all of us, may you continue to serve as beacons of hope and strength for everyone.

And to all our partners and friends from the world over: May we continue to strengthen the bonds that link us as one community, sharing a single world.

And with that, may I propose a toast:

Mabuhay!

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGKAKALOOB NG 66,813 SILID-ARALAN**

[Inihayag sa CNHS Covered Court, Carmona, Cavite

noong ika-3 ng Pebrero 2014]

Magandang araw po sa inyong lahat.

Bagama't hindi pa ho tayo gaanong matanda, noong mas bata tayo, 'pag nagagawi tayo, lalo noong panahon ng Martial Law dito po sa Cavite, bandang Silang raw ho yata, mayroon silang tinatawag na "Kubeta Village." At papunta ho dito ngayon, 'yung aking pong nagmamaneho ng sasakyang, sinabi niya sa Antipolo rin daw ho, o bandang Antipolo, ay mayroon din silang "Kubeta Village." Parang nagtatanong 'yung mga mas bata sa akin, o nagpapanggap na mas bata sa akin, ano ba 'yong "Kubeta Village?"

[Laughter]

Mayroon rin kasing housing na ginagawa noong panahong iyon. At ang pangako ng gobyernong noon panahon ng Martial Law na housing—at ewan kung bakit nauna sa plano eh ang pagtatayo ng mga kubeta, susunod

na lang ho ‘yong bahay. [Laughter] Ang problema ho, naubos ho ang pondo dahil ang natira ho kubeta, wala ho ang bahay. [Laughter] Eventually ho, pati ang kubeta tinanggal na rin at nagkaroon ng ibang—mga factory na ho yata ang nandoon ngayon eh.

Siguro kaya ko lang naibahagi sa inyo ‘yan, dahil noong araw ho, uso ‘yong nangangako na parating napapako. At itong araw pong ito, ikinagagalak ko po na sa pangunguna ng ating butihing Brother Armin Luistro—nakita naman po n’yo nakasaklay pa—‘yung pangako ng administrasyong ito, hindi po napapako, nadadagdagan pa, kaya ilit: Napakagaling trabaho. Maraming salamat Brother Armin. [Applause]

Sa ngayon po, malinaw na sa nakakarami, lalo na sa Gabinete, ang estilo ng ating pamamahala. Ang proseso po natin: Tukuyin ang tunay na problema upang makarating sa tamang solusyon; bumuo ng consensus tungo sa kongkretoong mga hakbang na dapat isagawa; maglatag ng target na pagbubuhusan ng pondo, husay, at pagsisikap upang maabot. Alam po ng ating mga Kalihim iyan: Hindi lista-sa-tubig ang ating mga target; sineseryoso ko ito. Kapag dumating na ang itinakdang panahon, asahan mong hahanapin ko sa iyo ang ipinangako mo. Kailangang mayroon kang maipapakitang resulta sa ating mga Boss. Sabi po ng aking ama, ““Pag nagbitaw ka ng salita, mahirap man o madali, kailangang tuparin.””

Aaminin ko pong minsan ay nagi-guilty rin ako; may mga pagkakataon na kahit holiday o espesyal na okasyon, kailangan kong ipatawag ang ating

mga Kalihim o kausapin sa cellphone. Isa na nga po sa aking mga naging New Year's Resolution: huwag nang masyadong i-pressure ang ating mga kasamahan. Mas maiging bigyan sila ng espasyo upang makahinga naman sila, kahit paano, sa mga bagahe ng trabaho.

Alam n'yo po, kahapon medyo na-violate ko 'yan. Nagkamali pong i-text ako ni Secretary Dinky Soliman. Sinamantala ko na rin po at kinamusta ko ang epekto ni Basyang. Sabi niya, "Sir, babalik po ako sa inyo para maibigay ang datos," at pagbalik po niya, kakaunti lang 'yung evacuation center na bukas pa. Pagkatapos ko pong siyang nakausap, naalala ko, Linggo nga pala. Kaya sabi ko, "Sana makapahinga ka ngayon, Dinky."

Ito nga pong si Kalihim Brother Armin Luistro naman, kilala na rin ang aking pagiging metikuloso sa detalye. Hindi na po ako magugulat kung isa siya sa mga nakukulitan sa akin. [Laughter] Ang masasabi ko po sa kanya, at sa mga kawani ng DepEd: Salamat at maraming salamat sa isang job well done. [Applause] Talaga pong hangang-hanga ako sa inyong pagpapakitang-gilas: Sunud-sunod na binura ng DepEd ang mga backlog na minana ng kanilang sektor. Ngayon nga po, sa wakas, abot-kamay na ang ating pangarap na magkaroon ng pampublikong edukasyon na tunay na manganganak ng pagkakataon para sa ating mga kabataan.

Nang maupo tayo sa puwesto, tumambad sa atin ang nakakalulang kakulangan sa sektor ng edukasyon. Kapos tayo sa libro, silya, at mga guro. Mayroon din tayong—eto na po ang pamosong numero—ng 66,800

na kakulangan sa silid-aranan. Siguro ho dapat tayo magpasalamat sa ating pinalitan, at hindi po nilang ginawang 66,666. [Laughter] Buti nalang ho binuo na. Ang masaklap pa: ang gagastusin para sa isang classroom, tinataya na nasa P800,000. Kayo na po ang mag-compute: 66,800 times 800,000. Baka kulangin po ang espasyo ng calculator sa suma-total nito.

Ang tanong nga po: Saan naman tayo huhugot ng napakalaking halaga para tustusan ang backlog na ito? Sa tantya po namin sa ating budget noon, nasa walong libong classroom lang ang kayang mapondohan kada taon. Samakatwid, sa anim na taon natin sa termino, 48,000 lang ang magagawa, aalis ako malaki pa ang utang; bitin pa rin para tugunan ang 66,800 na kakulangan. Dagdag pa rito, patuloy na lumolobo ang ating populasyon, kaya't tulad po ng aking assistant na si Asec. Delantar, bagong kasal po 'yan, at ang kontribusyon po niya sa ating populasyon kaagad, twins. [Laughter] Kaya dumarami rin kada taon ang mga kabataang pumapasok sa eskuwela. 'Yung sa kanya po, hindi pa pumapasok sa eskuwela.

Pero heto po tayo ngayon, makalipas ang mahigit tatlong taon ng mabuting pamamahala. Ang halos 62 milyong—ulitin ko lang po 'yan ha—62 milyong kakulangan sa libro, burado na, 2012 pa. At nakuha po natin 'yan, mas maganda pa ang presyo kaysa sa dinatnan—mga naitipid natin dito mga 40 porsyento, Brother Armin, kung tama ang tanda ko. Ang dalawa't kalahating milyong backlog sa upuan, nairaos na rin po. Naggamit pa natin ang mga troso na iligal ang pagkukuha para siguradong wala

nang makinabang sa iligal na gawain. Mula 2010 hanggang 2013 naman, nagdagdag tayo ng halos 103 libong posisyon para sa mga guro. Baka pansinin po n’yo, “posisyon.” Sabi ko, “Bakit ‘posisyon?’” May kulang pa raw ho kasi na apat na libong maha-hire. Dati nag-e-export tayo ng teacher, ngayon naghahanap tayo ng teacher—apat na libo, mga specialized po ito, baka may kakilala kayong naghahanap ng trabaho, kulang pa ho tayo ng apat na libo.

Kung isasama pa rito ang 43 libong volunteers sa kinder at ang mga gurong empleyado ng mga LGU, napunuan na rin natin ang humigit-kumulang 146 na libong kakulangan sa guro noong 2010. At ngayong araw nga po, nasaksihan natin ang ceremonial turnover ng 66,813 na bagong classroom, na bumura din sa ipinamanang backlog ng nakaraang administrasyon. Sa totoo lang po, gaya ng ipinangako ni Secretary Armin, natapos itong ipatayo noon pang Disyembre. Ang bonus pa nga: nalampasan pa natin ang ating target. Kaya ultiin ko lang po, sa mga nakikinig na miyembro ng ating gabinete, kapag nangako kayo at dinadagdanan n’yo po ang resulta, hindi po tayo magagalit, ikinatutuwa natin ‘yan.

Ang tagumpay po nating ito ay hindi bunga ng milagro, o ng dinoktor na mga numero. Kongkretong bunga ito ng pagkakaisa, dedikasyon, at propesyunalismo ng DepEd, ng DPWH, ng ating economic team na buong sigasig na pinapalago ang ekonomiya, at ng matuwid nating paggugol ng pondo. Nagpapasalamat din tayo sa pakikipagtulungan ng lokal na

gobyerno, ng mga nagbigay ng donasyon sa loob at labas ng bansa, at sa pribadong sektor, upang makumpleto ang pagpapatayo ng mga silid-aranan. Maraming salamat po sa paglalatag ng magandang kinabukasan para sa ating kabataan.

Marami po sa inyo sigurong batid na ako po'y nag-arat sa Ateneo de Manila, ang butihing kaibigan ng mga taga-De La Salle University. [Laughter] Siyempre, si Brother Armin po, hindi lang produkto, namuno pa ng De La Salle. Si Secretary Singson ng DPWH, galing rin sa La Salle. Si Secretary Purisima, galing rin sa La Salle. Kaya siguro, itong araw po, mapapatawad ng aking kapwa mga Atenista kung sasabihin kong, "Animo La Salle!" [Applause] Malamang hindi na naman tayo maiimbitahang magsalita sa Ateneo. [Laughter] Baka sa La Salle na lang. [Laughter]

Siyempre, top one pa rin po sa mga dapat kong pasalamat, ating butihing kalihim, Armin Luistro. [Applause] Isipin po ninyo: puwede namang tanggihan ni Secretary Armin ang alok nating maglingkod sa gobyerno. Matagumpay at tahimik ang kanyang buhay sa kanyang bokasyon. Sa gobyerno, nag-aabang sa kanya ang sakit ng ulong hatid ng mga problemang ipinamana po sa atin, pati ng mga pambabatikos ng ilan na naging trabaho na ang magkalat ng negatibismo. Hindi po nagpasindak si Brother Armin: Pinili niyang tumaya at higit na makapaglingkod. Hindi siya nagpakahon sa mga limitasyon, at hinigitan pa niya ang husay at pagsisikap na naging kakabit na ng kanyang pangalan. Muli, maraming salamat, Secretary

Armin. [Applause]

Mulat po tayong hindi pa tapos ang ating misyon, at mayroon pa rin tayong mga pagsubok na dapat lampasan. Marami po ang winasak na paaralan ng mga nagdaang kalamidad, at bawat taon ay nadadagdagan ang mga mag-aaral. Sa abot ng ating makakaya, titiyakin nating matutugunan ang batayang pangangailangan sa sektor ng edukasyon; at sisiguruhin nating pati ang magiging pagkukulang sa mga susunod na taon dahil sa K to 12 program ay mapapaghandaan din, matatapos, at hindi napapamana ang pag-solve sa susunod na administrasyon. Ngayong napunuan na ang mga kakulangan ng nakaraan, kompiyansa tayong mas mapapaarangkada pa—hindi lamang ang sektor ng edukasyon—kundi maging ang pag-unlad ng kalakhang lipunan.

Ibang-iba na po talaga ang Pilipinas ngayon. Sa pagtahak sa landas ng katwiran at pananagutan, nagawa nating posible ang dating impossible. Kompiyansa po tayo sa kakayahan ng lahing Pilipino—basta’t nakikiambag ang bawat isa, basta’t sabay-sabay tayong humahakbang pasulong, tunay nating maihahawan ang magandang kinabukasan para sa atin pong bayan.

Siyempre, pasalamat ho natin, hingi po ako ng kaunting palakpak sa inyo, sa mga miyembro ng kongreso na talaga naman nakiisa sa atin para matagumpay para makamtan ang tagumpay na iyon. [Applause] Sa mga local government units rin po, na nakakarami po sa ating bansa, ang nakiambag rin tungo sa solusyon at hindi sa problema. [Applause]

Siguro sa pagtatapos: Noong nag-uumpisa po kami, lalo na ‘yong unang apat po na buwan, isipin ho n’yo, tulad nitong problemang ating sino-solve ngayong araw na ito, 66,800 ang kulang. Tinanong ko si Secretary Abad, “Ano ba ang kaya nating suportahan malamang?” Sabi niya, “Walang libo.” Paano gagawin natin ito, 66,000, eh hindi equivalent to 48,000, at gumawa nga ho ng iba’t ibang paraan, nag-enganyo ng mga nag-donate, hinanap lahat ng puwedeng donors, may PPP pa tayo dito, dulo po nito, hindi solusyon sa edukasyon ang dahilan; ang solusyon dapat, tunay na maipakita sa mga kabataang may utang tayong magandang kinabukasan.

Magandang araw sa inyong. Maraming salamat po.

**TALUMPATI NG
KAGALANG-GALANG BENIGNO S. AQUINO III
PANGULO NG PILIPINAS
SA PAGTATAPOS NG PHILIPPINE MILITARY
ACADEMY “SIKLAB DIWA” 2014**

[Inihayag sa Fort del Pilar, Lungsod Baguio noong ika-16 ng Marso 2014]

Ngayong araw po, tumatawid ang ating mga kadete patungo sa pagiging opisyal ng ating unipormadong hanay. At bilang mga pinuno, mabigat ang tungkuling nakaatang sa kanilang mga balikat. Ayon nga sa ating Saligang Batas: “Ang Sandatahang Lakas ng Pilipinas ay tagapangalaga ng Sambayanan at ng Estado. Ang layunin po nito ay siguruhin ang ganap na kapangyarihan ng Estado at ang integridad ng pambansang territoryo.” Tanging sa mga unipormadong hanay ngang tulad ninyo ipinagkatiwala ng estado ang pagtaglay ng mga armas. Kaya naman inaasahan sa inyo na gamitin ito hindi para abusuhin at maging kasangkapan ng karahasan, kundi upang pangalagaan at proteksyunan ang ating kapwa at bandila sa lahat ng pagkakataon.

Buo ang kompiyansa kong isasabuhay ng lahat ng kasapi ng Class Siklab

Diwa ang prinsipyong ito, at mananatili kayong tapat sa inyong sinumpaang tungkulin. Batid ko nga po: Dangal ang isa sa mga haligi ng institusyong ito—ang dangal ng pagiging kawal, ng pagsusuot ng inyong mga uniforme, at ng pagsaludo sa ating bandila; ang dangal ng pagkakaroon ng isang Sandatahang Lakas, na talaga pong nabawi na ang paghanga at tiwala ng ating mga mamamayan.

Kaya naman ang hamon sa ating lahat: Kung tungkulin nating pairalin ang Honor Code sa loob ng institusyong ito, panindigan din sana natin sa labas ng PMA. Kung bawal magsinungaling sa klase at sa kapwa kadete, ‘di ba’t hindi rin dapat hayaan ang sinuman, kapwa man sundalo o karaniwang mamamayan, na linlangin at paikut-ikutin ang kapwa at ang Saligang Batas? [Applause] Kung mahigpit na itinatakwil ang pandaraya sa mga pagsusulit, iwasan din sana ang panlalamang sa procurement ng mga armas at kagamitan. [Applause] Kung may parusa ang pangungupit ng gamit sa kaeskuwela, tumulong din kayong panagutin ang nagnanakaw sa pondong pinagpawisan ng taumbayan. [Applause]

Apat na taon kayong hinubog ng institusyong ito upang isabuhay ang kagitingan, integridad, at katapatan. Subalit saka pa lamang magsisimula ang tunay na mga pagsubok sa pagiging kawal paglabas ninyo rito sa Fort del Pilar. Gaya ng mga nauna sa inyo, haharap kayo sa sangandaan; susubukin ang inyong prinsipyong ilang mapanlamang, sisilawin nila kayo ng yaman at kapangyarihan. Bilang Commander-in-Chief, umaasa akong kung gaano

ka-automatic sa inyo na ilapat ang teorya at taktikang inyong natutuhan sa tunay na bakbakan, ay siya rin sanang tatag ng inyong prinsipyong itakwil ang mali, at pumanig sa katwiran. Dahil higit sa anumang yaman at kapangyarihan, ang pananagutan at integridad ang dinadakila ng ating mga Boss. ‘Di ba’t kapag hinayaan ninyong apihin ang karapatan ng taumbayang sinumpaan ninyong protektahan at paglingkuran, hinayaan ninyo na ring apihin at yurakan ang inyo mismong karapatan?

Batid ng inyong gobyerno na kabahagi kayo ng lipunang inyong pinoprotektahan. Ang pangangailangan ng karaniwang mamamayan, ay siya ring pangangailangan ng ating mga kawal ng bayan. Bukod pa ito sa inaasahang mga kagamitan na dapat pong hawak ninyo sa pagtupad ng inyong tungkulin. At sa pagtugon nga po sa mga pangangailangang ito, ang masasabi ko: Malayo na tayo sa nagisnang sistema kung saan ang mismong nasa front line ng pagtatanggol sa bayan, ay sila pang huling natututukan ng pamahalaan. Ang hangad po natin: Bigyang lakas din kayo na paunlarin ang inyong sarili at inyong pamilya. Patuloy tayong naglalatag ng mga hakbang upang hindi kayo mapag-iwanan ng panahon sa kasanayan bilang sundalo at sa kakayahang itaguyod ang magandang kinabukasan.

Tingnan na lang po natin ang mga ripleng ginagamit ng ating kasundaluhan; panahon pa raw ng Vietnam War ang marami sa mga ito. Ang good news: 63,000 na riple para sa Sandatahang Lakas ang inaasahan nating mapasakamay na ninyo sa mga susunod na buwan. [Applause] Sa

pamamagitan nito, mapapagretiro na natin, sa wakas, ang mga ripleng ginagamit na ng ating mga kawal bago pa naipanganak ang Siklab Diwa.

Napapakinabangan na rin natin at ng ating mga kawal ang mga modernong barko, walang SoKol combat utility helicopters, tatlong Navy helicopters, at iba pang makabagong sasakyan. Bukod rito, kasado na rin ang pagbili natin ng 12 lead-in fighter trainer aircraft para sa ating territorial defense operation. [Applause] Target din nating makaronda na sa ating papawirin ang dagdag pang walang combat utility helicopters na gagamitin din para sa search and rescue and disaster-relief missions pagdating po ng 2016. Magsisimula na rin ang bidding para sa pagbili ng dalawang twin-engine naval anti-submarine helicopter. [Applause]

Bukod sa modernisasyon ng ating kasundaluhan, nariyan din po ang isinusulong nating programang pabahay. Sa ngayon po, nasa 54,449 na abot-kayang tahanan na ang ating naipagawa para sa mga miyembro ng ating unipormadong hanay. [Applause] Naghahanap po yata si Governor Salceda ng parte ng Albay doon. Darating tayo diyan. Sa pagsasanib-puwersa naman ng Department of Agriculture, Department of Agrarian Reform, Department of the Environment and Natural Resources, Department of the Interior and Local Government, the Department of National Defense, umuusad na rin ang ating programang pangkabuhayan para sa ating mga aktibo at retiradong kawal. Sa proyektong ito, ang mga lupain sa tatlong kampo-militar—sa Fort Magsaysay sa Nueva Ecija, sa Camp Kibaritan sa Bukidnon, at sa Camp

Peralta sa Capiz—ay magsisilbing bukal ng kabuhayan ng mga sundalo, gaya ng plantasyon ng kawayan, kape, cacao, at palm oil. Tunay pong sa pag-angat ng ekonomiya ng bansa, mas nabibigyan tayo ng pagkakataong suklian ang serbisyo ng ating mga kawal ng bayan.

Sa huli, malinaw po ang nagholid sa atin sa puntong ito: ang kahandaang ialay ang ating sarili para sa kapakanan ng mas nakakarami. Sa bawat transaksyon papasukin ninyo bilang mga pinuno, nananalig akong hindi matitinag ng tukso ang inyong prinsipyos. Sa panahon ng kaguluhan o matinding delubyo, alam kong magsisilbi kayong sandigan ng lakas at katatagan ng sambayanang Pilipino. Sa panahong malapit kayo sa peligro, at malayo sa inyong pamilya, umaasa akong mangingibabaw ang inyong tibay at propesyunalismo at tiwala sa Poong Maykapal.

Ito po ang panawagan ko sa bawat kasapi ng Class Siklab Diwa: itaas pa ninyo ang antas ng paglilingkod at integridad ng ating Sandatahang Lakas. Tiwala akong sa mga susunod na pagsubok na haharapin ng ating bansa, nariyan ang mga Sundalang Ikararangal ng Lahing Bayani sa Diwang Wagas—nagmamalasakit, nagsisilbi, at kasama nating humahakbang tungo po sa pangmatagalang kapayapaan at kaunlaran para sa lahat.

Maraming salamat, at maligayang pagtatapos sa inyong lahat.

SPEECH OF
HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III
PRESIDENT OF THE PHILIPPINES
AT THE SIGNING OF THE COMPREHENSIVE
AGREEMENT ON THE BANGSAMORO

[Delivered at Malacañan Palace on March 27, 2014]

Magandang hapon po sa inyong lahat.

In August of 2011, I flew to Japan along with six members of my Cabinet and Marvic Leonen, who was then chair of the government peace panel, to meet with our brothers Al Haj Murad Ebrahim and Mohagher Iqbal, and their companions from the Moro Islamic Liberation Front. This move took many by surprise. There were those who reacted with intense skepticism followed by criticism: The MILF, after all, was a group that had long been locked in combat with our troops. The most vocal of these naysayers expressed tremendous criticism, assailing my integrity, alleging that I had ulterior motives, and casting doubt on my administration's commitment to transparency. Some asked: Were we not granting the MILF undue leverage in the negotiations? Of what significance was a face-to-face meeting in ending

an insurgency that had raged and festered for two generations?

Even as a congressman, I had often wondered how two panels, representing intense antagonists in a decades-long conflict, could be expected to possess the modicum of trust needed to advance the peace process. As a member of the opposition, little did I know that only a few years later, upon taking office as President, I would be the one tasked to solve this dilemma. When the negotiations with the MILF had reached a very serious deadlock, I decided that the time had come to personally reach out and try to achieve that modicum of trust that could advance the peace process. I asked to meet Chairman Murad so that we could talk in an earnest manner, and our long-time ally Japan graciously and instantly agreed to host our meeting.

Talking personally with Chairman Murad, I felt that he, like me, was prepared to come to the table not as an adversary, but as a friend who shared a singular aspiration for peace. After all, if both parties approached the table asking only how to win, or how to give up the least, then there could never be a meeting of the minds. His points made it apparent that neither he nor any of his companions were out to consolidate power or to perpetuate a feudal and oppressive system. They were seeking fair and equal representation in institutions—and most of all, they wanted peace. Their proposals marked a real difference from the failed experiment that was ARMM, and gave one reason to hope that the talks will progress, and that lasting peace will finally be attained.

And so the seeds of trust were planted, and consequently nourished by the hard work of all stakeholders. In October of 2012, a Framework Agreement on the Bangsamoro was signed, providing a roadmap and solidifying the trust that the panels had for each other. Communities on the ground—whether Muslim, Christian, or Lumad—likewise bought into the dream of consequent development for the region. At the forefront were the panels and their mediator, who hammered out annex after annex, aware that transforming our ideals into tangible realities required consummate attention to the details.

And just as this chapter of positive engagement with the MILF began in a foreign land, in a country that shares with the Filipino people the aspiration of regional peace, stability, and harmony, so too did this current chapter in our saga unfold. On the 25th of January, in Kuala Lumpur, Malaysia, the final Annex on Normalization was jointly signed by the Government of the Philippines and the Moro Islamic Liberation Front. Today, we will witness the signing of the Comprehensive Agreement on the Bangsamoro.

We thank the members of both panels: The sincerity of Professor Miriam Coronel-Ferrer, and her predecessor Supreme Court Associate Justice Marvic Leonen, permeated throughout the peace process. [Applause] MILF Chief Negotiator Mohagher Iqbal likewise set the stage for fair and sincere negotiations. [Applause] The new facilitator in the person of the Honorable Tengku Ghafar: Your fair and steady hand was a key factor in the success of

this process; our country thanks you. I also reiterate my thanks to Chairman Al Haj Murad Ebrahim, who exhibited genuine leadership for his people, and Secretary Ging Deles, who I presume will allow herself some well-deserved rest before she braces herself for the next challenge. [Applause] You can have tomorrow off. [Laughter] Ging, in all seriousness, your decades of work as a peace advocate have now borne their sweetest fruit. I assure you, now that this Comprehensive Agreement will be signed, there will be less stress between us. [Laughter] Let me also thank Governor Mujiv Hataman of the ARMM, [applause] who has demonstrated what can be done through good leadership. From the outset, we shared the view that the system as presently crafted is susceptible to abuse by the wrong leaders. He has worked for true transformation that lends itself to permanence. And now, after all his achievements, he willingly steps aside. That is the sort of leader we need: Focused on the other, and not on himself. [Applause]

We thank everyone whose faith never faltered in this journey. To the people of Indonesia and President Susilo Bambang Yudhoyono: We truly appreciate your solidarity. As a member of the International Monitoring Team, Indonesia, along with Brunei, Japan, Malaysia, Norway, and previously the European Union and Libya, were integral in creating the peaceful environment that proved conducive to the negotiations. [Applause] Our people extend their gratitude to the members of the IMT. We also thank the International Contact Group: We reiterate our gratitude to Japan, whose

graciousness proved crucial in winning a once-elusive trust between the Philippine government and the MILF; the United Kingdom, whose experience in resolving conflict provided a shining example as we embarked on our own journey; other member-countries such as Saudi Arabia and Turkey; and the NGO-members of the ICG—thank you for supporting peace in the Philippines. [Applause] To the members of the Independent Commission on Policing: Canada, Australia, and again, Japan—thank you for your help. [Applause] We thank the Organization of Islamic Cooperation, which served as an observer to these talks. We likewise thank all our partners who have aided us throughout this process: The United States through USAID; Japan through the Japan-Bangsamoro Initiatives for Reconstruction and Development (J-BIRD); Canada, Australia, New Zealand, Sweden, the United States once more, and the European Union through their contributions to the Mindanao Trust Fund; Australia and New Zealand for the Facility for Advisory Support for Transition Capacities (FASTRAC); and Australia once more for the OPAPP-DFAT Technical Assistance Facility and the Basic Education Assistance for Mindanao. We also thank the World Bank, the United Nations Development Programme, the Japan International Cooperation Agency, and again the European Union for the assistance that you have extended to us. You all have the enduring gratitude of the Filipino people. We will never forget the support you have given, and continue to give us.

And of course, the Filipino people will forever be indebted to Malaysia, [applause] whose presence illuminated every step of the peace process. We have the leadership of His Excellency, Prime Minister Najib Razak to thank for this. The role that Malaysia played in forging this agreement is especially significant, given that the Bangsamoro forms the nexus of bloodlines that links Malaysia and the Philippines. And as we looked to the shared history of the Malay people for kinship and inspiration, so too will we forge a future of shared stability, prosperity, and inclusiveness through our bonds of shared success. Together, we have set an example for the entire world: This Agreement stands as a testament to how far trust and earnestness can move humanity forward; it shows how righteousness, reason, and good will are the mightiest of instruments in ending conflict; it proves that the search for common ground is infinitely more productive than hegemonic ambition.

If we sustain the momentum for peace, by 2016, the MILF will have shed its identity as a military force, and transformed itself into a political entity, casting its stake in democracy by vying for seats in the Bangsamoro elections. The Bangsamoro shall form a perimeter of vigilance against the spread of extremism; it shall act as a bridge of moderation among the great faiths of the various constituencies in ASEAN. From this shared security, we shall enhance the era of prosperity that is dawning upon our region, and harness its energies towards creating a regime of opportunity and inclusivity where no one is left behind. As the Bangsamoro matures, it shall serve as

the gateway to trade, investment, and cultural exchanges within the Brunei Darussalam-Indonesia-Malaysia-Philippines East ASEAN Growth Area and its environs—igniting a virtuous cycle of security, development, and equitable progress for the peoples of the entire region.

This is our vision for the Bangsamoro—and just as the Agreement we are signing today did not appear magically out of thin air, so too will our next steps have to involve the same trust and long-term thinking that brought us to this shared triumph. At this point, the Bangsamoro Transition Commission is hard at work in drafting a Bangsamoro Basic Law that is equitable, practical, and empowering, and which serves the interests of the entire nation. It is a law that will have to pass my personal muster as a President pledged to do justice to all, before it is submitted to Congress. My administration will go all out to forge a principled consensus for enduring security and prosperity; I expect the deliberations in Congress to be characterized by a sincere desire to improve on the Bangsamoro Basic Law—and not by self-interest that only aims to perpetuate an untenable status quo. [Applause]

Our mission now is to draft and pass this law so that it will be presented to the people for ratification in a plebiscite. Our goal: to have the Bangsamoro Transition Authority in place by 2015, when it will serve as the interim Bangsamoro government until the elections in 2016. In this manner, the people themselves will turn the tide of strife into an era of peace and equitable progress; they themselves will prove that the democratic space is

vast enough to address every Filipino's grievances and concerns.

We thus call on everyone to widen the avenues for trust and positive engagement; let us cast aside past prejudices, and contribute to the atmosphere of optimism that has, for the first time in a long while, become prevalent in Muslim Mindanao. It should be the paramount concern of all people of goodwill to do their part: Let us exchange our bullets for ripening fruit, our cynicism for hope, our histories of sorrow for a future of harmony, peace, and prosperity.

We must remember that, for so long, Muslim Mindanao has been left in the margins. The amount of attention that the national government granted it ebbed with the electoral cycle, and this broken system was exploited by the powerful few who lorded it over everyone else. For generations, fellow Filipinos in the region were embroiled in a cycle of poverty, injustice, and violence. The huge imbalance between Muslim Mindanao and the rest of the country served to breed resentment, and consequently insurgency. When the Bangsamoro people felt that they had no redress within the system, they then tried to address their grievances from outside of the system. We must therefore give them a significant boost up, so that they can catch up: [Applause] If we are to truly address the root causes of conflict, we must close the gap between the region and the rest of Filipino society.

I have to state that I fully empathize with our Muslim countrymen. Like them, my family experienced how impossible it was to achieve redress of

legitimate grievances, as we were oppressed by a dictatorial government.

What is being presented before us now is a path that can lead to a permanent change in the status quo in Muslim Mindanao. But as with all change, its success depends on our continuous vigilance. We must admit that there are those who will champion the status quo to preserve themselves in positions of power and wealth. Maintaining this requires holding back the majority, for any sign of individual or collective advancement is a threat. Maintaining fear and insecurity allows them to prey on the entrepreneur whose success is rewarded by kidnapping; the farmer who improved the rough land only to have it grabbed; the student whose very promising future is cut short by a bomb; the pensioner who, seeking security, falls prey to the unscrupulous pyramid scammer; or those mired in desperate times and desperate situations who fall victim to false prophets from either side. These people ask, and have been asking, the legitimate question: What did we do to deserve this? The simple answer is: You don't; no one does. My father taught me: If you tolerate the abuse of the rights of one, it sets the stage for the abuse of your own rights. The only correct action then is to stand up for your brother whose rights have been abused; otherwise, we will only be condemning ourselves to suffer the same fate. [Applause]

The majority who deserve an opportunity to improve their lot in life, who stand to benefit from the onset of peace, stand at the crossroads with us: On one hand, will we be held back by an untenable status quo? Or,

together, will we as an entire nation rise and prosper? To those who will not join us, I ask: Are you really that confident that we will have another singular opportunity like the one we have today? Do you really think that the confluence of factors such that exists today will happen again—when the Filipino people and their government are committed to redressing a historic injustice; where the international community has thrown its full support behind the achievement of peace; and when we have already fixed an electoral system that was designed to subvert the sovereign will of the people?

May this also stand as a warning to those who wish to derail our path to a final, lasting peace—those who wish to sow divisiveness for self-interest, and those who continue to wield arms to pursue their own agendas: So many people have suffered for so long; so many of our stakeholders have worked so hard to arrive at this point. I will not let peace be snatched from my people again. [Applause] Not now, when we have already undertaken the most difficult and most significant steps to achieve it. Those who want to test the resolve of the state will be met with a firm response based on righteousness and justice—as we demonstrated in Zamboanga City. [Applause]

I have always said that being President is not the easiest of jobs; the fight to change the status quo is even more daunting. I do not want to just take my turn on a merry-go-round that goes nowhere but round and round—to perpetuate or even exacerbate existing problems. I would rather ride the horse that actually leads to a definite destination. And in this journey, there

will always be obstacles to national transformation, just as there will always be those who seek to disrupt any sort of momentum that we have gained. At times it seems as if the selfish few can fatally hamper the future of so many. There are, however, days like this: Days when our collective philosophy of sincere consensus-building yields the most enduring of results; days when we can stand witness to the hard work of our people; days when we can be filled with hope despite all the challenges that remain. There are days when we can find time to reflect on what we have achieved in less than four years: In this case, the end to decades of conflict, and the beginning of development and prosperity for the Bangsamoro. Today, we have proven that not only can our people dream again; but in fact, we are now beginning to achieve our dreams.

We have exhibited tremendous trust and commitment, which has gotten us this far. Today, let us commit to being more energetic advocates of this rightful path.

In the coming months and years, let us exert even greater effort into making the path of peace—more inclusive, inviting more to join this advocacy and to contribute to the peaceful and progressive future that we are envisioning.

If our goals as a nation are fulfilled, my brothers, Al Haj Murad, Mohagher Iqbal, and myself can all look forward to that one day in the not-so-distant future, when we will all sit back and enjoy a quiet sunset in

Mindanao [applause]—perhaps with the company of friends such as Prime Minister Najib Razak. [Laughter and applause] That day, we will look back to the 27th of March 2014, and allow ourselves a little pride. For now, more work needs to be done, and I look forward to building a peaceful, prosperous, and inclusive Bangsamoro with all of you.

Thank you. Good afternoon.

**TOAST OF
HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III
PRESIDENT OF THE PHILIPPINES
DURING THE STATE DINNER IN HONOR OF
HONORABLE BARACK OBAMA, PRESIDENT OF
THE UNITED STATES OF AMERICA**

[Delivered at Malacañan Palace, Manila on April 28, 2014]

Mr. President, on behalf of the Filipino people, I welcome you and your delegation to the Philippines. Though your stay here in our country may be short, I hope that it will allow you to see and experience for yourself how, indeed, it is more fun in the Philippines—and that, undoubtedly, the Philippines works.

Mr. President, the historic friendship between our peoples has been punctuated by visits from your predecessors. Your visit, the eighth by a U.S. president, has been a long time coming, and it marks yet another important chapter in our relations.

Your presence here today reaffirms the strong bond between our nations. As a friend and partner of the Filipino people, Mr. President, you have

demonstrated an unwavering commitment to the growth and development of our nation. It is only fitting, therefore, that your efforts be recognized with the conferment of the Order of Sikatuna.

Since 1953, the highest recognition of diplomatic merit of the Republic of the Philippines has been the Order of Sikatuna. It is conferred on those who have fostered, and elevated, the bilateral partnership of our country with other nations. Tonight, I have the distinct pleasure to confer the highest rank, that of Raja or Grand Collar, on you, Mr. President, for your leadership and policies that assisted the Philippines in times of natural disaster, for helping uphold stability and peace by means of the rule of law in Southeast Asia, and for working with us to fundamentally raise the defense capacity of our country. [Applause]

The first of your predecessors to receive this distinction was the honorable Dwight D. Eisenhower in 1960. Then, as now, may this conferment symbolize our nation's esteem to the American people; and may it serve as a reminder of the mutual desire to always be partners based on the highest principles of liberty, democracy, and progress.

Mr. President, our discussions today highlighted the ongoing dialogue and cooperation between our two countries, as we adapt and respond to the changing circumstances and the paramount challenges of the 21st century. The world has come to realize that stability is a necessary foundation of progress and prosperity for all our peoples; alliances are deepened not only

through a shared history, but also through mutual confidence and respect, which is constantly refreshed to give new relevance and purpose to our positive, longstanding relations. We are bound by the quest to turn our shared principles of democracy, human rights, and freedom into an inclusive reality, not just for our respective peoples, but for all nations.

Mr. President, I have always taken to heart that, in an increasingly complex world, it is incumbent upon all of us to be part of the solution and not of the problem. From the very first meeting we had in New York in 2010 to this night, you and I, and the members of our respective administrations, have worked together as partners and friends, finding ways to promote common understanding and to develop meaningful solutions to a great number of our era's dilemmas. Whether in strengthening our trade relations, security alliances, and people-to-people engagements, or in encouraging more nations to commit to the Open Government Partnership, an area where the Philippines continues to innovate—we continue to challenge ourselves to answer the pressing questions of these times: By what means can peace be sustained; through what instruments can poverty and the effects of climate change and calamity be addressed; and to whose benefit will our mutual and collective undertakings redound?

The answer, of course, lies in the maintenance and deepening of the alliance we share—whether in building a Southeast Asia that champions the rule of law or in advancing the belief that the most certain way to prosperity

is to actively seek a harmonious relationship with all nations. Mr. President, through this brief visit of yours, I am confident that you have witnessed firsthand how such values, our shared beliefs, and principles, can transform a society—as it has ours.

On this note, Mr. President, ladies and gentlemen, please rise as I propose a toast:

To the good health, happiness, and success of my friend President Obama and his Family;

To the continuing closeness and affection between Filipinos and Americans;

And to the realization of our common vision of a more stable, more prosperous, and more inclusive international community.

SPEECH OF
HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III
PRESIDENT OF THE PHILIPPINES
AT THE OPENING PLENARY OF THE 23RD
WORLD ECONOMIC FORUM ON EAST ASIA

[Delivered at the Makati Shangrila on May 22, 2014]

Ladies and gentlemen, good afternoon.

Several times a year, the World Economic Forum gathers leaders and specialists from all around the world—heads of state, academics, and entrepreneurs alike—in pursuit of a single, broad-based vision: “to improve the state of the world.” I cannot overstate our country’s gratitude for the opportunity to host all of you here, and it gives me great pride to say, on behalf of my countrymen, indeed: Welcome to the Philippines. Over the course of your visit, I am hopeful that you can make time in your busy schedules to visit our tourist attractions and historical landmarks, which make us one of the most fun countries on Earth. Above that, however, I am also very eager for you to experience firsthand the passion, the patriotism, and the kindness of our country’s greatest resource: the Filipino people.

Throughout our history, the great turning points that have allowed us to achieve national redemption and progress have been made possible by the collective efforts of the Filipino people—at times, despite the worst efforts of our leaders. Some of you may remember: Decades ago, our country was suffering from the cancer of tyranny and oppression that characterized martial rule. Before that period, the Philippines was always being compared to Japan—whether in terms of our economy, or even in sports. However, during the martial law years, our fate became dependent on the will and the whims of a dictator who put himself ahead of all other considerations. Ultimately, it was the Filipino people who came together to unshackle our country from the chains of totalitarianism. We came together in a peaceful revolt, in what would be known by history as the People Power Revolution, and eventually, we overthrew the dictator. It was the Filipino people who then raised my mother to the seat of power, and gave her the confidence and the political capital to finally plant the seeds of recovery and return of democracy to the Philippines after decades of corruption and neglect.

In 2010, it was once again the collective efforts of our people that helped me get elected me into office, after they took a stand, and firmly decided to turn their back on almost a decade of corruption and impunity—a decade of lost opportunities. My countrymen flocked to the voting stations to vote for the simple but profound idea that was the backbone of our campaign, and that is where there is no corruption, there will be no poverty. To this

day, the Filipino people provide the strength to sustain this effort. That is why when many of you have praised the achievements of the Philippines, we always point out that the pursuit of large-scale reforms in every aspect of governance is the achievement of the Filipino people. They made the goal of achieving inclusive growth doable, and it is also they who will make it irreversible.

For the past four years, through the unwavering support of our people, we have enacted reform after reform. We overhauled systems that were prone to abuse. We reformed the way we do our budget—consulting as many stakeholders as possible, crafting the budget from the grassroots up, and implementing what we call the zero-based budgeting, which makes sure that all government spending will have corresponding and tangible benefits for our people. We have also empowered our people to take a more active role in governance by, for instance, putting up websites like Pera ng Bayan and Budget ng Bayan, which translate to “the People’s Money” and “the People’s Budget,” respectively. Through these sites, our people can report erring officials to the Department of Finance and its attached agencies, and they can also directly see how the government is spending taxpayer money. We likewise reworked the formula for success in business—from one that required connections to influential people, to one that gives value to hard work and innovation above all else.

We pursued all those who committed wrongdoing—regardless of their

power, wealth, or influence. As you may have guessed, tangling with these very wealthy individuals and sectors with vested interests was not an easy task. But those in our administration were not shaken: Dismantling the culture of corruption was a promise we made to the people. If we truly wanted to improve the lives of our people, we could not possibly shirk away from this challenge. We had to take on all those who had a misplaced sense of entitlement—who believed that they had more rights than their fellow Filipinos. So, we went after every individual who committed wrongdoing, and look at the results: My predecessor is now undergoing hospital arrest as she undergoes two serious charges, with another being evaluated by the Ombudsman. The Congress and the Senate removed a Chief Justice from office for failing to declare over 98 percent of his assets in his Statement of Assets and Liabilities and Net Worth contrary to our constitution and our laws. Our efforts were not limited to those in the highest positions; we want to institute integrity throughout the bureaucracy. This is why, through programs called Revenue Integrity Protection Services (RIPS), Run After The Smugglers (RATS), and Run After Tax Evaders (RATE), we have filed a total of 487 cases against those who allegedly committed offenses as of April 15, 2014.

These reforms, along with countless others, naturally expanded the resources available to government. The question was: What do we do with these resources we have freed up? To everyone in our administration, the

answer was very obvious: We had to invest in our greatest assets—and that, once again, was the Filipino people.

This is why we undertook the large-scale expansion of our conditional cash transfer program. In the span of four years, we have more than quadrupled its budget. The program that we inherited covered just 800,000 families, or roughly around four percent of the population; now, we are assisting around 4.3 million families, or about 22 percent of the population and this constitutes the poorest of the poor. Through this initiative, we are incentivizing keeping children in school, because that is the primary condition of the conditional cash transfer.

Furthermore, just recently, we expanded the program in yet another aspect: Now, it covers families with children up to 18 years of age. We believe this will magnify the impact of this program: Based on studies conducted by the Philippine Institute of Development Studies, the income of high school graduates is around 40 percent higher than those who only finish elementary school. The Conditional Cash Transfer Program ticks all the boxes: we give those in the margins the resources to meet their needs in the short-term, while making sure that they remain healthy, and that their children acquire the skills to become a productive part of the workforce.

Of course, the principle behind the CCT dovetails with the strategic investments we have made in education to enhance the skillsets of the next generation. Since taking office, our administration has cleared the

accumulated backlog in classrooms, books, and chairs, which means that our students can go to school with the minimum expectation that they will have everything they need to succeed. Just to give you an idea of the magnitude of this achievement: In July of 2010, when we took office, we found that in order to accommodate all our students in our public schools, we needed to build 66,800 classrooms. The national budget, conceivably, could only afford to build around 8,000 classrooms per year. This meant that, if we continued business as usual, we would be leaving my successor with a backlog of almost 20,000 classrooms. Clearly, this was unacceptable. And yet, despite these unfavorable conditions, our Education Secretary, my honorable brother, Armin Luistro stepped up to the challenge. By the end of 2013, he delivered not just 66,800 classrooms, but 66,813. He likewise erased the 2.5 million backlog in chairs and tables and the 61.7 million backlog in textbooks. Through a convergence of efforts, we have also replaced the ten year basic education program with what we call the K to 12 program, which will give our students more time to learn and understand lessons that will better prepare them to enter the workforce. This program also aligns our education system with international standards, which is necessary for us to seize the opportunities that will arise from regional and global economic integration.

Our efforts in the field of health have also been massive. During our time in office, we have nearly tripled the budget of our Department of Health; this has allowed us to significantly increase the percentage of our population

enrolled in PhilHealth, our national health insurance system, while also expanding the available services, as well as the list of diseases that can be treated for free especially for the bottom quintile. Nowadays, the poorest among our countrymen can simply walk inside any government hospital, show their PhilHealth card, and receive the treatment they need free of charge.

We are aware, however, that inclusive growth cannot be achieved simply by delivering to our people the services they rightfully deserve. Government must also actively find ways to create opportunities for the people. With this in mind, we have been hard at work to promote the Philippines as the most fun destination in the world, knowing full well that tourism is a sector that achieves inclusivity almost instantly—because even those without extensive training or education can take the jobs it generates. The results are clear: From 2001 to 2009, the term of my predecessor, the average annual growth of international tourists arrivals was at 5.1 percent; under our watch, from 2010 to 2013, this number grew to 11.6 percent. Considering that, on average, every international tourist spends almost a thousand dollars in the Philippines, the impact of our tourism efforts on our local economies has been nothing less than profound.

Another specific example: Armed forces are not usually seen as productive factors in any economy, but in our case, we want inclusive growth to reach every sector of society, including even our personnel in the security sector.

To this end, we have been transforming idle land in certain military camps into plantations of bamboo, cacao, and palm oil, among others, to create more livelihood opportunities for our soldiers and retirees.

There is a simple idea behind all these initiatives: Our people are the be all and end all of this government, and we are not content with waiting for the benefits of growth to just trickle down the social pyramid. This is why, from the beginning of our term, most of our efforts have been targeting the poorest of the poor. This year, however, we have expanded the scope of our efforts and are now likewise targeting those who are deemed “near poor,” or those who are one catastrophic illness or one natural disaster away from going below the poverty threshold. Our goal: To push them further and further away from the poverty line, and to empower them to improve their own lots in life.

All these results were made possible not simply by a committed government, but also, and more importantly, by the Filipino people. It has been their participation, their trust, and their confidence that has redounded to a government—and a country—that once again works for the people. The result of all our collective efforts in the Philippines is what you see now: One instilled with a newfound optimism, one that believes in government’s capacity to help its people, and one that is widely considered to be among the world’s emerging economies.

We have always said that good governance is good economics, and the

results of our reforms on the economic end are proving us right. In 2013, our economy grew by 7.2 percent—making us one of the fastest growing countries in Asia. This, we achieved despite the seemingly endless succession of natural and man-made disasters that hit our country late last year—which includes the Zamboanga Siege Incident in September, the Bohol Earthquake in October, and the Typhoon Haiyan in November.

Additional proof of our economic progress is the renewed perceptions of the international community. In the past year, for instance, all three major credit ratings agencies were unanimous: The Philippines is investment grade finally. Moreover, just two weeks ago, Standard & Poor's gave us yet another upgrade—from BBB- to BBB. The World Economic Forum itself—and we thank you all—has drastically improved its outlook on the Philippines. From 2010 to 2013, we have moved up 26 places in your competitiveness rankings—from 85th to 59th. Not to mention, from 2010 to 2014, we have made great strides in the World Bank and the International Finance Corporation's Ease of Doing Business Report and in the Heritage Foundation's Index of Economic Freedom, improving by 36 spots and 20 spots in each one, respectively. And we are set to build on our momentum and become even more competitive, as our manufacturing sector continues its revival, and as we continue to increase our infrastructure spending—more than doubling it, from around 200 billion pesos in 2011 to more than 400 billion 2014.

It is evident: Our country is in the midst of a dramatic turnaround in

every sector, and we are intent on continuing this trend and making certain that each and every Filipino enjoys the full dividends of progress. All signs for the future are pointing upwards: According to United Nations population projections, in 2015, we will be hitting a “demographic sweet spot” that will last approximately for the next 35 years. Countries in such conditions post an average yearly growth of 7.3 percent over the next ten years. We are incredibly poised to take full advantage of the situation, having made strategic investments in education and skills training, which will equip our future workforce with the correct skills to fill the jobs that are and will be created. In fact, we have equipped our Technical Education and Skills Development Authority with the resources necessary to help our people acquire the skills they need to be truly competitive in the job market. From 2010, we have increased their budget by a total of 77 percent, and the results have shown. According to the data of the Department of Budget and Management: From 2006 to 2008, only 28.5 percent of TESDA graduates were able to find employment. Compare this to the TESDA study of 2012, which showed that 62.4 percent of their graduates found employment. The improvement is even more stark when you look at specific industries: For instance, when it comes to the IT-BPO industry, TESDA graduates have an employment rate of 70.9 percent, while the electronics and semiconductor program has recorded an 85 percent employment rate. Note that these numbers are still improving: According to our TESDA Director General Joel Villanueva, the most recent

batch of trainees for the semiconductor industry has posted a 91 percent placement ratio.

Our efficient allocation of resources has not just allowed us to offer better services and opportunities to our people; it has likewise empowered us to take an even more prominent role in the global community. We are very eager to work with all of you in the WEF and in the ASEAN Community through the Grow Asia Initiative, which aims to ensure food security for our region and our world in the long-term. In fact, we have just doubled down on food security with our appointment of Presidential Assistant for Food Security and Agricultural Modernization, in the person of Secretary Francis Pangilinan, who I assume many of you will be working with soon enough. Apart from closely cooperating with our ASEAN neighbors in this regard, our country is also intent on taking advantage of advances in technology to further improve our agricultural output. For instance, we are mapping the topography of our floodplains and river basins through the use of LiDAR technology, which, among others, will help us take a more science-based approach towards building resilient communities.

Truly, harnessing the power of technology benefits us in multiple ways. As our entire planet is confronted by the reality of climate change, there is no country in the world that can afford having a government ill-equipped to handle the effects of increasingly powerful weather disturbances.

Now, it is vital that everything we do—from the planning of our

infrastructure to the reconstruction of the homes of our people—take into account the possible impacts of climate change. All our plans—whether they are local or national, are now being increasingly oriented towards a direction that includes resilience in the face of disaster. The most prominent example of this, perhaps, is how we are not simply rebuilding—but aiming to build back better—in the communities that were ravaged by Typhoon Haiyan. We are reconstructing roads, energy infrastructure, and communities in a strategic manner, such that our people, our industries, and our economy as a whole, are not put at risk whenever a typhoon makes landfall. This is a vital direction to take for any country that wants to ensure its long-term viability, or in other words, its survival.

At the end of the day, however, we recognize that the power behind all our efforts—whether in pursuing inclusive economic growth, improving competitiveness, food security, or disaster risk management—comes not from any individual, but from our people. This is why inclusive growth is not just a mantra for us; it is the yardstick by which we measure any government undertaking. After all, it is a participatory public—one that is empowered, and one that gives government their trust and confidence—and a government that never misplaces that trust that ultimately makes equitable progress possible. It is a truly symbiotic relationship: As we empower our people to improve their lots in life, they empower us to battle the vested interests that remain in society. Ultimately, it is our countrymen who give us

the confidence to continue blazing the path of reform.

For the longest time, it has been the patriotism, the willpower, and the wisdom of the Filipino people that has rescued our country from its darkest moments. And now that they have public servants in government fully committed to harnessing their power for good—for the betterment of the nation—our country has the social and economic momentum to go from success to success, and truly make waves throughout our archipelago, in the international community, and in the vast, immeasurable ocean of history.

I thank each and every one of you and I bid you all a good day.

TOAST OF
HIS EXCELLENCY BENIGNO S. AQUINO III
PRESIDENT OF THE PHILIPPINES
DURING THE STATE DINNER IN HONOR OF HIS
EXCELLENCY SUSILO BAMBANG YUDHOYONO,
PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF INDONESIA

[Delivered at Rizal Hall, Malacañan Palace on May 23, 2014]

I have had the privilege of visiting Indonesia four times now, and tonight I have the distinct pleasure of welcoming Your Excellency, President Yudhoyono, to the Philippines.

Tonight, as members of the Malay race, the Philippines and Indonesia celebrate our shared history, heritage, and aspirations. Ours is a solidarity that dates back to the ancient foundation of our society, as a maritime people bound by trade, by culture, and by converging bloodlines. It is a partnership strengthened by the support we extended to each other as we both sought independence from foreign rule, and a friendship that deepens as we tread the path to greater prosperity for our nations and our region. We are proud of this relationship; after all, it has served as a firm foundation of stability and cooperation in this part of the world.

As true brothers, we also celebrate the fact that we have resolved a concern between us in an amicable manner, as demonstrated in the agreement we reached as regards our exclusive economic zones in the Celebes Sea and the Mindanao Sea. This, I believe, serves as an important reminder of what can be achieved when parties come to the table with a sincere commitment to engage in meaningful dialogue, and uphold the rule of law.

Your Excellency, the Filipino people are grateful for the sustained support your government and the people of Indonesia have shown for our peace process and security. Indonesia has always spoken in support of the Philippines and our endeavors in the Organisation of Islamic Cooperation. We also deeply appreciate Indonesia's overwhelming humanitarian assistance in the aftermath of Typhoon Haiyan.

May I also congratulate Your Excellency on your two successful terms as President. Under your reliable leadership, we have seen impressive reforms that have led to economic growth of Indonesia—a growth that has empowered your nation to be an influential voice in both regional and international affairs.

Mr. President, as you may well remember, the last time we saw each other in Myanmar, I referred to you as our uncle, which in my dialect is “Bapa”—because you have acted like a real uncle to all of us in sharing with us your wisdom. I am told that, in Bahasa Indonesia, “Bapa” denotes respect in reference to a “father” or an “elder.” Regardless of its definition whether in Kapampangan, my dialect, or Bahasa Indonesia, “Bapa” is a word attributed to an elder held in high esteem,

which perfectly describes Your Excellency. And it is as such that I pay tribute to you tonight by conferring on you, as a mark of the appreciation and esteem of our Republic, our highest order of diplomatic merit—the Order of Sikatuna with the rank of Raja. [Applause]

May I apologize in advance, if I mispronounce the following Bahasa Indonesian words: President Yudhoyono has been a Kakak laki-laki to everyone in ASEAN. [Laughter and applause] I am told that “laki-laki” pertains to “man” in your language, while in Filipino “laki” means “big.” [Laughter] So we can really say that President Yudhoyono is not only our big brother but also our “laki” charm. [Laughter and applause] Indeed: I have so much confidence in Your Excellency—that when I hear that Indonesia is doing so well, I say to myself: SBY must be why. [Laughter]

Ladies and gentlemen, in testimony to the achievements and the personal qualities of our Bapa, may I ask you to join me in a toast:

To the continued good health and well-being of our Kakak laki-laki, His Excellency Susilo Bambang Yudhoyono, the President of Indonesia, and to the First Lady Madame Ani Bambang Yudhoyono;

To the solidarity of our peoples and the ever deepening friendship between our two nations;

And to the realization of our shared aspirations of stability, peace, and prosperity in the ASEAN region.

We say in the Philippines, “Mabuhay!”

INDEX

“Dictatorship and Revolution: Roots of People’s Power”; Aurora de Dios, et al, 1988: 43

“Good governance is good economics”: 207

“Kubeta Village”: 171

“I have fought the good fight”; Book of Paul: 35

1987 coup: 120

2010 elections: 154

5R’s (DPWH): 94

66,813 classrooms: 171, 205

Abad, Butch; Budget Secretary: 54, 178

Abaya, Jun; Transport and Communications Secretary: 53

Administrative Code of 1987: 141

AFP Modernization Act: 47, 89

Alikpala, Dondie; Chairman, MWSS: 24

Andres Bonifacio: 88, 90, 145

Angat Dam: 23

Angat Water Utilization and Aqueduct Improvement Phase 2: 22

Annex on Normalization: 186

Aquino, Corazon; mother: 71, 91

Aquino, Ninoy; father: 71, 75, 91

Araneta-Quezon Avenue Underpass: 94, 138

Araw ng Kagitingan; Heroes Day: 63

Araw ng Kalayaan; Independence Day: 87

Armed Forces of the Philippines; Sandatahang Lakas: 90, 180, 206

ARMM: 185

ASEAN Community: 126, 130, 210

ASEAN Declaration on Strengthening Social Protection: 128

ASEAN Strategic Action Plan for SME Development for 2010-2015: 127

ASEAN: 126, 189, 215

Ateneo de Manila University: 107, 176

Balog-Balog Dam Project: 102-103

Bangsamoro Basic Law; BBL: 190

Bangsamoro Transition Authority: 190

Bangsamoro Transition Committee: 190

Bangsamoro: 186, 189, 191

Batas Militar; Martial Law: 36, 43, 151, 171

Belmonte, Sonny; House Speaker: 53, 162

BIMP-EAGA: 190

Blue Eagles; basketball team: 111

Bohol earthquake: 160, 167, 208

Pork Barrel Scam: 161

Bureau of Customs; BOC: 141

Camp Aguinaldo: 48

Camp Kibaritan, Bukidnon: 182

Camp Peralta, Capiz: 183

climate change: 210

Code of Conduct; COC: 129

Combat utility helicopter: 182

Commonwealth: 112

Comprehensive Agreement on the Bangsamoro: 184

Conditional Cash Transfer; Pantawid Pamilyang Pilipino Program; 4Ps: 81, 163, 204

Constitutional Convention: 39

Coronel-Ferrer, Miriam; Chairperson of the peace panel: 186

Daang Matuwid:

De La Salle University: 176

Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea; DOC: 130

Defense System of Management (DSOM): 49

Deles, Ging; Presidential Adviser to the Peace Process: 187

demographic sweet spot: 209

Department of Agrarian Reform; DAR: 182

Department of Agriculture; DA: 182

Department of Budget and Management; DBM: 54, 164, 209

Department of Education; DepEd: 173

Department of Environment and National Resources; DENR: 182

Department of Finance; DOF: 202

Department of Health; DOH: 205
Department of Interior and Local Government; DILG: 182
Department of Labor and Employment; DOLE: 80
Department of National Defense; DND: 49, 182
Department of Public Works and Highways; DPWH: 55, 92, 139, 175
Department of Science and Technology; DOST: 20
Disbursement Acceleration Program; DAP: 140
Dizon, Ramon Mateo; Brigadier General, former PSG Commander : 119
Doppler radar stations: 17
Drilon, Franklin: 53, 162
Ebrahim, Murad; Chairman, MILF: 185
EDSA People Power: 41, 201
Employees' Compensation Benefits: 83
Empowerment Budget of 2013: 54
Enrile, Juan Ponce; Senate President: 53
Escudero, Francis; Senator: 162
Esposo, William "Billy"; columnist: 68
Esquivel, Gerry; Administrator, MWSS: 24
Executive Order No. 292: 141
Facebook: 108
Facility for Advisory Support for Transition Capacities; FASTRAC; Australia and New Zealand: 188
farm-to-market roads: 163
Filipino Veterans Equity Compensation Law: 66
FOCAP: 137, 143
Fort Magsaysay, Nueva Ecija: 36, 182
Framework Agreement on the Bangsamoro: 186
Gazmin, Voltaire; Defense Secretary: 49
GCG: 25
GDP growth: 140, 163, 208
Ghafar, Tengku; Peace panel facilitator: 186
GomBurZa: 146
Gonzales, Boyet; Representative, Mandaluyong: 60
good governance: 138, 169
government peace panel: 184
Grassroots Participatory Budgeting; Bottom-Up Budgeting: 56, 165
grave injustice: 142
Habagat: 167
Hanjin; Korean company: 133
harvest cycle: 103
Hataman, Mujiv; Governor, ARMM: 45
Himagsikang Pilipino: 146
Horacio dela Costa: 150
Hukbong Dagat: 123
inclusive growth: 162, 211
Interim Batasang Pambansa: 40
International Contact Group: 187
International Monitoring Team: 187
investment grade status: 208
Iqbal, Mohagher; MILF Chief Negotiator: 184
Irrigation Services Development Program: 101
Japan International Cooperation Agency; JICA: 188
Japan-Bangsamoro Initiatives for Reconstruction and Development; J-BIRD: 188
Jose Rizal: 88, 90, 148
K to 12 Program: 177, 202
Katipunan: 146
Komisyon sa Wikang Filipino: 112
Kongreso sa Wika: 115
Korean Electric Power Corporation; KEPCO: 134
Korean War Memorial: 132
LABAN (Lakas ng Bayan): 16
Lacson, Alex: 72
Lead-in Fighter Trainer Aircraft: 182
Leonen, Marvic; Supreme Court Associate Justice: 184
LiDar technology: 210
Limkaichong, Jocelyn; Representative, Negros Oriental: 53

Liwasang Bonifacio: 88
Luistro, Brother Armin; Education Secretary: 172, 202
Lung Center of the Philippines: 139
Malacañang: 120
Marcos, Ferdinand; President of the Philippines: 36, 151, 153
Martial Law: 16, 36
Matsuda, Shigehiro: 153
McPhelin, Michael; Jesuit, Economics professor: 110-111
Mindanao Trust Fund: 188
Montejo, Mario; Science and Technology Secretary: 19
Moro Islamic Liberation Front; MILF: 184
Muslim Mindanao: 191
MWSS: 24
Nangal, Antonio; Administrator, NIA: 104
National Historical Commission of the Philippines: 43
National Irrigation Administration: 98
near-poor: 207
NHK documentary: 152
Obama, Barack; President of the United States of America: 196
Office of the Ombudsman: 142
OPAPP-DFAT Technical Assistance Facility and Basic Education Assistance for Mindanao; Australia: 188
Open Government Partnership: 198
Order of Sikatuna: 197
Organization of Islamic Cooperation: 188, 214
Pancho, Pedro; Congressman: 24
Pangilinan, Francis; Presidential Assistant for Food Security and Agricultural Modernization: 210
Park Geun-Hye; President of the Republic of Korea: 133
Pera ng Bayan, Budget ng Bayan: 202
Performance-Informed Budgeting System: 164
Phil-Job.net: 82
PhilHealth; National Health Insurance Program: 163, 206
Philippine Children's Medical Center: 139
Philippine Heart Center: 139
Philippine Military Academy: 180
Philippine National Police; PNP: 139
Philippine Star; newspaper: 74
Philippine Tariff Finder: 127
Philippine Veterans Affairs Office: 65
Philippine Veterans Week: 67
Phnom Penh Agenda for ASEAN Community Building: 127
Plaridel Bypass Road Phase 1: 94
Presidential Security Group: 120
Priority Development Assistance Fund; PDAF: 141, 164
Private Education Student Financial Assistance Program; PESFA: 83
Program Budgeting Approach: 55
Project NOAH: 15-21, 139
Purisima, Cesar; Finance Secretary: 141
Quezon, Manuel; President of the Philippines: 112
Razak, Najib; Prime Minister of Malaysia: 189
Republic of Korea: 131
Responsible Parenthood Act: 53
RIPS; RATS; RATE: 203
Robredo, Jesse; former Interior Secretary: 28, 76
Robredo, Leni; Representative, Camarines Sur: 28, 33
Salceda, Joey; Governor, Albay: 182
Security of Tenure bill: 79
Sin Tax Reform Act: 53, 58
Singson, Babes; Public Works and Highways Secretary: 23, 93-96
Social Contract with the Filipino People: 54
Social Security System; SSS: 141
SoKol combat utility helicopters: 182
Soliman, Dinky; Social Welfare and Development Secretary: 173
Sophia University: 150

South China Sea: 129
SSS Pension Scheme: 84
Statement of Assets, Liabilities and Net-worth; SALN: 155, 202
Sustainable Livelihood Program: 82
tabako: 59
tariff rates: 128
Tarlac: 23, 98, 102, 116
tax exemption: 81
Technical Education Skills Development Authority; TESDA: 83, 209
Temporary Total Disability Benefit: 83
Total Administrative Disability pensions: 66
tourist arrivals: 206
Training for Work Scholarship Program; TWSP: 83, 139
Tulong Dunong: 108
tuwid na daan: 166
Typhoon Pablo: 167
Typhoon Sendong: 109
Typhoon Yolanda; Typhoon Haiyan: 146, 153, 158, 160, 168, 208, 211
Ubando, Raul; Commander, PSG: 120, 122
Ungab, Sid; Representative, Davao: 60, 162
Universal Health Care program: 59
USAID: 188
V150: 120
Veteran's Memorial Medical Center (VMMC): 66
Villanueva, Joel; TESDA Director General: 209
Villarin, Jett; President, Ateneo de Manila University: 106
virtuous cycle: 154
World Bank: 140
World Economic Forum Competitiveness Rankings: 140, 156, 208
World Economic Forum on East Asia: 200
World War II, Ikalawang Digmaang Pandaigdig: 65, 132
Yap, Bobby; President, Xavier University: 109
Yudhoyono, Susilo Bambang "SBY"; President of Indonesia: 187, 213
Zamboanga siege: 133, 160, 167, 193, 208
Zero-Based Budgeting: 55, 202

ABOUT THE PRESIDENTIAL COMMUNICATIONS DEVELOPMENT AND STRATEGIC PLANNING OFFICE

The Presidential Communications Development and Strategic Planning Office (PCDSPO) was established as an “other executive office” under the Office of the President, created by Executive Order No. 4, which was signed by the President on July 30, 2010. The PCDSPO serves as the President’s chief message-crafting body.

The PCDSPO is mandated to provide strategic communication leadership and support to the Executive Branch, all agencies and instrumentalities of government; and to lead the strategic communication of government through the formulation and enforcement of a National Communications Policy, which ensures coherence of messages, as well as open and extended channels of communication between the government and the people.

ABOUT THE OFFICIAL GAZETTE

The Official Gazette is the official journal of the Republic of the Philippines. It has been in print since 1902 and is edited at the Office of the President by virtue of Commonwealth Act No. 638, as amended by the Administrative Code of 1987. On a weekly basis, it publishes Executive Issuances, Republic Acts, Judicial papers, and other government documents. During the Third Philippine Republic (1946–1972) it also published the President’s statements and a log of His Excellency’s activities.

In 2010, the Official Gazette went online, adopting the URL [www.gov.ph]. It went live on July 26, 2010, the day of President Benigno S. Aquino III’s first State of the Nation Address. It has since been updated regularly with speeches, reports, statements, press releases, and documents from the Office of the President and other departments. It has also revived the practice of logging the President’s official activities.

